

Kræftens Bekæmpelse
Årsrapport 2016

Indhold

Forord	4
Organisation	9
Statistik	13
Forskning	22
Forebyggelse	36
Patientstøtte	48
Det skete i 2016	60
Ledelse og udvalg	62
Økonomi	66
Patientforeninger	110
Kræftrådgivninger	111

Redaktion: Katrine Asp-Poulsen,
kommunikationschef (ansvh.)
Jytte Dreier, redaktør

Design: Dorte Kayser,
Datagraf Communications
Tryk: Datagraf Communications
Foto: Tomas Bertelsen
Oplag: 1.300
ISSN: 0903-6504

Følg os på:

En særlig tak til jer 45.000 frivillige, som på hver jeres måde yder en stor indsats. Det frivillige engagement i Kræftens Bekæmpelse er stærkt og solidt.

Leif Vestergaard Pedersen,
adm. direktør

Kræftsagen er en folkesag

Du sidder med vores årsrapport for 2016 i hånden. Her kan du læse om nogle af de mange resultater, vi opnåede sidste år og om vores arbejde i 2017.

Tak til alle jer, som har bidraget til kræftsagen – fra en mønt i en indsamlingsbøtte til dedikerede forskere. Jeg er taknemmelig for – sammen med vores formand Dorthe Crüger – at stå i spidsen for en forening, der har så stor opbakning blandt danskerne.

En særlig tak til jer 45.000 frivillige, som på hver jeres måde yder en stor indsats. Det frivillige engagement i Kræftens Bekæmpelse er stærkt og solidt. Det skal det fortsætte med at være, så vi arbejder på, at det skal være nemmere og endnu mere meningsfuldt at være frivillig. Samtidig med at vi gerne vil øge mangfoldigheden og styrke foreningsdemokratiet.

Kræftsyge skal behandles ordentligt

Der sker heldigvis mange fremskridt. En af de sager, vi har kæmpet for – og med hjælp fra mange kræftpatienter – er indførelsen af patientansvarlige læger i sundhedsvæsenet.

Allerede i år kommer der til at ske noget. For Danske Regioner har nu indgået en aftale med regeringen og blandt andre Kræftens Bekæmpelse om at indføre en national model for patientansvarlige læger, der skal sikre kontinuitet og sammenhæng i patientforløbet.

Jeg ser meget frem til, at ordningen bliver udrullet på alle hospitaler og kommer til at fungere. Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at det kommer til at betyde langt mere tryk for den enkelte kræftpatient.

Kræftplan IV

Kræftplan I, II og III har haft afgørende betydning for danske kræftpatienter. Behandlingen er blevet langt bedre, mere skånsom, og flere overlever sygdommen.

Vi var derfor meget tilfredse, da Folketinget i efteråret 2016 vedtog Kræftplan IV. Den er døbt 'Patienternes kræftplan', og den rummer en række ambitiøse mål som for eksempel, at overlevelsen efter kræft skal op på niveau med de bedste af vores nabolande.

Med den nye kræftplan er der tale om rettidig omhu. Planen tager nemlig højde for, at der i de kommende år vil komme mange flere kræftpatienter. Det betyder, at man allerede nu kan begynde at planlægge og sikre, at kapaciteten er til stede, og at nye initiativer kan sættes i gang – alt sammen med det mål at patienterne kan få behandling af højeste standard – og til tiden.

Bedre kirurgi

Op mod 80 pct. af alle kræftpatienter bliver opereret, og operation er den indsats, som helbreder flest patienter. Og i takt med at der hele tiden kommer mere viden og nye teknologier, stiller det store krav til kræftkirurgernes kompetencer.

Det er baggrunden for, at vi arbejder for, at der indføres særlige krav til kirurgernes kompetencer – en form for certificering. På den måde sikrer vi, at alle patienter tilbydes den bedst mulige behandling, og at behandlingen bliver ens, uanset om man bor i Viborg eller i Herlev.

Dyr medicin

Debatten om dyr kræftmedicin popper tit og ofte op, og det vil den helt sikkert fortsætte med. Her er vi fuldstændig klare i mælet. Al den medicin, som kan gavne patienterne, skal være på hylden, og der må ikke tages hensyn til økonomiske overvejelser.

For Kræftens Bekæmpelse er det vigtigt, at lægen altid er på patientens side og råder patienten til det, der er det rigtigste for patienten. Og det rigtigste er ikke altid mere medicin, når patienten hører om bivirkningerne.

HPV-vaccinen

Tilslutningen til HPV-vaccinationen er faldet drastisk de seneste år som følge af negativ omtale af vaccinen i medierne. Aktuelt er kun 13 pct. af pigerne fra årgang 2003 færdigvaccinerede.

Det er rigtig trist, og det er på den baggrund, at vi nu intensiverer indsatsen for at genvinde tilliden til HPV-vaccinen. Det kommer til at ske med en stor oplysningskampagne i foråret 2017. Det kan du læse mere om på side 42.

Røgfri fremtid

Hvert år er der flere end 13.000 danskere, som dør for tidligt på grund af tobak, og der er 40 børn og unge, som hver eneste dag begynder at ryge. Vores mål er, at ingen børn og unge ryger, og kun fem pct. af de voksne ryger i 2030. Det er ambitiøse mål, men vi skal nok komme i mål, særligt når vi får engageret en kreds af vidt forskellige partnere i et mangfoldigt samarbejde.

2017 bliver året, hvor der for alvor bliver banet nye veje i det vigtige arbejde med at sikre en 'Røgfri Fremtid'.

Mange mål

Jeg har med stolthed læst årsrapporten igennem. 2016 har været et godt år for kræftsagen.

Det bliver 2017 også, for vi er rigtig mange – frivillige og medarbejdere – som hver eneste dag arbejder målrettet på at komme et skridt tættere på, at færre får kræft, at flere overlever, og at flere får et bedre liv efter kræft.

God læselyst.

Det arbejder Kræftens Bekæmpelse for

Kræftens Bekæmpelses vision er et liv uden kræft. Derfor arbejder foreningen for:

- Færre får kræft
- Flere overlever kræft
- Bedre liv med kræft

Kræftens Bekæmpelse er en sygdomsbekæmpende forening.

Kræftens Bekæmpelse arbejder for, at mennesker ramt af kræft bliver hørt. Gennem forskning, forebyggelse og patientstøtte kæmper foreningen for, at færrest muligt får kræft, at flere overlever sygdommen, og at mennesker ramt af kræft og pårørende har de rigtige betingelser for, at livet efter kræft bliver bedst muligt.

Kræftens Bekæmpelses virke hviler på det stærkest opnåede vidensgrundlag, et fælles værdigrundlag, et fælles etisk grundlag og befolkningens opbakning.

Frivilligt arbejde og økonomisk støtte fra danskerne er forudsætningen for Kræftens Bekæmpelses indsats inden for forskning, forebyggelse og patientstøtte.

Kun en lille del af pengene til foreningens arbejde kommer fra det offentlige i form af tilskud fra tips- og lottomidlerne.

Kræftens Bekæmpelse er en demokratisk forening, der er baseret på medlemskab og frivilligt arbejde.

Mål frem mod 2020

Frem mod 2020 har Kræftens Bekæmpelse formuleret fem strategiske mål for kræftsagen og foreningens arbejde:

Sammenhæng

Kræftpatienter skal have sammenhæng og bedste kvalitet i behandlingen og opleve ansvarlighed i alle led af kræftforløbet.

Det vil sige:

- at kræftpatienter ikke tabes undervejs i forløbet
- at kræftpatienter skal opleve kvalitetsforbedringer
- at kræftpatienter og pårørende skal opleve, at der tages aktivt hånd om den enkelte.

Alle

Alle skal have mindsket risikoen for kræft, og alle skal have del i de bedste behandlingsresultater, særligt de grupper og områder, som klarer sig dårligt, skal løftes.

Det vil sige:

- at indsatsen skal tilrettelægges individuelt, så alle opnår de bedst mulige resultater
- at uanset, hvor man bor i landet, skal man have del i de bedste resultater
- at kræftpatienter, der lider af andre sygdomme, skal behandles kvalificeret.

Handling

Viden om forebyggelse og behandling af kræft skal omsættes til mærkbare forbedringer.

Det vil sige:

- at den tid, der går, fra viden foreligger, til handling iværksættes, skal mindskes
- at viden om forebyggelse af kræft skal implementeres.

Godt liv

Mennesker, der er ramt af kræft, skal opleve en god hverdag.

Det vil sige:

- at kræftpatienter og pårørende tilbydes de bedste rammer og betingelser for selv at skabe et godt og aktivt liv
- at kræftpatienter og pårørende skal have støtte og hjælp, når de har behov for det
- at kræftpatienter skal have professionel hjælp til at mindske senfølger
- at nødvendig viden om det oplevede hverdagsliv bringes frem.

Forskning med gennemslagskraft

Det vil sige:

- at Kræftens Bekæmpelse hvert år yder støtte til de bedste dele af dansk kræftforskning og dokumenterer, at resultaterne anerkendes internationalt
- at Kræftens Bekæmpelses egen forskningsafdeling skaber resultater, der anerkendes internationalt og bidrager til et stærkt forskningsmiljø i Danmark
- at Kræftens Bekæmpelse støtter og aktivt fremmer indsamling af forskningsbaseret viden på områder, hvor kræftpatienter har brug for en særlig indsats, herunder viden om, hvordan kræftbehandlingen indrettes, så den fungerer bedst muligt
- at Kræftens Bekæmpelse i øvrigt bidrager til at fremme kræftforskningen i Danmark.

Knap 45.000 frivillige

Kræftsagen er en folkesag, som rigtig mange danskere gerne vil engagere sig i. Frivillige spiller derfor en central rolle i Kræftens Bekæmpelse. De gør en kæmpe forskel både politisk, i det forebyggende arbejde, på det personlige plan for kræftpatienter og pårørende, og i forhold til at samle penge ind til gavn for kræftsagen.

Hvem er de frivillige i Kræftens Bekæmpelse?

Kigger man på hele paletten af frivillige, møder man forskellige mennesker. Der er blandt andet Mette, som er formand for en lokalforening, Børge, som er engageret i Stafet for Livet, og Trine, som er frivillig i en kræftrådgivning.

869 fuldtidsstillinger

I 2016 arbejdede knap 45.000 mennesker frivilligt for Kræftens Bekæmpelse. Antallet af frivillige er dermed steget med cirka 22 pct. siden 2009.

Antallet af timer, som frivillige lægger i deres arbejde, er steget med cirka 104 pct. siden 2009. Det svarer til ca. 869 fuldtidsstillinger. Det er ca. 200 fuldtidsstillinger mere end antallet af ansatte i Kræftens Bekæmpelse, hvor der pr. 31. december 2016 var 688 fuldtidsansatte.

Den store stigning i de frivilliges timeforbrug skyldes især de mange flere, som er engageret i Stafet For Livet, Lyserød Lørdag, genbrugsbutikkerne Igen og patientstøtte.

Central rolle

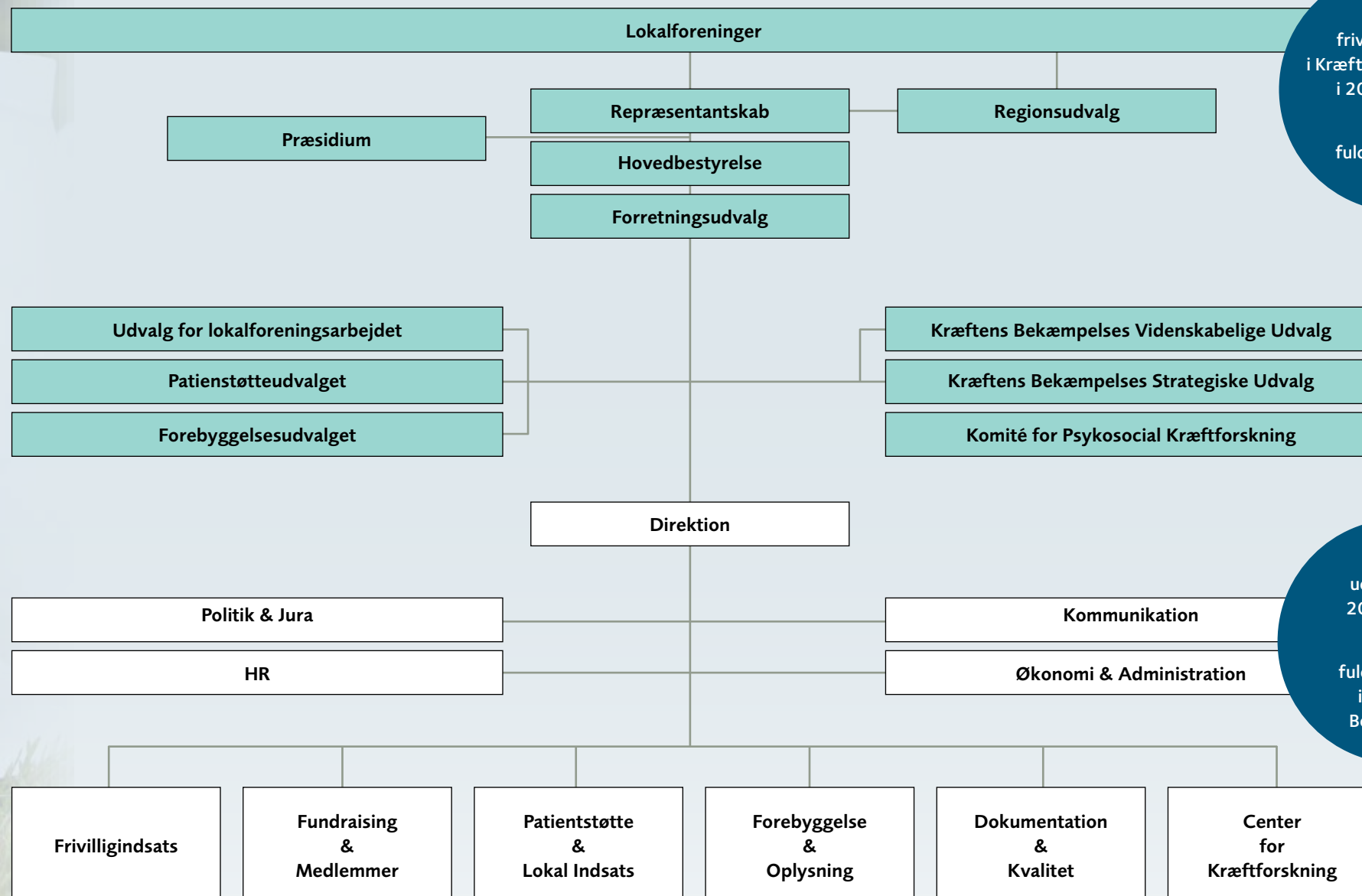
Kræftens Bekæmpelse har lokalforeninger i næsten alle kommuner, hvor frivillige gør en målrettet indsats for at løfte det kræftpolitiske arbejde lokalt.

Hertil kommer de frivillige i Kræftens Bekæmpelses fem regionsudvalg samt hovedbestyrelsen.

Det frivillige engagement i Kræftens Bekæmpelse er stærkt og solidt. For at sikre at det forbliver sådan, arbejder Kræftens Bekæmpelse på, at det skal være nemmere og mere meningsfuldt at være frivillig. Der skal findes nye måder at engagere frivillige på, og mangfoldigheden blandt frivillige skal øges, og så skal foreningsdemokratiet styrkes.

Kræftens Bekæmpelses organisationsplan

Det frivillige arbejde i Kræftens Bekæmpelse i 2016 svarer til **869** fuldtidsstillinger

Ved udgangen af 2016 var der **688** fuldtidsansatte i Kræftens Bekæmpelse

Mette Linnemann startede sin karriere som frivillig i Kræftens Bekæmpelse for syv år siden. Hun begyndte som bestyrelsesmedlem i lokalforeningen i Aarhus. I dag er hun formand for lokalforeningen i København, og hun har sæde i både hovedbestyrelse og forretningsudvalg.

– Jeg tror på næstekærlighed, og det er det, der driver mig i mit frivillige arbejde i Kræftens Bekæmpelse. Jeg er både stolt og ydmyg over at være med til at tegne kræftsagen nationalt ved at sidde sidder i foreningens øverste ledelse, siger Mette Linnemann.

Mette Linnemann er 45 år og har haft modermærkekræft to gange.

Jesper Rotvig Jensen har været frivillig i Kræftens Bekæmpelse siden 2012, hvor han blev frivillig på Solkampagnen. Det frivillige arbejde udviklede sig hurtigt til, at han fik etableret en ungegruppe, og siden er det gået slag i slag.

I dag er 28-årige Jesper Rotvig Jensen næstformand i lokalforeningen i Odense og sidder i hovedbestyrelsen.

– Jeg vil gerne gøre en særlig indsats inden for det frivillige arbejde i foreningen. Vi frivillige har en helt central rolle, fordi vi agerer foreningens ambassadører overfor resten af befolkningen. Det giver os en enestående gennemslagskraft – både lokalt, regionalt og nationalt. Den styrke arbejder jeg for at bevare og udvikle, siger Jesper Rotvig Jensen.

Børge Koch har stort set altid været frivillig – særligt inden for idrætsverdenen. I 2012 blev han spurgt, om han kunne tænke sig at være med til at stable Stafet for Livet på benene i Haderslev.

– Jeg anede ikke, hvad Stafet for Livet var for noget. Men hvor er jeg glad for, at jeg takkede ja, siger 59-årige Børge Koch.

Børge Koch er i dag formand for Stafet for Livet i Haderslev, og han rejser land og rige rundt for at fortælle om Stafet for Livet.

– Jeg er vild med at være frivillig i Kræftens Bekæmpelse, fordi jeg møder så mange andre dedikerede frivillige, der arbejder for kræftsagen, siger Børge Koch.

Det er fem år siden, at **Trine Friis** gik på pension, og for tre år siden blev der tid til at lave frivilligt arbejde i Kræftens Bekæmpelse. Trine Friis er vært på kræftrådgivningen i Næstved og én af dem, der tager imod, når man kommer indenfor.

– Atmosfæren på rådgivningen er rigtig god, og det gør jeg alt for, at brugerne straks oplever. De skal føle sig trygge, velkomne og mærke, at her kan de få hjælp og støtte, siger 67-årige Trine Friis.

Trine Friis er vært hver 14. dag. Hun har selv haft kræft for 10 år siden.

– Jeg giver gerne mine erfaringer videre, og jeg håber, at jeg er med til at vise, at man kan blive rask efter en kræftsygdom, siger hun.

Det frivillige arbejde i Kræftens Bekæmpelse

Nordjylland

- 📍 Brønderslev
- 📍 Dronninglund
- 📍 Frederikshavn
- 📍 Hals
- 📍 Hobro
- 📍 Hjørring
- 📍 Jammerbugt
- 📍 Læsø
- 📍 Mariagerfjord
- 📍 Mors
- 📍 Nibe
- 📍 Rebild
- 📍 Sejfflod
- 📍 Sindal
- 📍 Thisted
- 📍 Vesthimmerland
- 📍 Aalborg
- 📍 Aars

Midtjylland

- 📍 Bjerringbro
- 📍 Favrskov
- 📍 Grenå
- 📍 Hadsten
- 📍 Hedensted
- 📍 Herning
- 📍 Holmsland
- 📍 Holstebro
- 📍 Horsens
- 📍 Ikast-Brande
- 📍 Juelsminde
- 📍 Lemvig
- 📍 Norddjurs
- 📍 Odder
- 📍 Randers
- 📍 Ringkøbing
- 📍 Samsø
- 📍 Silkeborg
- 📍 Skanderborg
- 📍 Skive
- 📍 Skjern
- 📍 Struer
- 📍 Syddjurs
- 📍 Tarm
- 📍 Tirstrup
- 📍 Tørring-Uldum
- 📍 Viborg
- 📍 Aarhus

Syddanmark

- 📍 Assens
- 📍 Billund
- 📍 Esbjerg
- 📍 Fredericia
- 📍 Faaborg-Midtfyn
- 📍 Gørding/Esbjerg
- 📍 Haderslev
- 📍 Kerteminde
- 📍 Kolding
- 📍 Langeland
- 📍 Middelfart
- 📍 Nordfyn
- 📍 Nyborg
- 📍 Odense
- 📍 Svendborg
- 📍 Sønderborg
- 📍 Tønder
- 📍 Varde
- 📍 Vejle
- 📍 Vejle
- 📍 Vojens
- 📍 Ærø
- 📍 Aabenraa

Hovedstaden

- 📍 Albertslund
- 📍 Allerød
- 📍 Ballerup
- 📍 Bornholm
- 📍 Brøndby
- 📍 Dragør
- 📍 Egedal
- 📍 Fredensborg
- 📍 Frederiksberg
- 📍 Furesø
- 📍 Frederikssund
- 📍 Gentofte
- 📍 Gladsaxe
- 📍 Glostrup
- 📍 Gribskov
- 📍 Halsnæs
- 📍 Helsingør
- 📍 Herlev
- 📍 Hillerød
- 📍 Hvidovre
- 📍 Høje-Taastrup
- 📍 Hørsholm
- 📍 Ishøj og Vallensbæk
- 📍 København
- 📍 Lyngby-Taarbæk
- 📍 Rudersdal
- 📍 Rødovre
- 📍 Rønne
- 📍 Tårnby
- 📍 Virum

Sjælland

- 📍 Faxe
- 📍 Greve
- 📍 Guldborgsund
- 📍 Haslev
- 📍 Holbæk
- 📍 Kalundborg
- 📍 Køge
- 📍 Lejre
- 📍 Lolland
- 📍 Maribo
- 📍 Nykøbing Falster
- 📍 Nykøbing Sjælland
- 📍 Næstved
- 📍 Odsherred/Dragsholm
- 📍 Ringsted
- 📍 Roskilde
- 📍 Slagelse
- 📍 Skælskør
- 📍 Stevn
- 📍 Solrød
- 📍 Sorø
- 📍 Tølløse
- 📍 Vordingborg

- 📍 Lokalforeninger
- 📍 Stafet for Livet
- 📍 Igen-butik
- 📍 Rådgivningstilbud

Hvad er kræft?

Kræft er ikke én, men mange forskellige sygdomme. Der findes flere end 200 kræftsygdomme, som får navn efter det sted i kroppen, hvor de opstår. Det kan for eksempel være lunge- eller brystkræft. Hver kræftsygdom har sine helt specielle kendetegn med hensyn til risikofaktorer, alder, køn, udbredelse, behandling og overlevelse.

Kræft er en sygdom, som opstår, hvis cellerne et sted i kroppen begynder at vokse uden den normale kontrol og uden formål.

I alle kroppens celler findes arvemateriale, som styrer cellens aktivitet. Cellerne kan udvikle sig til kræftceller, hvis arvematerialet bliver beskadiget, også kaldet, at det muterer.

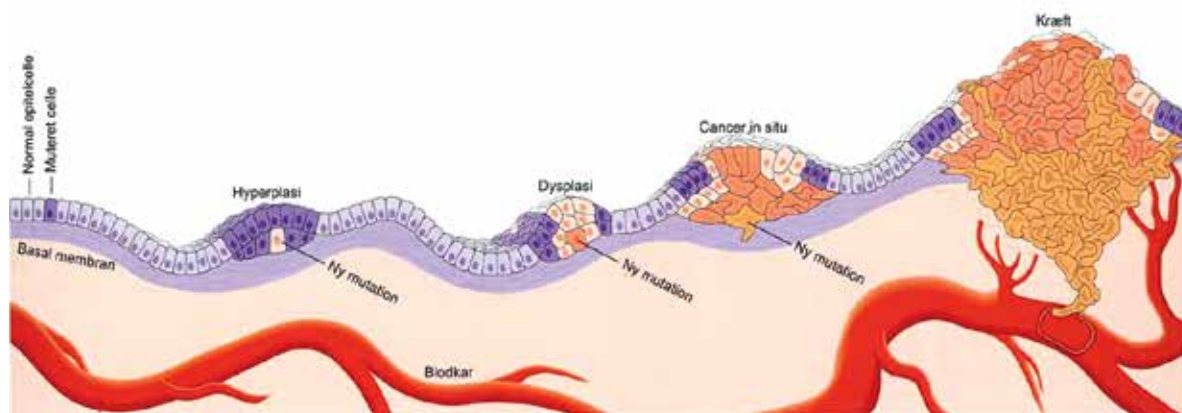
Kroppen består af milliarder af celler, og der bliver hele tiden dannet nye, som erstatter dem, der bliver ødelagt eller slides op. På den måde heles sår, og blod og slim-

hinder gendannes, så hele organismen kan vedligeholdes og vokse. Hele processen bliver nøje styret af cellernes arveanlæg: generne.

I en kræftsvulst er cellerne ikke normale. Cellerne deler sig uhæmmet og danner en svulst. Derudover er der sket en mere alvorlig fejl i cellens gener. Hvor normale celler begår selvmord, hvis de er syge, fortsætter kræftcellerne med at leve og skabe nye kræftceller.

Bliver de ikke stoppet, vokser de ind i de organer, der er i nærheden. Når cellerne bryder igennem det omkringliggende væv, er der tale om kræft.

Hvis kræftcellerne når blod- og lymfekanalerne, kan kræften bevæge sig videre rundt i kroppen og vokse i helt andre organer. Celler, der har revet sig løs fra den oprindelige svulst, kaldes metastaser.

Udvikling af kræft – fra mutation til kræftsvulst

Tegningen viser, hvordan kræft som eksempelvis tarm- eller livmoderkræft kan opstå. Sygdommen begynder med, at nogle celler får en ændring i deres gener.

Ændringen får dem til at dele sig for hurtigt, og med tiden bliver cellerne mere og mere unormale i både vækst og udseende.

Efter noget tid kan kræften måske vokse ud i vævet, så den kommer i kontakt med blod- eller lymfekar. Sker det, kan kræften gennem karrene sprede sig til andre steder i kroppen.

Årsager til kræft

Der er mange årsager til kræft. Ofte er årsagen et samspil mellem livsstil, miljø og arvelige forhold. Rygning, alkohol, overvægt og solens UV-stråler kan være årsager.

Kræftfremkaldende stoffer på arbejdspladsen har også betydning for udvikling af kræft.

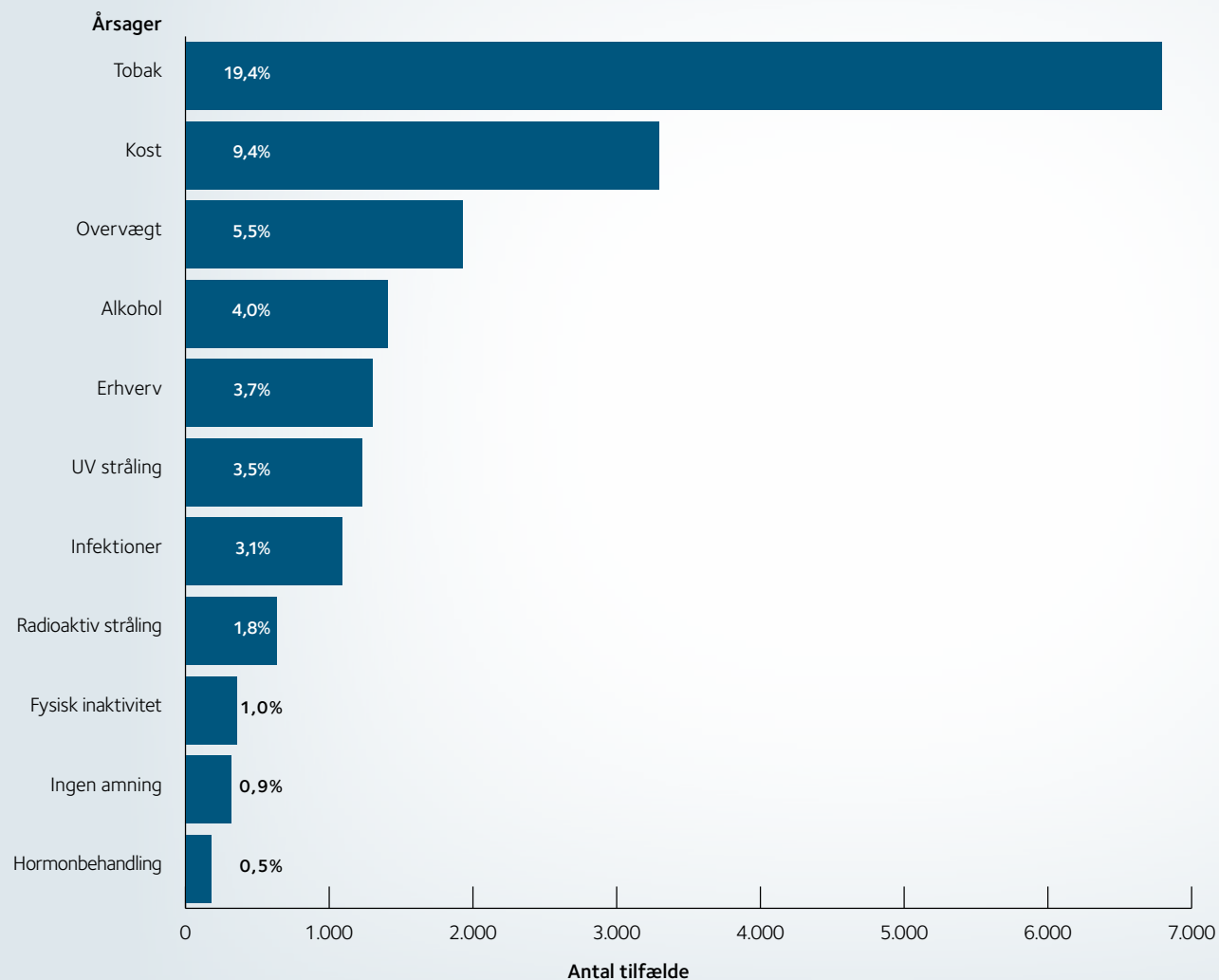
Man kan også være arveligt disponeret for at udvikle kræft, ligesom biologiske faktorer for eksempel visse hormoner kan være en faktor.

Forskere bliver hver dag klogere på, hvad vi selv kan gøre for at minimere risikoen for at få en kræftsygdom.

Med den viden, som findes i dag, er det muligt at forebygge 15.000 nye kræfttilfælde om året i Danmark. Det svarer til flere end fire ud af ti nye kræfttilfælde.

Årsager til kræft

Beregnet antal tilfælde i 2012

Beregninger i *Kræftens Bekæmpelse* på baggrund af *Parkin DM, et al. Br J Cancer, 2011*

Fakta om kræft

Mænd

Antal nye tilfælde i 2014

19.031

Kræftdødsfald i 2014

8.060

Antal mænd, som lever med diagnosen ved udgangen af 2014

115.590

Andel af mænd, som har overlevet deres kræftdiagnose mindst 1 år

77 pct.*

Andel af mænd, som har overlevet deres kræftdiagnose mindst 5 år

58 pct.*

Kvinder

Antal nye tilfælde i 2014

17.609

Kræftdødsfald i 2014

7.253

Antal kvinder, som lever med diagnosen ved udgangen af 2014

151.906

Andel af kvinder, som har overlevet deres kræftdiagnose mindst 1 år

78 pct.*

Andel af kvinder, som har overlevet deres kræftdiagnose mindst 5 år

61 pct.*

Totalt

Antal nye tilfælde i 2014

36.640

Kræftdødsfald i 2014

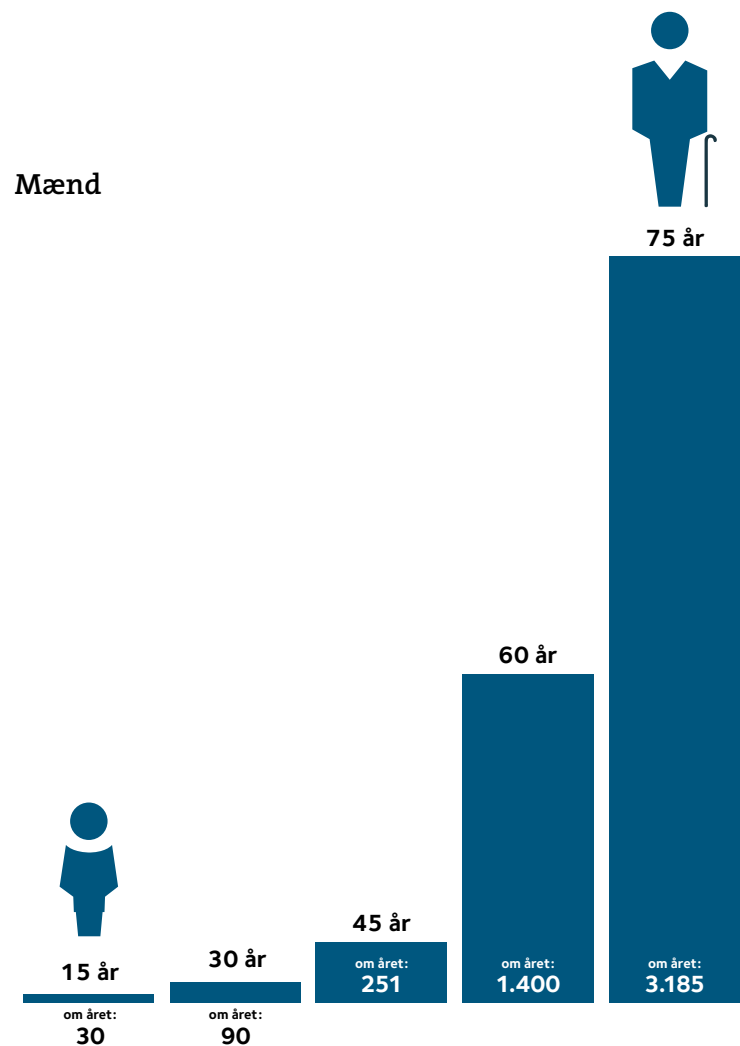
15.313

Antal personer, som lever med diagnosen ved udgangen af 2014

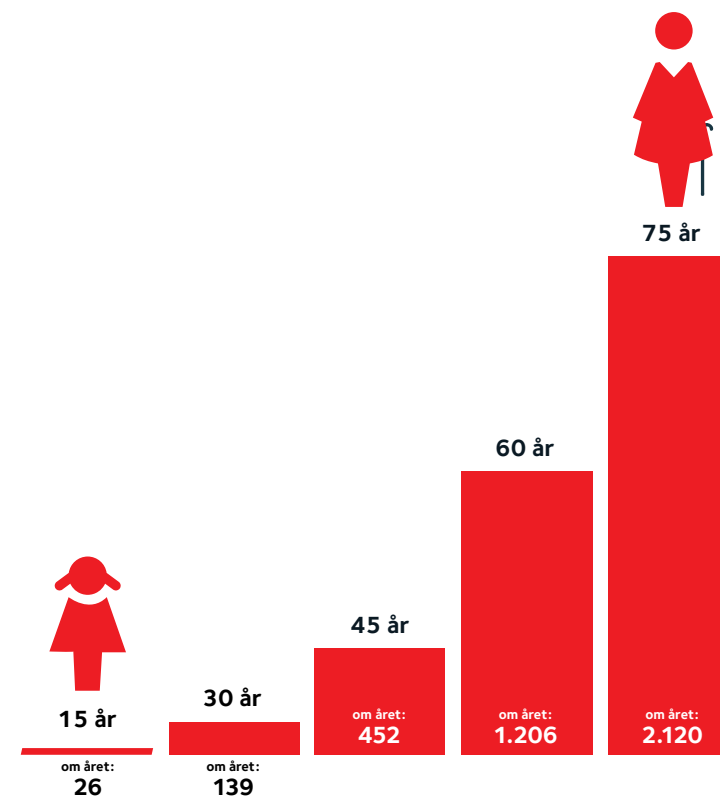
267.496

* Baseret på kræftpatienter diagnosticeret 2010-2014

Risikoen for kræft stiger med alderen

Kvinder

Tallene viser, hvor mange ud af 100.000 i aldersgruppen, der får kræft om året, i Danmark. Baseret på incidens 2010-14.

Kræftoverlevelsen stiger

Danmark har den største forbedring i overlevelsen efter kræft, men halter stadig bagefter de øvrige nordiske lande.

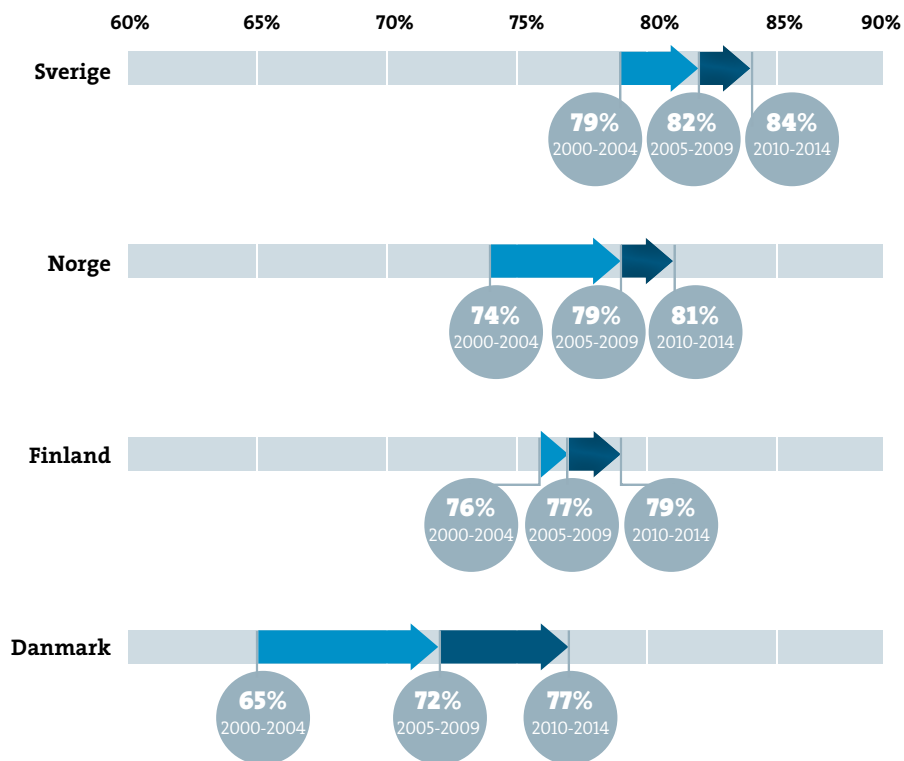
Jo længere pil, des større forbedring

Diagrammet viser, hvor mange der overlever kræft. Pilene viser forbedringen i henholdsvis et- og femårs-overlevelsen.

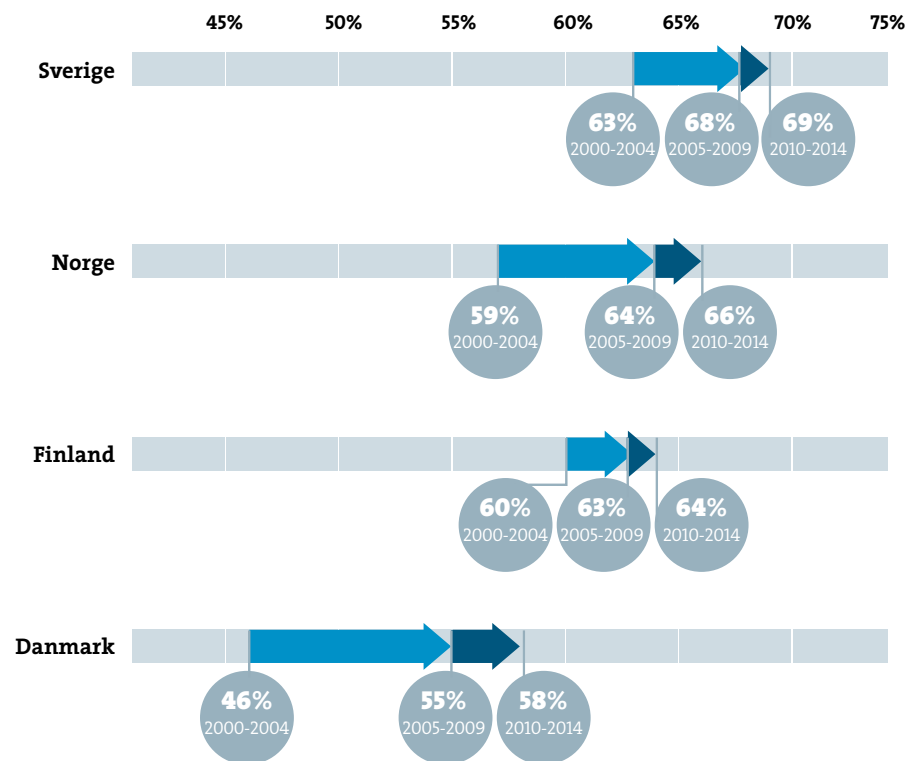
Et-års overlevelse

Alle kræftformer undtagen anden hud, mænd

Fem-års overlevelse

Alle kræftformer undtagen anden hud, mænd

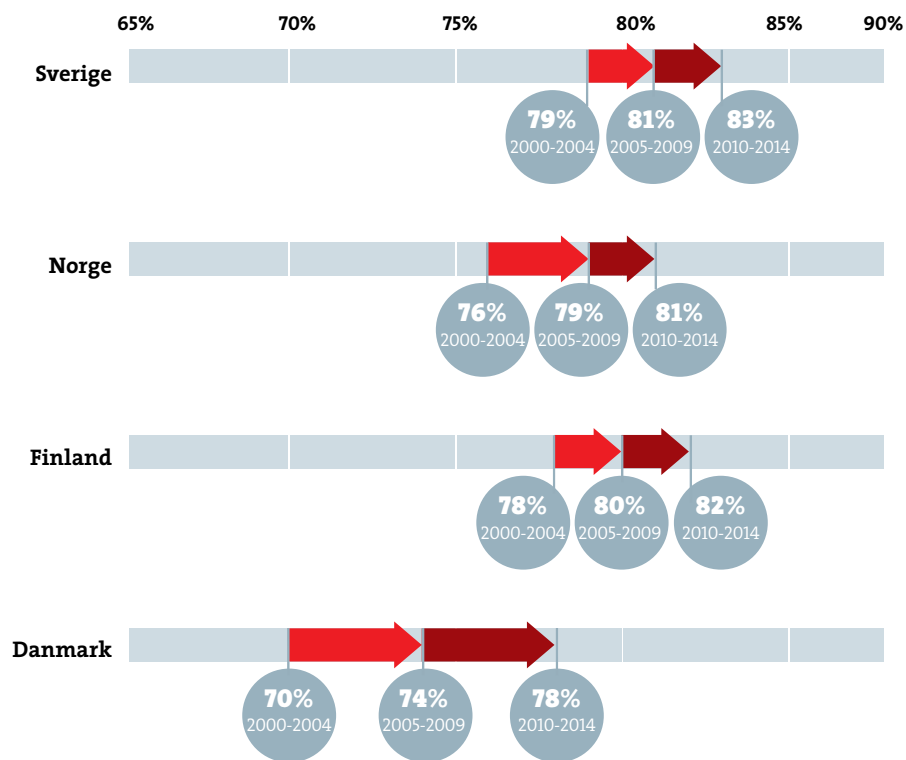

➡ Forbedring i relativ overlevelse fra 2000-2004 til 2005-2009
 ➡ Forbedring i relativ overlevelse fra 2005-2009 til 2010-2014

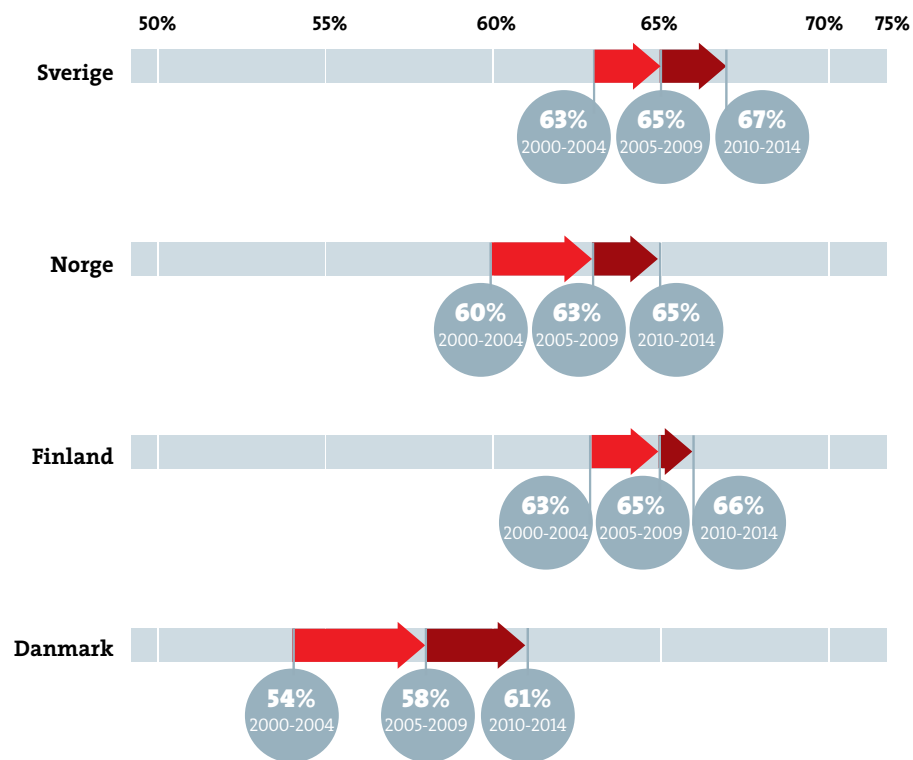
Forbedring i et-års overlevelse

Alle kræftformer undtagen anden hud, kvinder

Forbedring i fem-års overlevelse

Alle kræftformer undtagen anden hud, kvinder

➡ Forbedring i relativ overlevelse fra 2000-2004 til 2005-2009
➡ Forbedring i relativ overlevelse fra 2005-2009 til 2010-2014

De 5 hyppigste kræftsygdomme, danskerne får

Mænd

1 Prostata	4.577
2 Lunge (inkl. luftrør)	2.404
3 Tyktarm	1.782
4 Blære og andre urinveje	1.531
5 Endetarm og anus	1.143

Kvinder

1 Bryst	4.643
2 Lunge (inkl. luftrør)	2.231
3 Tyktarm	1.710
4 Modermærke	1.180
5 Hjerne og centralnervesystem	786

Samlet mænd og kvinder

1 Bryst	4.677
2 Lunge (inkl. luftrør)	4.635
3 Prostata	4.577
4 Tyktarm	3.492
5 Modermærke	2.194

(Antal tilfælde i 2014)

De 5 kræftsygdomme, flest danskere dør af

Mænd

1 Lunge	1.970
2 Prostata	1.142
3 Tyktarm	689
4 Bugspytkirtel	455
5 Blære og andre urinveje	354

Kvinder

1 Lunge	1.746
2 Bryst	1.115
3 Tyktarm	606
4 Bugspytkirtel	512
5 Æggestok, æggeleder mv.	331

Samlet mænd og kvinder

1 Lungekræft	3.716
2 Tyktarm	1.295
3 Prostata	1.142
4 Bryst	1.120
5 Bugspytkirtel	967

(Antal tilfælde i 2014)

Flere får kræft, men færre dør af sygdommen

En fremskrivning af antal kræfttilfælde til 2031 viser for mænds vedkommende, at vi kommer til at se en stigning på 6.508 årlige tilfælde. Det svarer til 35,9 pct. fra 18.139 i 2010-2014 til 24.647 årlige tilfælde i 2031.

For kvinder gælder det, at vi kommer til at se en stigning på 5.211 årlige tilfælde, som svarer til 30,1 pct. fra 17.293 i 2010-2014 til 22.504 årlige tilfælde i 2031.

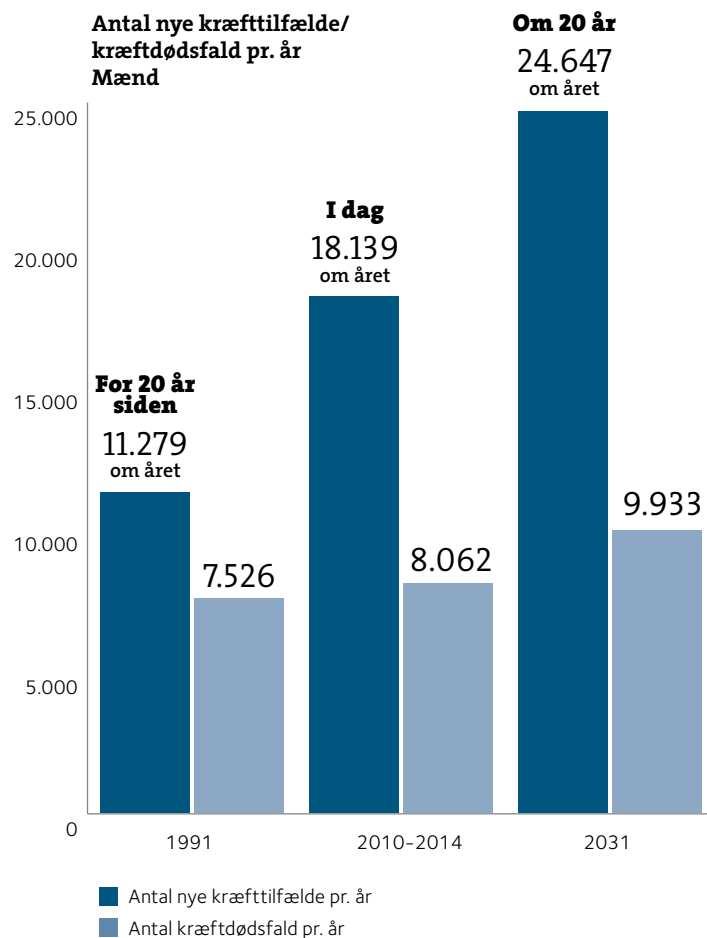
90 pct. af den store stigning skyldes, at vi bliver flere mennesker i Danmark, fordi vi i gennemsnit bliver ældre. Og jo ældre, vi bliver, jo større er risikoen for at kræft.

Fremskrivningen viser også, at antallet af kræftdødsfald vil stagnere. Det betyder, at risikoen for at dø af kræft falder.

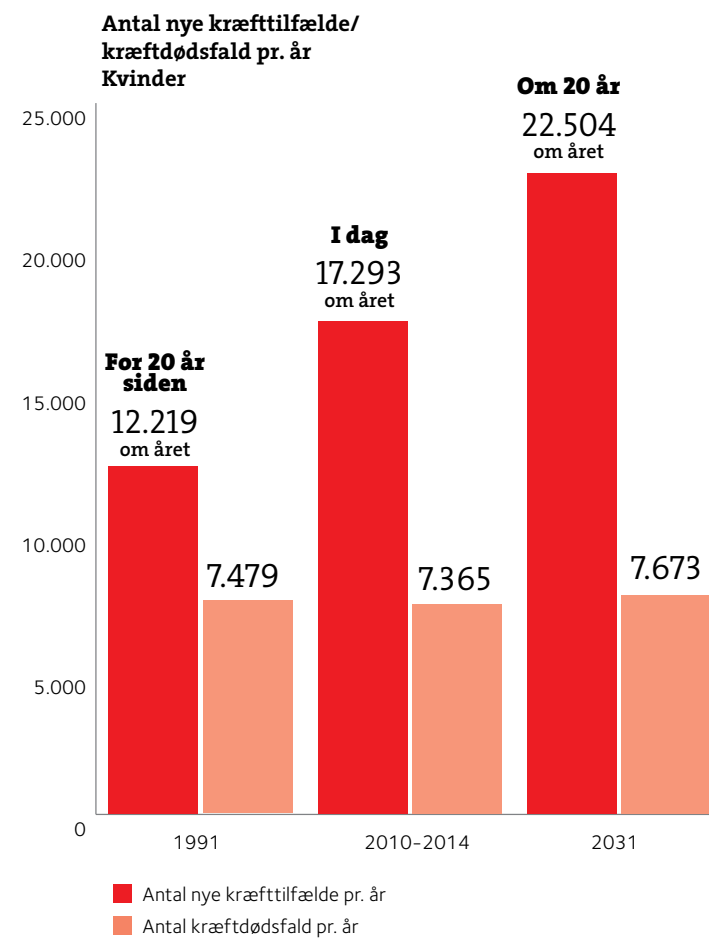
Beregninger i Kræftens Bekæmpelse på basis af NORDCAN

**Antal nye kræfttilfælde/
kræftdødsfald pr. år
Mænd**

**Antal nye kræfttilfælde/
kræftdødsfald pr. år
Kvinder**

Kræft i verden

Kræft er et globalt problem. De nyeste tal, som er fra 2012, viser, at 14,1 million mennesker i verden fik konstateret kræft, og 8,2 millioner døde af sygdommene.

Kræftforekomsten pr. indbygger er højest i de udviklede lande (Australien, Nordamerika og Europa), hvor flere og flere er ældre.

Alligevel har de mindre udviklede lande 57 pct. af den globale kræftforekomst. Her er ressourcerne til at opdage og behandle kræft sparsomme.

Grafen over risikoen for kræftforekomst og dødsfald viser, at langt flere får kræft i forhold til de, der dør af kræft i de udviklede lande.

Kræft er hyppigere blandt mænd og fem gange hyppigere i de mest udviklede lande i forhold til de mindst udviklede. Forskellene for kvinder er mindre.

Bag tallene ligger store forskelle i, hvilke kræftsygdomme der er hyppigst, selv om alle kræfttyper kan opstå hvor som helst.

Variationen i køn, alder og kræfttype giver nyttig viden til at kunne klarlægge årsager til kræftsygdomme, og den viden giver mulighed for, at man kan forebygge, diagnosticere og behandle patienterne i tide.

Tobak er den største årsag til kræft

Globalt set er tobak i alle former den største enkeltårsag til kræft.

Andre livsstilsfaktorer som for eksempel overvægt, kost, alkohol, fysisk inaktivitet og infektioner, er, som beskrevet i de europæiske kræftråd, noget, vi allerede i dag kan påvirke. Det kan vi, hvis vi følger kræftrådene, og gør vi det, vil vi kunne undgå 40 pct. af de fremtidige kræfttilfælde.

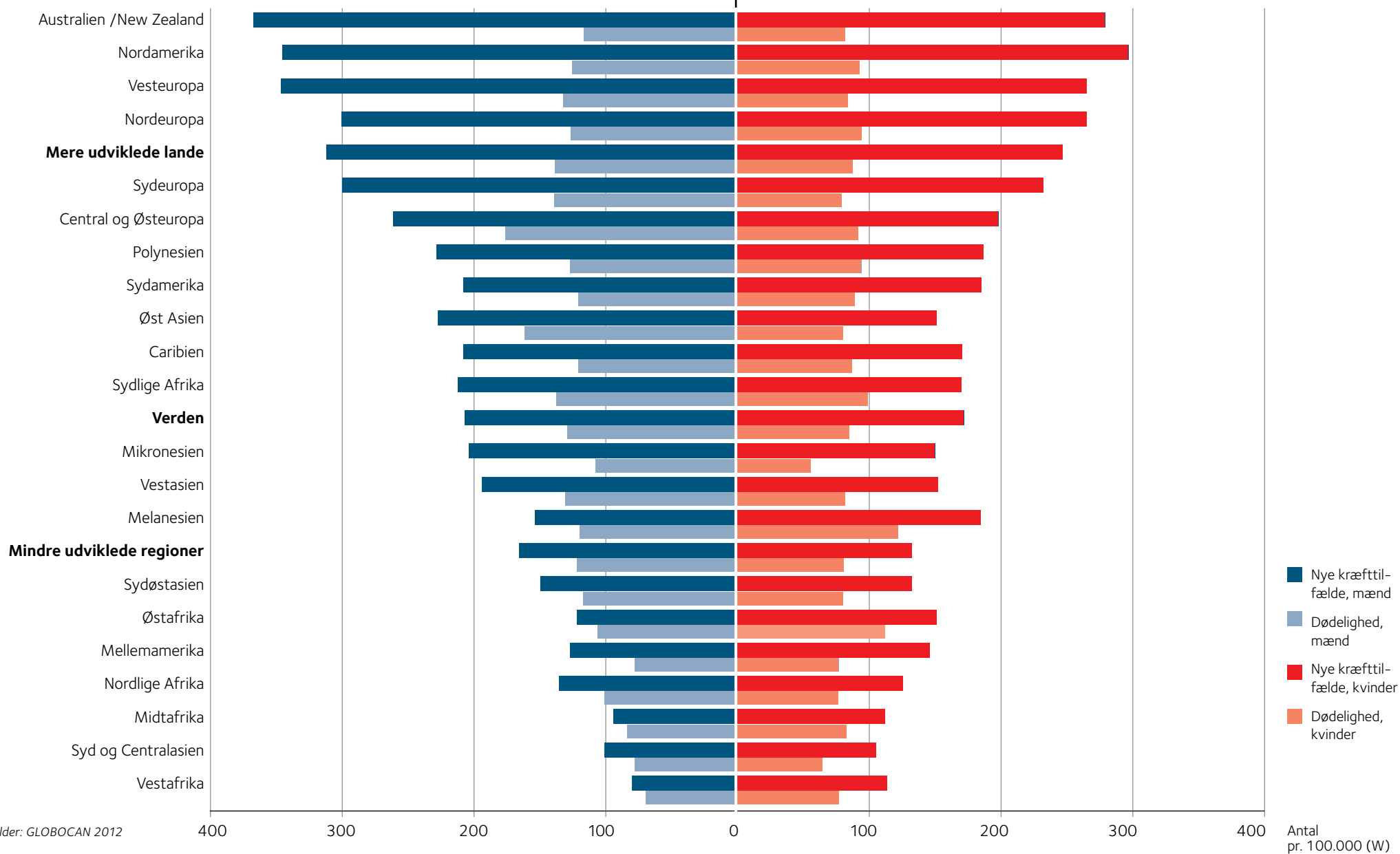
Forebyggelse, tidlig diagnose, adgang til behandling og forbedrede behandlinger globalt – det er vejen frem til at kunne mindske antallet af mennesker, som dør af kræft.

Kilder: Globocan 2012 & Europæisk Kodeks mod kræft 2015 IARC/WHO

Kræft i verden

14,1 mio. ny kræfttilfælde og 8,2 mio. kræftdødsfald (2012, nyeste tal)

Mænd | Kvinder

Kilder: GLOBOCAN 2012

Antal pr. 100.000 (W)

Forskning

Kræftens Bekæmpelses forskning har i adskillige år ligget i den internationale top, ikke mindst på grundforskningsfeltet. Det er den forskning, som afdækker viden om helt grundlæggende egenskaber i cellerne og cellernes samspil med miljøet. Grundforskningen har i dag – mere end nogensinde tidligere – en direkte værdi for patienterne.

Fremtidens behandlinger bliver nemlig i stigende grad tilrettelagt individuelt, det vil sige baseret på den genetiske og biokemiske profil, der kendetegner den enkelte patients sygdom. Derfor bliver der stadig kortere afstand fra forskning i laboratoriet til nye behandlinger.

Kræftens Bekæmpelse og andres forskning har indtil videre betydet, at dødeligheden af alle kræftformer tilsammen er faldet med næsten 30 pct. siden midten af 1960'erne, hvor kræftdødeligheden var på sit højeste.

Kræftens Bekæmpelse bekæmper også kræft gennem forskning, som øger mulighederne for at opdage sygdommen i tide. For eksempel er forekomsten af livmoderhalskræft gradvist reduceret til 1/3, og dødeligheden til 1/10, efter at man tilbage i 1960'erne indførte screening for livmoderhalskræft.

Forskerne arbejder hver eneste dag på at få viden om de helt præcise årsager til kræft, så vi kan blive endnu bedre til at forebygge sygdommen.

De flere end 225 forskere og teknikere fra alle dele af verden ser i det hele taget meget optimistisk på fremtiden, fordi flere patienter bliver helbredt, og flere overlever sygdommen – en udvikling, der på ingen måder ser ud til at stoppe.

I 2016 resulterede det i flere end 300 artikler, som er blevet offentliggjort i internationale, videnskabelige tidsskrifter. Meget af den viden er allerede sat i spil til bedre behandling, opsporing og forebyggelse.

I 2016 kortlagde forskere eksempelvis, hvad der sker i tarmkræftceller, når de bliver modstandsdygtige overfor behandling med kemoterapi. De erhverver en fejl i genet TOP2A, som gør dem modstandsdygtige overfor en af de hyppigst anvendte kemoterapier. Men laboratorieforsøg viste også, at tarmkræftcellerne stadig kan bekæmpes med et middel, der i dag bruges mod brystkræft.

I tæt samarbejde med læger på Odense Universitetshospital har forskerne derfor startet et forsøg, hvor tarmkræftpatienter med TOP2A-fejlen bliver tilbudt forsøgsbehandling med brystkræftmedicin. Forsøget fortsætter i 2017, og hvis resultaterne er, som det forventes, åbner det døren for en ny tarmkræftbehandling – med medicin, der allerede er godkendt og velbeskrevet.

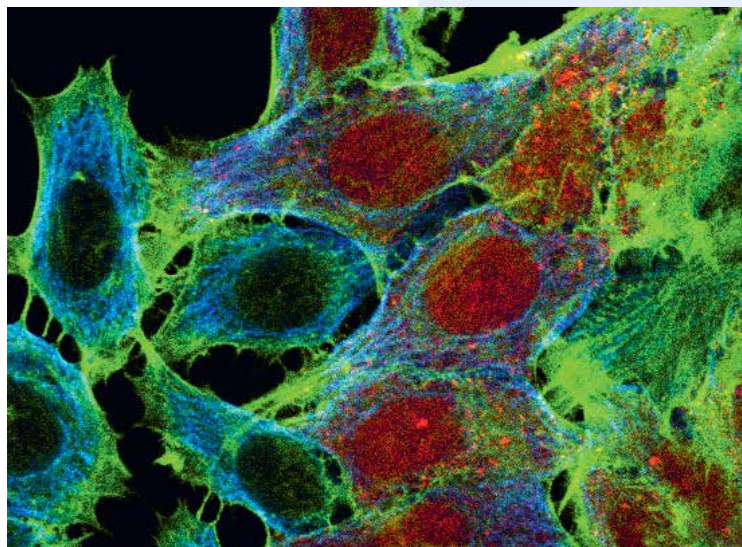
Også anden forskning fra Kræftens Bekæmpelse er på vej fra laboratoriets petriskåle og ud til patienterne, eksempelvis en ny behandling til patienter med hjernekræft, hvor kræftcellerne har en bestemt genetisk fejl.

Anerkendelse

Forskningen i Kræftens Bekæmpelse har vundet stor anerkendelse, både i Danmark og udlandet. Såvel etablerede som unge forskere har modtaget priser for deres dedikerede og vedholdende arbejde. I 2016 blev en forsker tildelt den prestigefyldte svenske 'Fernström Prisen'. Og to af de fineste hædersbevisninger i dansk forskning, nemlig 'Sapere Aude Prisen' fra Det Frie Forskningsråd og Lundbeckfondens 'Fellowship' gik til to yngre forskere.

Med sidstnævnte fulgte en bevilling på ti mio. kr. fordelt over en femårig periode. Den flotte bevilling blev i øvrigt givet til en juniorgruppeleder, som kom til Kræftens Bekæmpelse i januar 2016.

**KRÆFT-
FORSKNING**

Allergimedisin mindsker risikoen for at dø af kræft

Almindelig allergimedisin forstærker effekten af kemoterapi. Givet sammen med kemoterapi kan bestemte allergimidler markant mindske risikoen for at dø af kræft. Resultatet kan bane vej for ny effektiv behandling.

Forskere har undersøgt registerdata fra alle kræftpatienter, som i perioden 1995-2011 blev diagnosticeret med spredt kræft. Dernæst har de set på, om de har fået udskrevet antihistaminer indenfor seks måneder efter deres diagnose. Resultaterne viste, at bestemte typer af antihistamin kan forstærke effekten af kemoterapi markant.

Derudover har forskerne på baggrund af laboratorieforsøg kortlagt, hvilke egenskaber antihistaminerne skal have for at virke på kræftceller. Det fortæller post doc Anne Marie Ellegaard, som står bag resultaterne.

– Det er bestemte typer antihistamin, der virker. Det er de såkaldte CAD-antihistaminer, som har helt bestemte fysiske og kemiske egenskaber. Andre typer af antihistaminer har ingen effekt på kemoterapien, siger Anne Marie Ellegaard.

De antihistaminer, som viste den største effekt, er midlerne loratadin og ebastin. Patienter, som fik kemoterapi og anvendte loratadin, havde 24 pct. lavere risiko for at dø af sygdommen i forhold til patienter, der anvendte et antihistamin, der ikke har evnen til at slå kræftceller ihjel. Patienter, som anvendte ebastin sammen med kemoterapi, havde 19 pct. lavere risiko for at dø – igen i forhold

til de patienter, der anvendte antihistaminer uden evne til at slå kræftceller ihjel.

Effekt på modstandsdygtige kræftceller

Forsøg i laboriet tyder på, at antihistaminerne også har en effekt på kræftceller, der er modstandsdygtige overfor kemoterapi. Her er resultatet, at kræftcellerne atter bliver følsomme overfor behandlingen.

I undersøgelsen har forskerne også specifikt set på patienter med ikke-småcellet lungekræft. Her viste det sig, at patienter, der anvendte antihistaminet loratadin i forbindelse med kemoterapi, havde 36 pct. lavere risiko for at dø af sygdommen, end patienter der anvendte andre antihistaminer end CAD-antihistaminer.

Selv om tallene er markante, understreger Anne Marie Ellegaard, at der ikke er tale om en mirakelkur, som helbreder patienterne:

– Vores analyser fortæller ikke noget om deres chance for at overleve sygdommen på langt sigt. De viser udelukkende, at blandt de kræftpatienter, som vi har fulgt, har brugere af CAD-antihistaminerne en bedre overlevelse efter sygdommen, siger Anne Marie Ellegaard.

” Vi er nu klar til kliniske forsøg. Her skal patienter, der behandles med kemoterapi, tilbydes tillægsbehandling med de virksomme antihistaminer

Anne Marie Ellegaard

Forsøg med patienter

Næste skridt er at starte kliniske forsøg, hvor kræftpatienter tilbydes antihistaminer samtidig med, at de får kemoterapi.

– Det vil være dejligt, hvis de lovende resultater også viser sig i kliniske forsøg, for så kan det blive relevant at indføre supplerende behandling med antihistaminer til flere kræftpatienter. Antihistaminer er en gruppe af lægemidler, som er velundersøgte og har få bivirkninger. Samtidig er de billige, så både samfundsøkonomisk og for patienterne vil det være en stor gevinst, hvis allergimedisin kan gavne, siger hun.

Forskerne er i gang med at søge om de nødvendige tilladelser for at starte de første kliniske forsøg.

Ulige chancer for børn med kræft

Alle danske børn med kræft har adgang til samme behandling, uanset hvilke sociale kår de kommer fra. Men det kan være en god idé at tilbyde ekstra hjælp til nogle af familierne, for børnenes familiebaggrund spiller en rolle for deres chancer for at overleve.

Den måde, familien er sat sammen på, kan have betydning for, hvor stor chance børn med kræft har for at overleve deres sygdom. Det gælder sygdomme, som rammer børn, eksempelvis leukæmi og kræft i hjernen. Det viser resultater, som Kræftens Bekæmpelse har været blandt de første i verden til at påvise.

– For alle kræftformer under ét er overlevelsen højere, hvis forældrene bor sammen, og hvis barnet er enebarn. For visse kræftformer er overlevelsen desuden højere, hvis forældrene, især moderen, har en lang uddannelse,

siger seniorforsker Susanne Dalton, som har stået i spidsen for undersøgelsen.

Selv om de nye resultater ikke giver en forklaring på, hvad forskellene skyldes, har Susanne Dalton et bud.

– Børn med kræft er ofte syge i lang tid og kan have komplicerede og langvarige forløb, hvor forældrene skal holde styr på mange aftaler, medicin og undersøgelser. De får information og vejledning og skal på den baggrund eksempelvis kunne reagere på barnets symptomer, og her har veluddannede og ressourcestærke forældre måske en fordel. Vi kan i hvert fald se, at jo mere kompliceret behandlingsforløbet er, jo større rolle spiller forældrenes uddannelse, siger Susanne Dalton.

Brug for mere hjælp til nogle familier

Kræft hos børn er heldigvis sjælden med ca. 200 tilfælde årligt i aldersgruppen 0-19 år. I dag er mindst 80 pct. i live efter fem år. Forskernes beregninger viser, at hvis man kunne udligne den forskel i overlevelsen, der skyldes, at forældrene bor hver for sig, ville det redde cirka et kræftramt barn om året. Det ville også redde cirka et barn årligt, hvis man udlignede den forskel, som søskende gør.

– I og med at behandlingsforløbene for børnene ofte er meget langvarige, er der gjort en stor indsats fra sundhedspersonalets side for at støtte op om familierne. Vores tal tyder dog på, at der fortsat er behov for særlig støtte til især familier, hvor forældrene har kort uddannelse, bor alene, og som har mere end et barn, siger Susanne Dalton.

” Vores tal tyder dog på, at der fortsat er behov for særlig støtte til især familier, hvor forældrene har kort uddannelse, bor alene, og som har mere end et barn.

Susanne Dalton

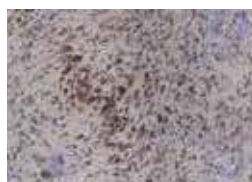

Genet, der holder liv i hjernekræftceller

Hjernekræft af typen glioblastom er en livstruende sygdom, som mangler et gennembrud i form af en effektiv behandling. I 2016 viste international forskning, ledet af Kræftens Bekæmpelse, at et velkendt gen spiller en vigtig rolle i sygdommens forløb.

Bag den nye viden gemmer sig genet BRCA1 og enzymet RRM2. Kombinationer af bogstaver, som ikke gør de fleste af os meget klogere. Men internationale forskere med Kræftens Bekæmpelse i spidsen har som de første i verden vist, at de to markører bag bogstaverne forudsiger, hvor sejlivede hjernekræftceller af typen glioblastom er.

Øverst ses normale hjernevævsceller og nederst hjernekræftceller. Den brune farve viser, hvor der er BRCA1 – og man kan se, at der er ekstra meget i kræftcellerne. Foto: Petra Hamerlik

De har vist, at genet BRCA1 virker som en slags livvagt, der ved at regulere enzymet RRM2 beskytter kræftcellernes DNA. Det holder liv i kræftcellerne, og det betyder, at patienter, der har høje niveauer af BRCA1, lever kortere end patienter med lave niveauer – eller ingen – BRCA1.

Lave mængder BRCA1 giver længere levetid

Resultaterne stammer dels fra undersøgelser, hvor forskerne har kigget i journaler fra 145 patienter og sammenlignet sygdommens forløb med en analyse af BRCA1-niveauet i den oprindelige hjernetumor. Dels

fra forsøg med mus for at undersøge sammenhængen mellem kræftcellernes vækst, og hvorvidt BRCA1 var til stede eller ej. Det forklarer ph.d. Petra Hamerlik, der har stået i spidsen for de nye resultater:

– Mus med menneskelige hjernetumorer med normalt BRCA1 niveau levede flere uger kortere end de mus, hvor kræftcellerne var ændret genetisk, så BRCA1-genet ikke fungerede, siger Petra Hamerlik.

Selv om flere ugers ekstra overlevelse ikke lyder af meget, er det reelt en markant forbedring. Mus har et kortere livsforløb end mennesker, og derfor er den ekstra overlevelse betragtelig målt i museår.

Nyt middel til forsøgsbehandling

Målet er at finde en behandling, der kan gavne patienterne. Forskerne har fokus på lægemidlet triapin, som i forsøg med Alzheimers sygdom har vist sig at beskytte normale hjernevævsceller.

Måske kan det også hjælpe patienter med hjernekræft af typen glioblastom. Forskerne har nemlig vist, at triapin efterligner de mekanismer, der går i gang, når BRCA1 forsvinder, og RRM2 bliver hæmmet.

I forsøg med mus levede musene i gennemsnit 25 dage, mens de mus, der fik triapin, i gennemsnit levede 58 dage.

– Disse resultater giver os håb om, at man måske i fremtiden kan bruge triapin i behandlingen af glioblastom til de patienter, der har høje niveauer af BRCA1 og RRM2. Vi arbejder intenst på at eftervise resultaterne i en række kliniske forsøg, og vi samarbejder med klinikere om at kunne tilbyde triapin som forsøgsbehandling til patienter i nær fremtid, siger Petra Hamerlik.

Kvinder med brystkræft, der har eller har haft en depression, før de fik kræft, har dårligere chancer for at overleve end andre.

Ekstra støtte til kvinder med både depression og kræft

Kvinder, der har haft en depression, før de fik brystkræft, har samlet set op mod 10 pct. dårligere chance for at overleve sygdommen end kvinder uden depression. Sagt på en anden måde så vil 89 pct. af kvinder, som ikke har haft en depression, være i live fem år efter, de fik diagnosen brystkræft, mens blot 87 pct. af kvinderne med en forudgående depression vil være i live efter fem år.

Ifølge læge og ph.d. Nis Palm Suppli, som står bag resultaterne, kan det måske virke som en lille forskel. Men i og med at brystkræft er den hyppigste kræftsygdom blandt kvinder i Danmark, er det mange kvinder, det drejer sig om.

– Vi har endnu ikke fundet den endelige forklaring på forskellen. Men vi kan se, at kvinder med en forudgående depression har større risiko for ikke at følge den anbefalede behandling for brystkræft, så de kun behandles delvist efter forskrifterne. Måske vælger de selv dele af eller hele behandlingen fra, eller måske er de for syge af deres depression til at følge den anbefalede behandling, siger Nis Palm Suppli.

Når behandlingen skal planlægges, gennemgår lægen en række punkter, der kendetegner sygdommen. Den viden bliver brugt som baggrund for at kunne vælge den bedste behandling for hver enkelt kvinde. Og det er

tilsyneladende her, der er et svagt punkt for de kvinder, der har en depression.

Flere kan overleve med bedre hjælp

Den gode nyhed er, at hvis kvinder, der har en depression, før de får brystkræft, får den anbefalede behandling, har de lige så gode chancer for at overleve sygdommen som kvinder uden depression. Det fortæller professor Marianne Ewertz fra Odense Universitetshospital.

– Resultaterne tyder på, at vi ved at gøre en ekstra indsats for at støtte denne gruppe af kvinder kan redde mange liv hvert år, siger Marianne Ewertz.

Hun fremhæver, at hjælpen kan have mange former, afhængig af, hvad den enkelte kvinde har brug for. For nogle er det måske støtte fra en psykolog eller psykiater eller kommunale støtteforanstaltninger, der kan gavne kvinden socialt og psykisk.

– Hvis kvinden ikke kan overskue udsigten til et langvarigt behandlingsforløb, er hun mere tilbøjelig til at afslå behandlingen. Her kan kræftlægen måske være ekstra opmærksom og gøre en ekstra indsats for at tale med hende og hjælpe med at finde løsninger, der gør, at hun kan overkomme behandlingen, siger Marianne Ewertz.

RESULTATER 2016

Fejl i genet GSNOR

Omkring halvdelen af patienter med leverkræft har en fejl i genet GSNOR. Forskere har vist, hvordan genfejlen virker, og hvordan et velkendt stof med få bivirkninger er i stand til få leverkræften hos mus til at krympe til halv størrelse.

Diabetes og kræft

Personer med type 1 diabetes har øget risiko for en række kræftformer, især i lever, bugspytkirtel, livmoder, æggestokke og nyrer. Det er første gang, man har undersøgt risikoen for kræft blandt denne patientgruppe.

Cellernes nucleolus

En ny juniorgruppe har fokus på cellernes nucleolus, en mikroskopisk del af vores celler, som er i søgelyset for at spille en stor rolle, når normale celler udvikler sig til kræftceller. Gruppen er den første i Danmark, som fokuserer på netop det forskningsfelt.

Mindre risiko for kræft i det andet bryst

Mange kvinder med brystkræft får tilbudt behandling med kemoterapi eller antihormonet tamoxifen, efter de er blevet opereret. Forskning viser, at de to behandlinger også mindsker risikoen for, at kvinderne senere får kræft i det andet bryst med op til 30 pct.

Øget risiko for at udvikle anden sygdom

Børn, der overlever kræft, har en øget risiko for senere at udvikle en anden sygdom. Overleverne har en 40 pct. øget risiko for autoimmun sygdom, 60 pct. øget risiko for senfølger i mavetarmkanalen og en mere end to gange øget risiko for en sygdom i urinvejssystemet. Derfor er det vigtigt at følge dem resten af deres liv og holde øje med, om de udvikler andre sygdomme.

Flere mænd får kræft i mundsvælg og mandler

Viruset HPV er en stigende årsag til kræft i mundsvælg og mandler hos mænd. Det er sygdomme, man ikke kan screene for, og som om få år risikerer at overhale livmo-

FOKUS 2017

Kost, Kræft og Helbred – næste generationer

Den store befolkningsundersøgelse 'Kost, Kræft og Helbred' er i gang med at blive udvidet med børn og børnebørn af de oprindelige deltagere i projekt 'Kost, Kræft og Helbred – næste generationer'. Flere end 15.000 mennesker fra Københavnsområdet har afleveret blandt andet blodprøver og udfyldt spørgeskemaer. I marts åbner et studiecenter i Aarhus for de i alt 16.500 danskere, som vil blive inviteret fra Jylland og Fyn.

Profil af forskellige kræfttypers egenskaber

Kræftceller udskiller væske, som indeholder en række

forskellige molekyler, der fortæller om kræftcellernes egenskaber. Ved at opsamle væsken i kroppen og lave en samlet analyse af den kan man måske tegne en profil af forskellige kræfttypers egenskaber, som er endnu mere præcis end en blodprøve. Der arbejdes på at udvikle teknikken, som kan blive en ny måde at skræddersy behandlingen på.

Hjælp fra navigator-sygeplejerske

En gruppe kvinder med brystkræft skal tilbydes samtaler med en navigator-sygeplejerske, der kan hjælpe dem med at finde tilbud om hjælp og støtte, som de hver især

kan have brug for undervejs i deres behandling. Målet er at mindske den psykiske belastning og at øge kvindernes fysiske velbefindende.

Kan aspirin øge chancerne for at overleve prostatakraft?

Undersøgelser har vist, at aspirin kan mindske risikoen for at få prostatakraft. Nu skal det undersøges, om aspirin kan øge chancerne for at overleve sygdommen. Forskerne vil se på mænd, der har taget aspirin, efter de har fået prostatakraft, og se på, hvordan deres sygdom er forløbet.

derhalskræft som den hyppigste HPV-udløste kræftform. Det er første gang, man har opgjort, hvor mange kræfttilfælde i Danmark, der skyldes HPV.

Screening for livmoderhalskræft

Det kan være en fordel at ændre screeningsprogrammet for livmoderhalskræft, så kvinder over 30 år indledningsvis testes for en HPV-infektion i livmoderhalsen. En HPV-test kan nemlig redde flere kvinder fra at dø af sygdommen, og testen er samtidig så nøjagtig, at kvinder kun behøver at blive screenet hvert femte år i stedet for hvert tredje år, som man gør i dag.

Urinprøve kan give svar

En ny metode baseret på en urinprøve kan give svar på, om en patient har blærekræft. Håbet er, at det i fremti-

den kan spare tusindvis af danskere for en kikkertundersøgelse. Måske kan teknikken også bruges som screening eller som led i opfølgingsforløbet. Forskerne undersøger også, om teknikken kan opdage andre kræftformer, eksempelvis nyre- og prostatakræft.

Ekstra hjælp og støtte til kvinder med brystkræft

Det kan være en god idé at give ekstra hjælp og støtte til kvinder, der har eller har haft en depression, før de fik brystkræft. Disse kvinder har nemlig dårligere chancer for at overleve sygdommen end andre – en forskel, der kan udignes med den rette behandling. (Se artikel side 29).

Medicin kan forstærke effekten af kemoterapi

Forskerne ved nu, hvordan medicin, der rammer kræftcellers fordøjelsessystem, kan gøre kræftceller ekstra følsomme overfor kemoterapi. Resultaterne følger flere brikker til det puslespil, som allerede har vist, at visse lægemidler – eksempelvis allergimedien – kan forstærke effekten af kemoterapi.

Viden om kræftcellers spredning

Lysosomer er små organeller inde i cellerne, som blandt andet spiller en rolle for kræftcellers evne til at sprede sig i kroppen. Forskere har nu udpeget det protein, som er ansvarlig for at kontrollere lysosomerne i brystkræft med en bestemt genetisk profil.

Antihistaminer til mænd med fremskreden prostatakræft

En gruppe mænd med fremskreden prostatakræft skal tilbydes behandling med antihistaminer samtidig med deres kemoterapi. Forskning viser nemlig, at bestemte antihistaminer kan forstærke effekten af kemoterapi og dermed øge chancerne for at overleve sygdommen.

Bivirkninger ved HPV-vaccinen

Forskerne følger de piger og kvinder, der er vaccineret mod HPV for at undersøge, om der er bivirkninger ved vaccinen. Forskerne er ved at indsamle oplysninger, der kan bruges til at sammenligne risikoen for forskellige sygdomme blandt vaccinerede og ikke-vaccinerede piger og kvinder.

Design små molekyler

Kræftceller får ofte skader, der fører til huller i deres cellemembraner. De skal repareres, og til det formål bruger kræftcellerne blandt andet proteiner af typen annexin. Forskere vil designe små molekyler, der kan blokere annexinerne. Hvis kræftcellerne ikke kan reparere deres membran, vil de nemlig dø.

Fertilitetsbehandling og risiko for kræft i æggestokkene

Flere og flere kvinder gennemgår fertilitetsbehandling for at kunne få børn. Men det er stadig ikke helt afklaret, om behandlingen øger risikoen for æggestokkræft. Forskere vil undersøge sammenhængen mellem forskellige typer af fertilitetshormoner og risikoen for sygdommen.

Kendte lægemidler til kvinder med brystkræft

Forskere vil undersøge, om kendte lægemidler som eksempelvis aspirin, allergimedien og midler mod forhøjet blodtryk, kan mindske risikoen for, at kvinder, der har haft brystkræft, får kræft i det modsatte bryst. De vil også undersøge, om midlerne mindsker risikoen for at få den første brystkræft.

Et godt liv til børnekræftoverlevende

Hvordan klarer børnekræftoverlevende sig senere i livet i forhold til uddannelse, arbejde og familieliv? Forskere vil finde de overlevende, der har de største sociale og økonomiske udfordringer, så man kan sætte ind og hjælpe dem til et godt liv.

Cai arbejder frivilligt for kræftsagen

Meget af professor Cai Graus tid går med at udføre frivilligt arbejde for Kræftens Bekæmpelse. Han er blandt andet formand for Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg, som hvert år uddeler mange millioner kroner til dansk kræftforskning.

Professor Cai Grau fra Aarhus Universitetshospital er en af de mange danskere, som er frivillig i Kræftens Bekæmpelse. Og det er ikke et hvilket som helst erhverv, han har som frivillig. Han er nemlig formand for Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg (KBVU).

Udvalget består af 15 medlemmer, der hver især er meget erfarne og kompetente forskere med stor indsigt i kræft. (Se udvalgets sammensætning på side 62).

Deres opgave er blandt andet at fordele penge til forskning inden for det læge- og naturvidenskabelige område. Udvalget uddelte i 2016 73,5 mio. kr. til 45 forskningsprojekter.

Mange timers frivilligt arbejde

Det er andet år, at Cai Grau har formandskasketten på i KBVU. En kasket, han er meget glad for.

– Det er et fantastisk arbejde at få lov til at være med til at bedømme de mange forskningsansøgninger, som Kræftens Bekæmpelse modtager. Jeg får jo stor viden om, hvad der sker inden for kræftforskningen lige nu, og hvor vi er på vej hen, siger Cai Grau.

Cai Grau brugte sidste år omkring 200 timer på sit ulønnede arbejde i Kræftens Bekæmpelse.

– Det tager selvfølgelig tid at læse og bedømme de mange ansøgninger og deltage i uddelingsmøderne, men det er et spændende arbejde, forklarer professoren.

Knæk Cancer-indsamlingerne løfter forskningen

Ansøgningernes kvalitet skal være i top, ellers kommer man ikke gennem nåleøjet hos KBVU.

Det gælder også, når man ansøger om penge til forskningsprojekter fra Knæk Cancer-indsamlingerne. Her har Cai Grau også en finger med i spillet. Han har senest været formand for fem forskellige udvalg, som skulle fordele mange millioner kroner.

– Knæk Cancer-indsamlingerne har virkelig sat skub i forskningen herhjemme. Forskning, som ellers aldrig ville være kommet i gang, siger han.

Cai Grau deltager blandt andet også i Kræftens Bekæmpelses årlige repræsentantskabsmøde samt forretningsudvalgs- og hovedbestyrelsesmøder.

– Jeg holder meget af mit frivillige arbejde. Jeg føler virkelig, at jeg gør en forskel for kræftsagen samtidig med, at jeg selv får meget ud af det, for det er meget lærerigt at være sammen med mine danske og udenlandske kolleger i det videnskabelige udvalg, siger Cai Grau.

Cai Grau arbejder til daglig som forskningsleder på Aarhus Universitetshospital, hvor han blandt andet arbejder med etableringen af Danmarks første partikel-terapicenter.

” Det er et fantastisk arbejde at få lov til at være med til at bedømme de mange forskningsansøgninger, som Kræftens Bekæmpelse modtager. Jeg får jo stor viden om, hvad der sker inden for kræftforskningen lige nu, og hvor vi er på vej hen.

Cai Grau

Eksempler på støttet ekstern forskning

Patientrapporterede bivirkninger

På Aarhus Universitetshospital forskes der i, hvordan man kortlægger omfanget af senfølger efter strålebehandling for kvinder med livmoderhalskræft. Målet er, at lægerne bliver bedre til at informere kvinder om senfølger og til at kunne inddrage kvinderne bedre i deres behandling. Forskningen er støttet med 1.560.000 kr.

Skræddersyet immunterapi

Immunterapi har vist spændende resultater til behandling af kræft. En vigtig komponent for, at immunforsvaret kan genkende kræftceller, er, at det kan genkende de specifikke genetiske ændringer, der opstår, når kræft udvikler sig. Mutationer i kræftceller hos en patient har nemlig sin egen signatur. Forskere på DTU vil undersøge, om immunterapi kan rettes mod disse personlige ændringer hos patienter med blodkræftsygdomme, så man på den måde kan skræddersy immunterapi til hver enkelt patient.

Malaria mod kræft

Et særligt protein, der findes ved malaria, ser ud til at kunne bruges i behandling af kræft. Forskere fra Københavns Universitet vil nu blandt andet gensplejse proteinet så behandlingen bliver mere effektiv. Målet er at gøre behandlingen klar til kliniske forsøg med mennesker.

Behandling af angst for tilbagefald af kræft

Mange kæmper med angsten for at få et tilbagefald, efter de har overlevet kræft. På Aarhus Universitetshospital vil forskere afprøve effekten af at give kvinder, der har haft brystkræft, en kort psykologisk gruppebehandling for deres angst. Kræftens Bekæmpelse støtter med 1,5 mio. kr.

Bedre behandling af hoved-halskræft

På Aarhus Universitetshospital forsker man i at forbedre metoden til at identificere de patienter, hvor HPV betyder noget for prognosen. Forskerne vil finde andre faktorer, der har betydning for, hvordan patienter med kræft i mundsvælget klarer sig efter strålebehandling. Til det arbejde har de modtaget 2 mio. kr. fra Kræftens Bekæmpelse.

Skånsom strålebehandling

Protonterapi er en særlig skånsom form for strålebehandling, fordi behandlingen næsten kun rammer kræftsvulsten og ikke det raske væv. Forskere på Aarhus Universitet vil udvikle metoden, så den også kan bruges på kræftsvulster, der bevæger sig, når patienten trækker vejret – eksempelvis svulster i lungen og leveren.

Færre gener af strålebehandling til børn

Børn, der overlever kræft, kan få alvorlige gener af behandlingen på grund af senfølger. Forskere på Rigshospitalet vil undersøge, om man med en metode med dybt holdt åndedræt under strålebehandling kan sænke stråledosis, så risikoen for senfølger bliver mindre. Kræftens Bekæmpelse støtter med 2 mio. kr.

Vaccine mod knoglemarvskræft

En tredjedel af alle patienter med knoglemarvskræft har en ændring i et bestemt gen. På Herlev Hospital vil forskerne undersøge, om man kan behandle kræften ved at vaccinere mod denne genændring. Det kunne gøre det muligt at indføre immunterapi som en helt ny behandlingsform mod knoglemarvskræft. Kræftens Bekæmpelse støtter med 2 mio. kr.

Højere livskvalitet i den sidste tid

På Odense Universitetshospital undersøger man, hvordan behandlingen af patienter med kræft i lunge- eller bugspytkirtel kan forbedres, så de og deres familier får en højere livskvalitet i deres sidste levetid (lindrende indsats). Kræftens Bekæmpelse støtter med 800.000 kr.

Tidligt opdaget og bedre behandlet bugspytkirtelkræft

I dag kan man ikke se, om bugspytkirtelkræft har spredt sig eller vil sprede sig, når man stiller diagnosen. Derfor vil forskere på Københavns Universitet blandt andet udvikle en metode til at opdage spredningen ved hjælp af PET-scanning, så patienterne tidligt kan få den rette behandling. Kræftens Bekæmpelse støtter med 2 mio. kr.

Nationalt studie om spytkirtelkræft

Spytkirtelkræft er en sjælden kræftsygdom. Hvert år får ca. 60 danskere diagnosen. Nu forskes der i, om der i de seneste ti år er sket ændringer i antal tilfælde, i de 24 kendte forskellige histologiske undertyper af sygdommen, behandling og overlevelse. Forskningen finder sted på Odense Universitetshospital. Kræftens Bekæmpelse støtter projektet med 500.000 kr.

Ekstern forskning

Kræftens Bekæmpelse støtter hvert år dansk kræftforskning med mange millioner kroner. I 2016 blev det til 392,9 mio. kr. mod 367 mio. kr. i 2015.

Kræftens Bekæmpelse har to faste udvalg, Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg (KBVU) og Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg (KBPF). Begge udvalg er administrativt og politisk uafhængige.

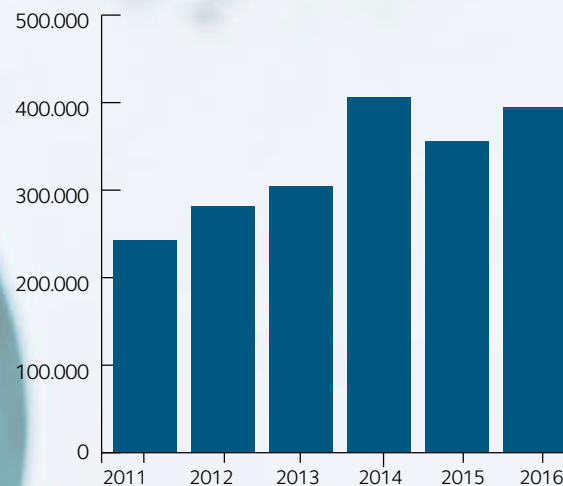
De to udvalg uddeler hvert år frie forskningsmidler til kræftforskningsprojekter. De penge, som uddeles, er ikke afsat til særlige forskningsområder.

Kræftens Bekæmpelse uddeler også frie og strategiske forskningsmidler. De frie midler er ikke afsat til særlige forskningsområder og kan derfor søges bredt. Det er forningens hovedbestyrelse, der beslutter, hvilke områder der skal støttes.

De såkaldte strategiske midler, som for eksempel er penge fra Knæk Cancer-indsamlingerne, bliver uddelt til forskning inden for udvalgte områder, som hovedbestyrelsen beslutter.

Pengene uddeles af komitéer med relevant, faglig sammensætning, herunder kræftpatienter og pårørende.

Forskningsbevillinger fra Kræftens Bekæmpelse 2011-2016

Informationsmateriale til screening for tarmkræft

Flere danskere mellem 50 og 74 år skulle gerne deltage i det landsdækkende tilbud i screening for tarmkræft. Der er udviklet et beslutningsstøtteværktøj, som skal støtte visse borgere i at træffe et informeret valg, om man vil deltage eller ej. Værktøjet skal afprøves, og til det arbejde, som finder sted på Regionshospitalet Randers, har Kræftens Bekæmpelse støttet med 600.000 kr.

Forebyggelse

Rygning er en markant trussel for folkesundheden. Den er årsag til 13.600 dødsfald årligt, heraf ca. 5.000 af kræft. Der er derfor et stort potentiale for folkesundheden ved at forebygge, at unge begynder at ryge, og at de, som ryger, får hjælp og støtte til at stoppe. Kræftens Bekæmpelses mål er, at ingen børn og unge og kun fem pct. af de voksne ryger i 2030.

Kræftens Bekæmpelse arbejder for, at alle danskere skal have mindsket risikoen for kræft. Det gælder især de grupper i samfundet, som har det største behov for støtte til et sundt liv og et liv uden kræft.

Når det gælder kræft, har vi gode muligheder for at forebygge. Mindst fire ud af ti kræfttilfælde og op mod halvdelen af alle kræftdødsfald kan undgås i Danmark, hvis vi lever sundt, går til lægen med symptomer på kræft og tager imod tilbud om screening og HPV-vaccination.

Kræftens Bekæmpelses forebyggelsesarbejde bygger på dokumenteret viden, blandt andet ny viden fra det europæiske kræftkodeks, som er udarbejdet af førende kræftforskere fra hele verden. Det omfatter 12 råd om, hvad den enkelte og samfundet kan gøre for at nedsætte risikoen for kræft.

Arbejdet for at forebygge rygning er vigtigt, og i 2016 havde Kræftens Bekæmpelse særligt fokus på at forebygge rygning blandt unge. Kampagnen Cool Uden Røg bidrog til, at mindst 1.500 unge rygere blev røgfri, og at omkring 10.000 unge indledte et rygestop i appen XHALE.

En anden opgave var at støtte voksne, som gerne vil være røgfri. Kræftens Bekæmpelse uddanner hvert år rygestoprådgivere i hele landet, da undersøgelser viser, at chancerne for at blive røgfri er større, hvis man får professionel hjælp. I 2016 uddannede Kræftens Bekæmpelse 128 nye rygestoprådgivere.

I 2017 vil der fortsat være fokus på at forebygge rygning.

En anden særlig indsats i 2017 vil være at oplyse forældre med piger i vaccinationsalderen om HPV-vaccination, og Kræftens Bekæmpelse vil arbejde for, at der igen bliver en høj vaccinationstilslutning.

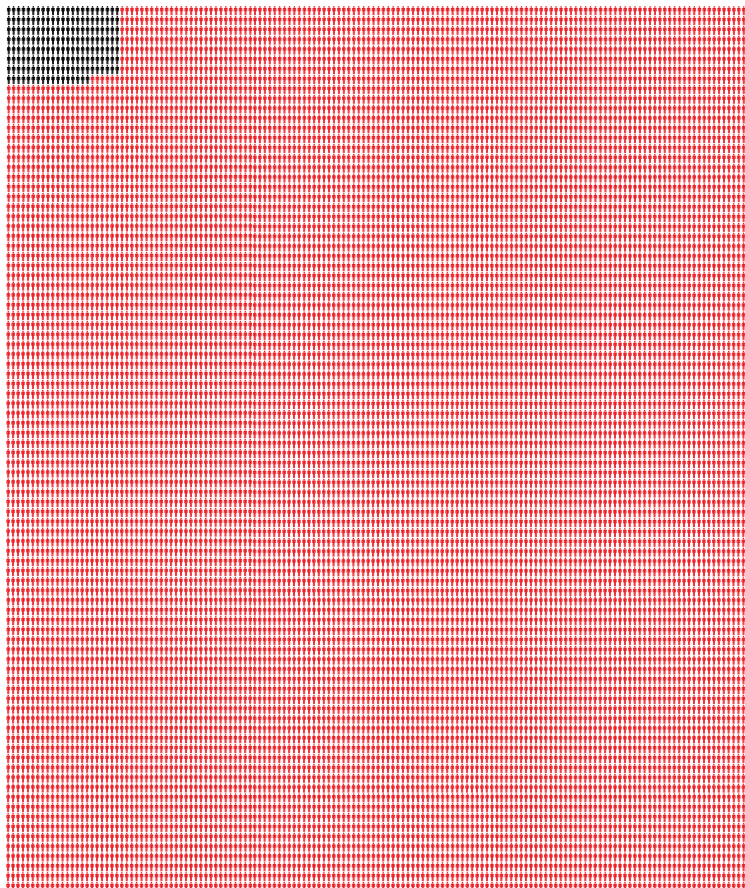

**FORE-
BYGGELSE**

Dødsfald i trafikken
178

Dødsfald af tobak
13.600

Dødsfald pr. år. Kilder: Vejdirektoratet 2016 og Statens Institut for Folkesundhed 2016.

Færre mænd ryger – kvinder ryger videre

For første gang i fem år er andelen af dagligrygere faldet fra 17 pct. til 16 pct. i den voksne befolkning. Mændene står for nedgangen, mens kvinderne ryger videre som før. Det viser den seneste undersøgelse foretaget af Gallup for Sundhedsstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen.

Hvert år dør 13.600 mennesker i Danmark af rygning. Til sammenligning dør knap 200 mennesker hvert år som følge af trafikulykker.

Rygning er den største enkeltårsag til kræft, og rygning øger risikoen for mere end 15 forskellige kræftformer.

I flere år har andelen af rygere i befolkningen ikke ændret sig. Men for første gang i fem år går det nedad. Og det er mændenes fortjæneste.

Det er nemlig de dagligt rygende mænd, der er blevet færre af, så den samlede andel af rygere er faldet med et procentpoint.

Det viser en undersøgelse foretaget af Gallup for Sundhedsstyrelsen, Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Lungeforeningen.

Ikke i mål

Der tegner sig derfor et forsigtigt håb om, at arbejdet for, at færre ryger, igen giver resultater. Men undersøgelsen viser dog også, at der ikke er et fald i andelen af kvinder, der ryger dagligt, og heller ikke i andelen af dem, der ryger mere end 15 cigaretter om dagen.

Forskellen mellem dagligrygende mænd og kvinder er på to procentpoint. Hvor der historisk har været flere mænd, der røg, er der nu flest kvinder. Og selv om flere kvinder end mænd forsøger at blive røgfri, viser undersøgelsen, at kvinder i højere grad end mænd oplever at være meget afhængige af nikotin.

Om undersøgelsen

Undersøgelsen af danskernes rygevaner er gennemført fra 25. november til 11. december 2016. Der er 5.064 deltagere fra 15 år eller ældre i undersøgelsen.

Røgfri Fremtid

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden er gået sammen i et nyt partnerskab 'Røgfri Fremtid', der arbejder for at realisere det ambitiøse mål om et røgfrit Danmark.

Inspirationen er hentet fra udlandet, hvor organisationer, politikere og borgere står sammen for at holde de kommende generationer røgfri.

Visionen for det danske initiativ er et røgfrit Danmark, hvor ingen ryger eller bliver udsat for tobaksrøg. 'Røgfri Fremtid' arbejder på at opnå to mål i 2030 – ingen børn og unge ryger, og færre end fem pct. af de voksne ryger.

Det er et ambitiøst mål, og for at kunne indfri visionen skal det især ske ved at engagere en kreds af vidt forskellige partnere i et mangfoldigt samarbejde.

På hver deres måde er partnerne med til at skabe de rammer, der forebygger rygestart, fremmer røgfrie miljøer og får flere til at lykkes med at holde op med at ryge. Det skal blive sværere at begynde at ryge og lettere at blive røgfri.

Tobak er den risikofaktor, som forårsager mest sygdom og flest dødsfald. 'Røgfri Fremtid' er derfor et særdeles vigtigt initiativ, når der hvert år er flere end 13.000 danskere, som dør for tidligt på grund af tobak, og at der er 40 børn og unge, som hver eneste dag begynder at ryge.

I 2017 søsættes 'Røgfri Fremtid' med en række forskellige aktiviteter, udvikling af projekter i samarbejde med

partnere, deltagelse i en række arrangementer rundt om i landet, for eksempel på Folkemødet på Bornholm og Ungdommens Folkemøde.

2017 bliver dermed året, hvor der for alvor banes nye veje i det vigtige arbejde med tobaksforebyggelse i Danmark.

Tilliden til HPV-vaccination skal genvindes

HPV-vaccinen blev inkluderet i børnevaccinationsprogrammet i 2009 og opnåede hurtigt en høj deltagelse med omkring 80 pct. færdigvaccinerede.

Tilslutningen til HPV-vaccinationen er imidlertid faldet drastisk de seneste år som følge af negativ omtale af vaccinen i medierne. Aktuelt er kun 13 pct. af pigerne fra årgang 2003 færdigvaccinerede.

En spørgeundersøgelse, som Kræftens Bekæmpelse står bag, viser, at de negative historier om vaccinen har gjort mange forældre i tvivl om, hvorvidt de vil lade deres

døtre vaccinere. Undersøgelsen viser også, at forældrene har behov for mere information, inden de træffer en endelig beslutning.

Derfor har Kræftens Bekæmpelse intensiveret indsatsen for at genvinde tilliden til HPV-vaccinen. Blandt andet er der blevet oprettet en rådgivningslinje, hvor forældre kan ringe ind og få svar på deres spørgsmål vedrørende HPV-vaccination.

Kræftens Bekæmpelse har desuden udgivet en ny pjece om vaccinen og lanceret hjemmesiden www.cancer.dk/hpv for at tilbyde mere viden om vaccinsens effekt.

Stor oplysningsindsats

Kræftens Bekæmpelses mål er en vaccinationstilslutning på over 80 pct. Derfor er det nødvendigt med en større oplysningsindsats, hvor der informeres om blandt andet vaccinsens sikkerhed og effekt i de medier, hvor målgruppen særligt får deres viden fra.

Det er baggrunden for, at Kræftens Bekæmpelse har indgået et strategisk partnerskab med Sundhedsstyrelsen om en fælles oplysningsindsats. Der vil blive etableret en bred alliance af samarbejdspartnere, herunder Lægeforeningen, Statens Serum Institut og Lægemiddelstyrelsen.

Oplysningsindsatsen forventes at blive gennemført i foråret 2017. Indsatsens primære målgruppe er mødre til piger på 10-14 år. Den sekundære målgruppe er fædrene og ikke-vaccinerede piger i alderen 15-18 år.

Mindre hud i solen mellem 12 & 15

Danske unge solbader mere og solskoldes oftere end voksne. Derfor sendte Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne i sommeren 2016 det kendte makkerpar Peter Falktoft og Esben Bjerre på en mission: at få danskerne til at vise mindre hud i solen.

Formålet var at nedsætte risikoen for solskoldninger på kort sigt og hud- og modermærkekræft på længere sigt. Peter og Esben drog til en nudistlejr, hvor de forsøgte at overbevise nudisterne om fordelene ved at vise mindre hud i solen. For kan selv nudister overbevises om at vise mindre hud, så kan budskabet også nå ud til unge, som var kampagnens primære målgruppe. Resultatet blev en miniserie på seks afsnit med en samlet spilletid på omkring 45 minutter, som blev vist på www.mindrehudisolen.dk.

I kampagneperioden fik filmene tilsammen mere end 320.000 visninger. Peter og Esben talte lige ind i den unge

målgruppe. Evalueringen viste, at 67 pct. af de 15-25-årige havde kendskab til kampagnen, og at 82 pct. godt kunne lide den. Sidst, men ikke mindst, angav 24 pct. af dem, der kendte kampagnen, at den havde påvirket dem, så de i højere grad end tidligere ville passe på deres hud i solen. Dette tal har i de seneste års sommerkampagner ligget på 10-16 pct.

'Tjek din hud' – ny kampagne om tidlig opsporing

I november 2016 kørte mediekampagnen 'Tjek din hud', som er et nyt samarbejde mellem Kræftens Bekæmpelse, TrygFondens Solkampagne og Dansk Dermatologisk Selskab.

Hovedbudskabet i kampagnen er at gøre det til en god vane at tjekke sin hud regelmæssigt. Med simple metoder kan man lære sit eget landskab af modermærker at kende og dermed reagere på eventuelle forandringer i huden.

På kampagnesitet www.tjekdinhud.nu kan man se, hvordan man tjekker sin hud, og hvad man skal holde øje med.

De 7 tegn

Hvis kræft opdages tidligt, giver det både bedre mulighed for at overleve og for at kunne nøjes med en mere skånsom behandling.

Kampagnen 'De 7 tegn' blev lanceret i 2015 med et budskab til danskere over 50 år om at gå til lægen, hvis de oplever et af syv symptomer, der kan være tegn på kræft.

I 2016 havde indsatsen fokus på at engagere målgruppens netværk med henblik på støtte til at reagere på tegnene og gå til læge. Efter medieindsatsen i 2016 kender hele 75 pct. af målgruppen kampagnens budskab, og 70 pct. af målgruppen angiver, at kampagnen har gjort dem mere opmærksomme på, at det er vigtigt at gå til lægen i tide med tegn på kræft.

Kampagnen gentages i 2017 med særligt fokus på at øge kendskabet til de tegn, som der fortsat er for få, der kender.

Screening for livmoderhalskræft

Deltagelsen i screening for livmoderhalskræft er lavere end det ønskede niveau og har været faldende de seneste år. Kræftens Bekæmpelse har lavet en interviewundersøgelse, der viser, at de fleste kvinder gerne vil undersøges, men at for eksempel en travl hverdag betyder, at de ikke får bestilt tid hos lægen til undersøgelsen.

I 2016 gennemførte Kræftens Bekæmpelse derfor en kampagne målrettet kvinder i alderen 30-50, der har fokus på, at det er vigtigt at huske at bestille tid hos lægen, når man får invitationen. Kampagnen vil køre igen i 2017.

500.000

danskere har set
opslaget om appen på
Facebook, og mere end

25.000

har downloadet appen.

Motion og sund livsstil kan forebygge en række forskellige sygdomme, blandt andet diabetes, hjertekarsygdom og flere former for kræft. En undersøgelse af motionsvaner blandt 40-59 årige danske kvinder viser imidlertid, at hele 30 pct. af disse kvinder ikke dyrker nogen form for motion.

Otte ud af ti af kvinderne slås med dårlig samvittighed over, at de ikke bevæger sig nok, og langt de fleste vil gerne – og efterspørger hjælp til at få mere motion, viser undersøgelsen.

Derfor har kampagnen Ta' Cyklen Danmark lanceret en motiverende motionsapp, Ta' Cyklen, der skal få flere op på cyklen på de korte ture til eksempelvis arbejde, indkøb og fritidsaktiviteter.

Bag appen står et partnerskab bestående af Kræftens Bekæmpelse, Hjerteforeningen og Diabetesforeningen, en række kommuner samt andre partnere, der gerne vil have mere cykling og bevægelse i hverdagen.

Appen er tilpasset den enkelte

Ta' Cyklen appen er en digital cykelcoach, der er tilpasset den enkelte. Appen giver personlig vejledning, overblik, gode råd og opmuntring til cykling på de korte ture i hverdagen. Den anerkender de små sejre og giver et ekstra skub, når der er behov for det. Ta' Cyklen adskiller sig dermed fra eksisterende motionsapps, der primært koncentrerer sig om tracking af træning.

App skal få flere op på cyklen

Danske kvinder bevæger sig for lidt, og næsten en tredjedel af kvinder i alderen 40-59 år dyrker slet ikke motion. Det viser en undersøgelse fra Kræftens Bekæmpelse. Appen Ta' Cyklen skal motivere kvinderne til at tage cyklen i hverdagen.

RESULTATER 2016

Cool Uden Røg

Kampagnen Cool Uden Røg er baseret på to koncepter: XHALE, et program rettet mod dem, som ønsker at stoppe med at ryge, og X:IT, som er en indsats, der forebygger, at elever i grundskolen begynder at ryge.

I kampagneperioden fra august 2015 til oktober 2016 har 10.000 unge meldt sig til rygestopprogrammet XHALE. Over 31.000 har downloadet appen, og 120.000 personer har besøgt XHALE.

Cool Uden Røg har været med til at gøre mindst 1.500 unge rygere røgfri. Det er over fire om dagen. Næsten 250 klasser tilmeldte sig fotokonkurrencen.

Morgenfester på uddannelsesinstitutioner

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden udviklede et succesfuldt koncept for alkoholfri 'Fuld af liv'-morgenfester, som holdes på ungdomsuddannelserne, inden undervisningen starter. Til morgenfesterne danser eleverne skoledagen i gang til lyden af musik og en god kop kaffe.

Hensigten med morgenfesterne er at skabe rammer, hvor eleverne kan feste på en ny måde, som kan sætte gang i refleksionerne om, at den gode fest ikke nødvendigvis indebærer, at man behøver at drikke meget alkohol for at have det sjovt.

Kalorieregnskabet

Flere danskere bliver overvægtige. Dagligvarekæderne kan gøre det lettere for danskerne at undgå overvægt ved at sælge færre kalorier. Derfor har Københavns Universitet, Kræftens Bekæmpelse og REMA 1000 gennem fem år arbejdet tæt sammen om projektet 'Let Indkøbet'.

Nogle af indsatserne har for eksempel været at reformulere varer, så de indeholder færre kalorier, at udgive sundere tilbudsaviser og at placere mere kaloriefattige varer på de bedste hyldepladser. Gennem samarbejdet er det lykkedes at spare REMA 1000's kunder for 27,3 mia. kalorier alene i 2015. Hvis andre kæder gjorde det samme, ville det kunne være et væsentligt bidrag til at forebygge overvægt.

Projektet var støttet af TrygFonden. Samarbejdet med REMA 1000 forventes at fortsætte.

Ta' Cyklen Danmark

'Ta' Cyklen Danmark' lancerede i 2016 deres app 'Ta' cyklen' med stor succes. 500.000 danskere har set opslaget om appen på Facebook, og mere end 23.700 har downloadet appen. Kampagnen var med på tur, da Knæk Cancer besøgte fem byer i Danmark i uge 43. (Se artikel side 45).

Fuld af liv

Flere end 4.000 elever fra gymnasier over hele Danmark konkurrerede om at lave den bedste kampagnofilm, der skulle få unge på deres egen alder til at reflektere over den danske alkoholkultur og på sigt få dem til at drikke mindre alkohol. I alt 43 pct. af eleverne angav, at de ved mere om unge og alkohol efter at have arbejdet med temaet i konkurrencen, mens 68 pct. tilkendegav, at konkurrencen har fået dem til at tænke mere over alkoholkulturen i Danmark.

Leg på streg

I 2016 fortsatte Kræftens Bekæmpelse projektet 'Leg på streg', som er et innovativt, enkelt og billigt undervisningskoncept til indskoling- og mellemtrinnet i grundskolen, der kombinerer behovet for bevægelse med klare læringsmål. Det er et supplement til den traditionelle stillesiddende undervisning, som gør det let til at integrere fysisk aktivitet i undervisningen.

Kræftens Bekæmpelse har fået penge fra Nordea-fonden til at udbrede Leg på streg i mindst halvdelen af landets kommuner. Næste skridt er at sikre at Leg på streg bliver en del af pensum på lærer- og pædagogseminarierne.

FOKUS 2017

Røgfri Fremtid

'Røgfri Fremtid' har et mål om, at ingen børn og unge og kun fem pct. af de voksne i Danmark ryger i 2030. Strategien for Røgfri Fremtid er at udbygge den folkelige opbakning til et røgfrit Danmark. (Se artikel side 41).

'Alkohol er kræftfremkaldende' – oplysningsindsats rettet mod voksne danskere

Undersøgelser viser, at voksne, der ved, at alkohol er kræftfremkaldende, i højere grad bakker op om forebyggende alkoholpolitikker.

Det er baggrunden for, at der skal igangsættes en oplysningsindsats om sammenhængen mellem alkohol og kræft rettet mod voksne danskere.

Målet er at halvere andelen af voksne danskere, der drikker over Sundhedsstyrelsens lavrisikogrænser for alkoholindtagelse (7 genstande pr. uge for kvinder og 14 genstande for mænd).

Solkampagnen fejrer 10-års jubilæum

Jubilæet markeres med en begivenhed, der sætter fokus på, hvordan Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden har etableret et succesfuldt partnerskab. Sammen med engagerede frivillige og gode samarbejdspartnere har Solkampagnen formået at rykke ved danskernes adfærd og skabt præcedens for effektiv forebyggelse både nationalt og internationalt.

Overvægt kan give kræft

Overvægt er den tredje største risikofaktor for kræft. I 2017 er der fokus på at udvikle og kvalificere en indsats, der både skal gøre det lettere at spise 10 pct. mindre og motivere danskerne til at efterspørge lidt mindre portioner med henblik på at bevare normalvægten.

LIVSSTIEN

Patientstøtte

Kræftens Bekæmpelses mål er, at ingen skal stå alene med kræft. Alle kræftramte skal have mulighed for at leve et godt liv under og efter sygdommen. Derfor skal man have hjælp og støtte, når man har behov for det, så man kan få det bedste afsæt for selv at skabe sig et godt liv under de svære betingelser, som kræft er.

Alle kan benytte Kræftens Bekæmpelses mange rådgivningstilbud, som findes 43 steder i landet. Her kan patienter, pårørende og efterladte få ro, fællesskab, samtale og styrke. Aktiviteterne er mangfoldige, og det er muligt at tale med en professionel rådgiver om de udfordringer, man har. Og det er uanset, om man ønsker at få individuel støtte, som familie, eller man ønsker at møde andre i samme situation.

Kræftens Bekæmpelse har gennem de senere år åbnet en række nye kræftrådgivninger, der ligger tæt på de store kræftbehandlende sygehuse. Arkitekturen i kræftrådgivningerne skaber hjemlig atmosfære. Alle er velkomne, og man skal ikke bestille tid.

En anden mulighed for at få hjælp og støtte er Kræftlinjen, hvor rådgiverne årligt får flere end 13.000 henvendelser via telefon, mail, chat og onlinerådgivning. På cancerforum.dk kan kræftpatienter og pårørende skrive sammen og udveksle tanker og erfaringer med andre, som er i samme situation.

I 2016 var kræftrådgivningerne og Kræftlinjen i kontakt med flere end 87.000 kræftpatienter og pårørende.

De mange patientkontakter gør, at Kræftens Bekæmpelse har et unikt indblik i hverdagen for en kræftpatient i dagens Danmark. Den viden og de erfaringer, foreningen får, bliver blandt andet brugt politisk for at forbedre forholdene og rettighederne på social- og sundhedsområdet.

Der er mange kræftpatienter og pårørende, som ikke ved, at man kan få gratis rådgivning og støtte i Kræftens Bekæmpelse. Derfor forsætter foreningen i 2017 kampagnen 'Ingen skal stå alene med kræft' for at sikre, at de mange tilbud bliver synlige for flere.

Med støtte fra Knæk Cancer-indsamlingen 2016 sætter Kræftens Bekæmpelse i 2017 særligt fokus på at øge kommunikationen om alternativ behandling.

Der er ca. 150 medarbejdere og studentermedhjælpere i Patientstøtte & Lokal Indsats og flere end 1.300 frivillige.

**PATIENT-
STØTTE**

Kræftrådgivningen gør Janne godt

Et makeupkursus for kræftpatienter på kræftrådgivningen i Roskilde gjorde udslaget for Janne Dyresberg. Kræftrådgivningen er nu blevet hendes helle.

Janne Dyresberg havde aldrig nogensinde forestillet sig, at hun ville få sin faste gang i kræftrådgivningen i Roskilde.

– Jeg havde godt set, at der fandtes en kræftrådgivning lige ved siden af Roskilde Sygehus. Men min behandling på sygehuset gik efter en snor, så jeg skænkede det ikke en tanke, at det kunne være værdifuldt for mig at komme i kontakt med Kræftens Bekæmpelse, fortæller 43-årige Janne Dyresberg fra Roskilde.

Mavesmerter viste sig at være tarmkræft

Janne fik i sommeren 2016 diagnosen tarmkræft med spredning til leveren. Hun havde ikke haft symptomer ud over lidt mavepine i et par måneder.

– Jeg blev behandlet for en infektion, og penicillin hjalp, så jeg fik et kæmpe chok, da det efterfølgende viste sig, at jeg havde kræft, siger Janne Dyresberg.

Hun kom straks i kemobehandling og fik i den forbindelse tilbudt et makeupkursus på kræftrådgivningen.

– Jeg blev så overrasket, da jeg kom indenfor i rådgivningen, for jeg følte mig så velkommen. Der var en dejlig stemning, der var rart, og der var masser af ro, siger hun.

Janne mærkede straks, at det gjorde hende godt, og siden da har rådgivningen været hendes helle. Hun er kommet, når hun har været til behandling på sygehuset, eller til lægesamtaler, men som oftest kommer hun, fordi hun nyder at være der.

Tilfredse brugere

Otte ud af ti kræftramte oplever, at de får hjælp i rådgivningerne til at håndtere de problemstillinger, de står i. Og ni ud af ti er tilfredse med de aktiviteter, som findes. Det viser en evaluering, som er gennemført blandt næsten 700 brugere af rådgivningerne over hele landet.

Kræftrådgivningerne har gennem de senere år været igennem en større omlægning, så det er sikret, at man alle steder får tilbudt åben rådgivning. Det betyder, at man kan komme, når man har brug for det – og uden at skulle bestille tid.

Det er halvdelen af brugerne, der i dag modtager åben rådgivning uden tidsbestilling. Mere end halvdelen, der kommer i rådgivningerne, kommer der i forbindelse med behandling eller besøg på hospitalet. Og det er særligt de rådgivninger, som ligger tæt på hospitalerne, som oplever en stigning i antallet af brugere.

Chef for Patientstøtte & Lokal Indsats, Laila Walther glæder sig over, at brugerne er glade for at kunne komme uanmeldt, og at de er tilfredse med de aktiviteter, som tilbydes.

– Uanset, hvilken kræftrådgivning, man benytter, så skal rammerne være i orden. Det skal emme af hjemlig atmosfære, så man kan slappe af og deltage i de aktiviteter, man har lyst til, siger Laila Walther.

Laila Walther er godt klar over, at nogle mennesker måske kan have svært ved at åbne døren til en kræftrådgivning.

– For mange er det svært at skulle tale med en rådgiver eller deltage i en gruppe, men vi ved, at det kan gavne, så vi gør alt for at blive mere synlige og tilgængelige, forklarer hun.

Hul på bylden

Janne Dyresberg forstår godt, hvis nogen kan have svært ved tanken om at skulle tale med en rådgiver. Hun begyndte selv at skrive dagbog, da hun fik kræft, så hun følte ikke, hun havde brug for at tale med en professionel rådgiver.

Men i foråret 2017 knækkede filmen. Hun havde lige været til en afsluttende samtale på sygehuset. Kemobehandlinger, to operationer, hvor hun henholdsvis fik fjernet 40 cm tarm og 60 pct. af leveren, var forløbet godt, og nu skulle hun blot have fire kemobehandlinger mere.

– Jeg burde være glad, men om natten fik jeg et angstanfald uden lige, så næste formiddag stormede jeg ind i kræftrådgivningen og bad om krisehjælp. Og for første gang fortalte jeg om mit forløb til en rådgiver. Det var bare så godt, siger hun.

Janne går nu til mindfulness og deltager i motionsprogrammet 'Bevægelse for kræftramte'.

– Men jeg kommer også af og til forbi uden at skulle deltage i aktiviteter. Det er balsam for sjælen at være der, siger hun.

Flere mænd og flere socialt sårbare

Mange af kræftrådgivningens brugere er kvinder. Derfor arbejder Kræftens Bekæmpelse intenst på at få flere mænd til at finde vej til rådgivningerne.

– Vi har også et særligt fokus på at hjælpe socialt sårbare kræftpatienter og deres pårørende, som ikke har de fornødne ressourcer til at finde frem til os, siger Laila Walther.

A photograph of a person's arm, showing a small heart tattoo on the forearm. The person is wearing a dark t-shirt with some text on it, though it's partially cut off. The background is white.

Hospitalsven for unge kræftpatienter

Simone Mollerup har haft kræft. Nu gør hun en forskel for andre i samme situation ved at besøge indlagte unge kræftpatienter på Herlev Hospital og Rigshospitalet.

Kræftens Bekæmpelse har det seneste år uddannet 17 tidligere kræftpatienter til at blive frivillige hospitalsvenner på Rigshospitalet og Herlev Hospital. 27-årige Simone Mollerup er en af dem. Hun fik diagnosen tarmkræft for fem år siden og fik i den forbindelse en stomi.

– Jeg vil rigtig gerne vise flaget over for unge kræftpatienter og fortælle om, hvordan jeg tacklede at få kræft, fortæller Simone Mollerup.

For Simone var det ikke selve kræftsygdommen, der væltede hende. Det var, at hun skulle have en stomi.

– Det var virkelig pinligt, syntes jeg. Mine forældre og venner var til gengæld meget kede af, at jeg havde fået kræft, så jeg følte, at jeg også måtte tage mig af dem. Det gjorde, at jeg til tider følte mig ensom. De erfaringer, jeg har gjort mig, giver jeg nu videre til unge i samme situation, siger Simone Mollerup, der udover at være hospitalsven også er gruppeleder i Ung Kræft.

Unge føler sig ensomme

Iben Bøgh Nielsen, som er projektleder i Ung Kræft, fortæller, at 'projekt hospitalsvenner' er et vigtigt initiativ, fordi Kræftens Bekæmpelse har erfaret, at unge kræftpatienter ofte føler sig ensomme og især, hvis de er indlagt på hospitalet i lang tid.

– Hospitalsvennerne er med til at sikre, at de unge får mulighed for at møde og udveksle erfaringer med en, som ved, hvad det handler om, både med hensyn til behandling, døden, forældre, kærester, uddannelse og arbejde, siger Iben Bøgh Nielsen.

Projektet kører indtil videre til sommeren 2017. Derefter skal projektet evalueres, og det skal besluttes, om det skal fortsætte og udrulles til flere hospitaler. Indtil videre er der kun hospitalsvenner på Herlev Hospital og Rigshospitalet. TrygFonden støtter projektet med 200.000 kr.

Hvert år får 1.400 unge i alderen 15-39 år diagnosen kræft. Flere end 87 pct. af de unge overlever deres sygdom.

» **ARKITEKTUREN GIVER
EN BEHAGELIG RO, OG
MAN FØLER SIG MEGET
VELKOMMEN HER**

**RO
HANDLING
FÆLLESSKAB
SAMTALE
STYRKE
FOKUS**

Ingen skal stå alene med kræft

Der er desværre rigtig mange kræftpatienter og pårørende, som ikke ved, at de har mulighed for at få rådgivning og støtte hos Kræftens Bekæmpelse. Kampagnen 'Ingen skal stå alene med kræft' skal gøre tilbuddene synlige for flere.

Flere end 87.000 kræftpatienter, pårørende og efterladte benyttede sig i 2016 af Kræftens Bekæmpelses rådgivningstilbud. Men der er stadig for mange kræftpatienter, som ikke kender til foreningens patientstøttetilbud.

Det er baggrunden for, at Kræftens Bekæmpelse i hele 2017 kører kampagnen 'Ingen skal stå alene med kræft'. Alle kræfttramte skal nemlig vide, at der findes fire gratis rådgivningstilbud i Kræftens Bekæmpelse: Kræftrådgivninger, Cancerforum.dk, Brevkassen og Kræftlinjen.

Chef for Patientstøtte & Lokal Indsats, Laila Walther fortæller, at undersøgelser viser, at hele befolkningen kender Kræftens Bekæmpelse. Men det, de kender Kræftens

Bekæmpelse for, er store indsamlinger, som Landsindsamlingen og Knæk Cancer, kræftforskning og forebyggelseskampagner.

– Desværre er der langt færre, der ved, at Kræftens Bekæmpelse har landsdækkende, gratis rådgivningstilbud, siger Laila Walther.

Indtil videre er der kommet plakater og postkort ud på hospitalerne, hos de praktiserende læger, på biblioteker, apoteker, de kommunale sundhedscentre og på jobcentrene.

Det er Kræftens Bekæmpelses mål at øge synligheden af Kræftens Bekæmpelses patientstøttetilbud, således at mindst 90 pct. af alle kræfttramte i 2017 kender og har let adgang til information om tilbuddene, samt at de, der har behov, får et relevant tilbud.

Pause fra sygdom og bekymringer

Står sommerhuset tomt, så lån det ud til kræftramte familier. Som noget nyt formidler Kræftens Bekæmpelse udlån af sommerhuse til kræftpatienter.

'Så er mit sommerhus tilmeldt, fantastisk følelse at kunne give en kræftsyg en dejlig oplevelse væk fra hverdagen'. 'Åh, hvor ville det være skønt! Jeg har gået og tænkt på at kunne leje et sommerhus, men jeg har ikke råd, og jeg ville bare så gerne samles med mine børn og have en dejlig oplevelse'.

Sådan lød et par de mange kommentarer på Kræftens Bekæmpelses facebookside, da foreningen offentliggjorde et opslag om, at man ville afprøve en model, hvor sommerhusejere gratis låner deres sommerhus ud til kræftramte familier. Opslaget nåede ud til 313.119

danskere og fik 373 kommentarer, fortæller strategi- og supportchef Arne Henriksen.

– Interessen var overvældende, og vi har nu afprøvet modellen to gange – begge gange med succes for både låner og udlåner. Den største udfordring er, at der er venteliste, så det ville være dejligt, hvis der var flere sommerhusejere, som havde lyst til at udlåne deres sommerhus, siger Arne Henriksen.

I løbet af 2017 åbner Kræftens Bekæmpelse en digital platform, som udlåner og låner skal benytte.

– Vi vil gøre rigtig meget for at fortælle, at tilbuddet er der. Men vi kommer ikke til at blande os i, hvem der udlejer til hvem og omvendt, vi sørger kun for teknikken, fastslår Arne Henriksen.

Der findes et lignende tilbud i Australien.

– Det er en stor succes der, det bliver det helt sikkert også herhjemme, for der er rigtig mange mennesker, som ønsker at gøre en forskel for andre i en svær situation, siger Arne Henriksen.

1.300 kræft- patienter, pårørende og efterladte giver deres besyv med

Kræftens Bekæmpelse har etableret et nationalt digitalt brugerpanel, der består af knap 1.300 patienter, pårørende og efterladte. Brugerpanelet har i 2016 givet Kræftens Bekæmpelse en unik pejling af, hvad der rører sig blandt kræftpatienter og pårørende gennem 10 spørgeskemaundersøgelser om vidt forskellige emner.

Undersøgelserne har blandt andet handlet om oplevelse af ventetid i behandlingsforløbet, holdning til medlemskab og støtte til Kræftens Bekæmpelse, forhold til og samtaler om døden, rettigheder under et kræftforløb samt oplevelse af diskretion på sygehusene.

Sidstnævnte undersøgelse resulterede i 12 anbefalinger til, hvordan sygehusspersonalet bedst understøtter diskretion for patienterne.

På denne måde anvendes brugerpanelets svar både til at kvalitetssikre nye og eksisterende aktiviteter og indsatser i Kræftens Bekæmpelse samt til at påvirke den politiske dagsorden.

Flere end 100 frivillige hjælper socialt sårbare kræftpatienter

Alle, der har behov for det, har mulighed for at få tildelt en navigator, som kan hjælpe én gennem et ofte langt og opslidende behandlingsforløb.

Mennesker, som bor alene, eller som mangler et netværk, eller mennesker, som er uden for arbejdsmarkedet, kan have behov for hjælp og støtte til at komme igennem deres behandlingsforløb.

Derfor glæder det projektleder Sissel Lea Nielsen, at der nu på landsplan er flere end 100 frivillige – såkaldte navigatore, som står klar til at hjælpe dem.

– Et kræftbehandlingsforløb er som oftest langt og opslidende for alle kræftpatienter og ikke mindst for de socialt sårbare patienter. Der er hele tiden noget, man skal forholde sig til, såsom hvornår man skal til næste samtale eller behandling på hospitalet, eller hvordan man skal agere i forhold til det kommunale system, forklarer Sissel Lea Nielsen og tilføjer:

– Er man så alene, forstået på den måde, at man ikke lige har nogen, der kan hjælpe, så kan navigatoren gøre en stor forskel. Det viser de foreløbige erfaringer.

Landsdækkende tilbud

Indtil videre har flere end 200 kræftpatienter haft tilknyttet en navigator.

– Vi forventer, at antallet bliver højere i 2017, fordi kendskabet til ordningen breder sig på hospitalerne og i kommunerne, siger Sissel Lea Nielsen.

Navigatorprojektet er et tilbud på kræftrådgivningerne i Hillerød, Lyngby, København, Næstved, Vejle, Aarhus, Randers, Herning, Aalborg, Roskilde og Odense.

RESULTATER 2016

Netværksaftener og mentorordninger for mandlige kræftpatienter

11 kræftrådgivninger har holdt netværksaftener og mentorordninger for mandlige kræftpatienter. Formålet er at tilbyde et særligt rum for mænd, hvor man kan dele viden og erfaringer og skabe fællesskab og netværk sammen.

Hjælp til socialt sårbare kræftpatienter

Navigatorprojektet, som handler om at støtte socialt sårbare kræftpatienter, er nu et landsdækkende tilbud. Flere end 100 frivillige navigatore er klar til at hjælpe dem godt igennem deres kræftforløb. (Se artikel side 57).

Etniske minoriteter

Et projekt, som har til formål at øge etniske minoriteters viden om kræft og at synliggøre patientstøttetilbudene for denne gruppe, er afsluttet. Det etniske projekt har været forankret i Aarhus og Aalborg, og frivillige med en etnisk minoritetsbaggrund er med til at synliggøre indsatsen i de netværk, hvor målgruppen mødes.

Forum af patientrepræsentanter

Involvering er et stærkt omdrejningspunkt for alle indsatser, og der er derfor etableret et forum af patientrepræsentanter, som inddrages i arbejdsgrupper og i Kræftens Bekæmpelses bedømmelsesudvalg. Blandt andet har repræsentanterne være med til at prioritere uddelingen af Knæk Cancer-midler.

'Ingen skal stå alene med kræft'

Flere skal kende foreningens landsdækkende rådgivnings-tilbud, og derfor har Kræftens Bekæmpelse igangsat patientstøttekampagnen 'Ingen skal stå alene med kræft', (Se artikel side 55).

Sommerhuse til kræftpatienter

Kræftens Bekæmpelse har i 2016 afprøvet en model, hvor sommerhusejere gratis låner deres sommerhus ud til kræftramte familier, der ønsker en pause fra sygdom og bekymringer. (Se artikel side 56).

Lymfødem

Kræftens Bekæmpelse har kortlagt omfanget af gener for kræftpatienter med lymfødem efter operation for kræft – samt hvilke behandlingsmuligheder der tilbydes i Danmark. På baggrund af kortlægningen er der udarbejdet anbefalinger til en forbedring af indsatsen.

Besøgsvener til unge kræftpatienter på hospitalerne

Ung kræft har modtaget 200.000 kr. fra TrygFonden til at uddanne unge tidligere kræftpatienter som hospitalsvenner på Herlev Hospital og Rigshospitalet. (Se artikel side 54).

Bedre hjælp efter kræft

Kræftpatienter skal kunne få hjælp til de senfølger, som mange oplever efter et sygdomsforløb. Kræftens Bekæmpelse har derfor via lokalforeninger og områdedekontorer arbejdet for, at alle med behov henvises til rehabilitering og behandling af senfølger.

Brugerevaluering af projekt Livsrum

Videncenter for Rehabilitering og Palliation har gennemført en brugerevaluering af de seks kræftrådgivninger som er bygget sammen med Realdania i projekt 'Livsrum'. Den viser, at der generelt er stor tilfredshed, og at intentioner med at skabe et hus bygget efter princippet om helende arkitektur er indfriet. Men også, at der er funktioner og rum, som kan udnyttes mere hensigtsmæssigt.

Mere viden om og rådgivning om alternativ behandling

Kræftens Bekæmpelse har inddraget en gruppe kræftpatienter og pårørende for at undersøge, hvordan kræftpatienter kan få bedre rådgivning om brug af alternativ behandling. Sammen med Syddansk Universitet er der startet et forskningsprojekt, som skal undersøge, hvordan sundhedsprofessionelle skal kommunikere om alternativ behandling.

Bedre kommunal rehabilitering

Kræftens Bekæmpelse og Kommunernes Landsforening holdt i 2016 en fælles konference om kommunal rehabilitering af kræftpatienter. 340 deltagere fra næsten alle landets kommuner, hospitaler og interesseorganisationer mødte op og havde fokus på, hvordan der skabes bedre tilbud.

FOKUS 2017

Fokus på basal palliation (Lindrende indsats)

Kræftens Bekæmpelse vil via regionsudvalg og lokalforeninger fokusere på, at den lindrende indsats på sygehusafdelinger, i kommunerne og i almen praksis understøtter kræftpatienternes ønske om at være så længe som muligt i eget hjem.

Kortlægning af senfølger

Sammen med Senfølgerforeningen skal omfanget af senfølger hos kræftpatienter kortlægges. Den skal munde ud i anbefaling til en forbedret indsats.

Velkomstpakke

Ung Kræft udruller i 2017 en indsats, hvor alle nydiagnosticerede unge vil modtage en velkomstpakke.

Fortsat øget fokus på alternativ behandling

Med støtte fra Knæk Cancer-indsamlingen vil Kræftens Bekæmpelse øge kommunikationen om alternativ behandling.

Information og støtte til etniske minoriteter

På baggrund af erfaringerne fra projekter i Aarhus og Aalborg, der skal øge etniske minoriteters viden om kræft, arbejdes der videre med at synliggøre patientstøttetilbudene i områder af Danmark, hvor det er særligt relevant.

Samarbejde med patientforeninger

Kræftens Bekæmpelse vil i 2017 øge samarbejdet med patientforeningerne gennem fællesmøder, kurser og konferencer.

Tilknytning af frivillige jurister

I 2017 vil der i fem kræftrådgivninger blive tilknyttet frivillige jurister og advokater, der skal hjælpe kræftpatienter og pårørende med problemstillinger indenfor især det socialretlige område.

Støtte til socialt sårbare kræftpatienter og pårørende

Navigatorprojektet fortsætter i 2017. I samarbejde med Rigshospitalet og Bispebjerg Hospital undersøges det, hvordan kommunikation med socialt sårbare kan understøttes.

Støttetilbud til kræftpatienter afprøves

Nye støttetilbud bliver afprøvet i kræftrådgivningerne, herunder et kursus i at styrke den mentale robusthed. Kurset i robusthed er baseret på erfaringer fra et stort projekt, der er gennemført i kræftrådgivningen i Lyngby og støttet af TrygFonden.

Øget brugerinddragelse

Kræftens Bekæmpelse vil evaluere de hidtidige erfaringer med inddragelse af patienter og pårørende i forskellige udvalg, og man vil ca. én gang om måneden sende spørgsmål til det digitale brugerpanel.

Opfølgingsprogrammer

Kræftens Bekæmpelse vil via regionsudvalgene og patientberetninger følge op på kræftpatienters erfaringer med de nye opfølgingsprogrammer.

Synlighedsindsats

I hele 2017 vil Kræftens Bekæmpelse have et særligt fokus på at højne synligheden af de landsdækkende rådgivningstilbud: Kræftrådgivningerne, Kræftlinjen, Cancerforum.dk og Brevkassen. (Se artikel side 55).

Relancering af site til fagfolk

Kræftens Bekæmpelse vil i løbet af 2017 relancere den del af hjemmesiden, der retter sig mod fagfolk. Målet er at øge synligheden af foreningens viden på kræftområdet og sikre, at hjemmesiden i højere grad imødekommer fagfolkenes informationsbehov.

Samspillet mellem lokalforeninger og kræftrådgivninger skal styrkes

Den frivillige patientstøtteaktivitet i og uden for kræftrådgivningerne er stigende, og siden 2012 er der sket en fordobling i aktiviteter. Der er et særligt fokus på at stille ekstra ressourcer til rådighed for de otte kræftrådgivninger tæt på sygehusene samt lokalforeningerne.

Flere sorggrupper på skoler

Målet er, at mindst 50 pct. af alle folkeskoler i 2020 har oprettet sorggrupper for efterladte børn og børn med livstruende syge forældre. Der udbydes kurser for nye sorggruppelødere, og der arbejdes politisk for at lave aftaler med nye kommuner om sorggrupper. Der udgives desuden en håndbog for sorggruppelødere i skoler.

Det skete i 2016

Færre medlemmer

Ved udgangen af 2016 var

417.324

medlemmer mod

425.703

i 2015.

Det svarer til et fald på 2 pct.

Danskernes interesse for at tegne et medlemskab er faldende.

De ønsker i stedet en større fleksibilitet i den støtte, de giver.

Stor opbakning og involvering hos danske virksomheder

Dansk erhvervsliv støtter bredt op omkring alle Kræftens Bekæmpelses aktiviteter, og i 2016 steg den samlede støtte fra danske virksomheder. Det er såvel loyale, faste samarbejdspartnere, som har støttet kræftsagen igennem flere år, som nye partnere, der selv samler ind til bl.a. Knæk Cancer, Støt Brysterne og Mand det nytter.

Rekordindsamling til Knæk Cancer

Uge 43 = Knæk Cancer. Ugen med oplysning, underholdning og indsamling er blevet en endnu større folkesag, hvor hele Danmark står sammen om at støtte kræftsagen.

Aldrig tidligere har så mange mennesker været involveret, og der blev knoklet rundt om i landet for at arrangere lysceremonier, lokale indsamlinger og et væld af andre aktiviteter for at samle penge ind.

Knæk Cancer ugen kulminerede med et stort indsamlingsshow og et fantastisk bruttoresultat på

156,6 mio. kr.

Nettoresultat 137,5 mio. kr.

(Heri er ikke indregnet Knæk Cancer lotteriet)

Landsindsamling for 31. gang

3.000 frivillige og 28.000 danskere viste flaget under landsindsamlingen, der blev holdt for 31. gang.

Næsten alle Danmarks husstande fik besøg af en indsamler, og danskerne var gavmilde. De kvitterede med et samlet indsamlingsresultat på

37,4 mio. kr.

brutto. Nettoresultatet blev 30,3 mio. kr.

15.000 besøg om dagen på cancer.dk

Kræftens Bekæmpelses hjemmeside cancer.dk er den største hjemmeside af sin art, og den bliver flittig besøgt.

I 2016 var der i gennemsnit 15.000 besøg om dagen mod 13.000 i 2015.

Cancer.dk havde 5,6 mio. besøg og 13,2 mio. sidehenvisninger i 2016.

Kræftens Bekæmpelse har 20 Facebooksider med hver sin målgruppe. Foreningens generelle profil har 307.000 fans.

Kræftpatienter og almen praksis – en styrket indsats

Praktiserende Lægers Organisation (PLO) og Kræftens Bekæmpelse er enige om, at den praktiserende læges indsats er afgørende for, at kræftpatienter oplever et godt samlet patientforløb. Kræftens Bekæmpelse har bidraget til at udarbejde oplægget 'Kræftpatienter og almen praksis – en styrket indsats', som indeholder en række anbefalinger til at styrke kræftindsatsen i almen praksis.

Forskel på tilbud til uheldredeligt syge kræftpatienter

Undersøgelse fra Kræftens Bekæmpelse viser, at der er stor forskel på, hvordan regionerne håndterer uheldredeligt syge og døende kræftpatienter, der har behov for lindrende indsats.

Kræftens Bekæmpelses største frivilligaktivitet

Stafet for Livet i Danmark er den største stafetorganisation i Europa og den hurtigst voksende stafetorganisation i verden. I 2016 blev der holdt **58** stafetter. **75.000** danskere var involveret i stafetterne, heraf **3.706** fightere.

Der blev indsamlet **27,3 mio. kr.** brutto.

Bedre behandling gennem mere patientinddragelse

Spørgeskemaer om helbred er et godt redskab til at involvere patienter tættere og mere konsekvent i deres behandling. Det viser en evaluering af projektet HELBREDSbarometeret, som Kræftens Bekæmpelse har stået i spidsen for. Her har man på ti af landets kræftafdelinger testet en metode, kaldet PRO, hvor patienter systematisk spørges om deres helbred via digitale spørgeskemaer, mens de er i behandling.

Målrettede indsamlingskampagner

Med et bredt udvalg af kampagner og events afspejlede indsamlingsaktiviteterne i 2016 danskernes mangfoldige ønsker og behov for at støtte kræftsagen: Knæk Cancer, Landsindsamlingen, Stafet for Livet, Millionærлотteriet, Støt Brysterne, Mindegaven, Mand det Nyttet, forskerholdet Dream Team, Lyserød Lørdag, Spis & Støt, Træd Til, YouRun samt golfturneringerne Slå et Slag og Pink Cup.

MAND DET NYTTET

Kræft er den største dødsårsag hos danske mænd. Derfor satte Kræftens Bekæmpelse for 2. år i træk mænd og kræft på dagsordenen med indsamlingskampagnen 'Mand det Nyttet', der i 2016 indsamlede

4,3 mio. kr.

Igen – Kræftens Bekæmpelses genbrug

Genbrug er in, og i 2016 åbnede Kræftens Bekæmpelse endnu en butik. Nu findes der indtil videre **13** butikker, og **940** engagerede frivillige genererede sidste år et nettooverskud på **7,7 mio. kr.**

Ledelse, udvalg og organisation

Præsidi

- Præsident Lykke Friis, prorektor
- Vicepræsident Per Larsen, fhv. chefpolitiinspektør
- Vicepræsident Lars Christiansen, håndboldeksperter og tidligere landsholdsspiller

Forretningsudvalget

- Formand Dorthe Crüger, adm. sygehusdirektør
- Næstformand Michael Vad, adm. direktør
- Klinikchef, overlæge Jens Georg Hillingsø
- Gårdejer Orla Kastrup Kristensen
- Advokat Jørgen Nielsen
- Indkøber Mette Linnemann
- Kommunalbestyrelsesmedlem Lisbeth Winther

Hovedbestyrelsen pr. 1. marts 2017

- Formand Dorthe Crüger, adm. sygehusdirektør, Horsens
- Næstformand Michael Vad, adm. direktør, Hellerup
- Overlæge, ph.d. Janne Villemoes Bigaard, København N
- Lokalforeningsformand Lone Bøgely, Aarhus
- Formand for Foreningen for Kræftbehandlede med Senfølger Marianne Nord Hansen, Frederiksberg C
- Klinikchef, overlæge Jens Georg Hillingsø, Hellerup
- Tidl. praktiserende læge, byrådsmedlem Poul Hvass Hansen, Snedsted
- Praktiserende læge Helle Ibsen, Haderslev
- Virksomhedskonsulent Jesper Rotvig Jensen, Odense
- Lægeseekretær Birgit Jonassen, Herning
- Projektchef Niels Them Kjær, Kræftens Bekæmpelse (medarbejderrepræsentant)
- Videncenterchef Børge Frank Koch, Haderslev
- Gårdejer Orla Kastrup Kristensen, Aars
- Indkøber Mette Linnemann, Dyssegaard
- Lektor Kirsten Halskov Madsen, Ry
- Lektor, byrådsmedlem Hanne Ringgaard Møller, Svendborg

- Advokat Jørgen Nielsen, Dronninglund
- Overlæge, dr.med. Karsten Nielsen, Svenstrup J
- Fhv. kontorchef Anni Elkjær Olesen, Aalborg
- Professor, overlæge, dr.med. Jens Overgaard, Aarhus
- Overlæge, dr.med. Helle Pappot, Allerød
- Sygeplejerske, byrådsmedlem Ida Pedersen, Hanstholm
- Postdoc, cand.scient. ph.d. Ronni Sølvhøj Pedersen, København
- Partner and Managing Director Mai-Britt Poulsen, Charlottenlund
- Sociolog Nadja Brøndsted Sejersén, København
- Selvstændig regnskabskonsulent Niels Bang Sørensen, Viborg
- Jordemoder, kommunalbestyrelsesmedlem Grethe Nørtoft Saaby, Kirke Saaby
- Afdelingsleder, overlæge, ph.d., dr.med. Anne Tjønneland, Kræftens Bekæmpelse (medarbejderrepræsentant)
- Fhv. folketingsmedlem Eyvind Vesselbo, Gentofte
- Kommunalbestyrelsesmedlem Lisbeth Winther, Charlottenlund

Chefgruppen

- Adm. direktør Leif Vestergaard Pedersen
- Lægefaglig vicedirektør Hans Henrik Storm
- HR-chef Charlotte Dehlie
- Afdelingschef Charlotte Gerhauge
- Forskningschef Jørgen H. Olsen
- Fundraisingchef Ken H. Andersen
- Afdelingschef Laila Walther
- Afdelingschef Mette Lolk Hanak
- Afdelingschef Michael Henneberg Pedersen
- Afdelingschef Jes Søgaard
- Kommunikationschef Katrine Asp-Poulsen
- Afdelingschef Una Jensen Hallenberg

Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg

- Formand, professor, overlæge, dr.med. Cai Grau, Aarhus Universitetshospital, Aarhus Sygehus
- Næstformand, professor, ph.d. Claus Nerlov, University of Oxford
- Professor, ph.d. Martin O. Bergö, Sahlgrenska Cancer Center, Göteborg
- Professor, MD, ph.d. Michael Borre, Aarhus Universitetshospital, Skejby
- Professor, cand.scient., ph.d. Francesco Cecconi, Kræftens Bekæmpelse
- Professor, cand.scient., ph.d. Dylan R. Edwards, University of East Anglia, Norwich
- Professor, overlæge, dr.med. Marianne Ewertz, Odense Universitetshospital
- Professor, MD, ph.d. Klas Kärre, Department of Microbiology, Stockholm
- Professor, overlæge, cand.med., ph.d. Ulrik Lassen, Rigshospitalet
- Professor, ph.d. Anders Henrik Lund, Københavns Universitet
- Overlæge, dr.med. Henrik Sengeløv, Rigshospitalet
- Professor, MD, ph.d. Inge Marie Svane, Herlev Hospital
- Professor, overlæge, dr.med. Henrik Toft Sørensen, Aarhus Universitet
- Chair, professor, Dr. Daniel Zips, Eberhard Karls University
- Director, MD, ph.d. Giske Ursin, Cancer Registry of Norway

Kræftens Bekæmpelses Psykosociale

Forskningsudvalg

- Formand, professor, prak. læge, ph.d. Jens Søndergaard, Syddansk Universitet
- Næstformand, lektor, ph.d. Rikke Sand Andersen, Aarhus Universitet
- Lektor, ph.d., cand.psych. Peter la Cour, Psykiatrisk Center København
- Professor Arnstein Finset, Institut for Medicinske Basalfag, Universitet i Oslo
- Professor Carl Johan Fürst, Afdelingen for Onkologi og Patologi, Lunds Universitet
- Professor Christian Graugaard, Sexologisk Forskningscenter
- Forskningsleder og forskningslektor Bibi Hølge-Hazelton, Roskilde-Køge Sygehus
- Lektor, ph.d., cand.psych. Henriette Langstrup, Københavns Universitet
- Professor, mag.scient.anth., ph.d. Tine Tjørnhøj-Thomsen, Københavns Universitet

Forebyggelsesudvalget

- Formand, lægefaglig vicedirektør, ph.d., Else Smith, Hvidovre Hospital
- Næstformand, forebyggelseschef Torben H.D. Petersen, Gentofte Kommune
- Professor, cand.stat., ph.d Knud Juel, Statens Institut for Folkesundhed
- Professor, praktiserende læge Anneli Sandbæk, Institut for Folkesundhed
- Områdedirektør Karen Lorenzen, Operate A/S
- Lektor, forskningsleder Jens Troelsen, Syddansk Universitet
- Adm. direktør Peter Amstrup, Rybners
- Sektorformand Karen Stæhr, FOA

Patientstøtteudvalget

- Formand, leder Ulla Svendsen
- Ledende oversygeplejerske Marie-Helene Olsen
- Lægelig chef Mads Koch Hansen
- Chefpsykolog Anders Korsgaard Christensen
- Praktiserende læge Klaus Østergaard-Nielsen
- Professor Claus Vinter Nielsen
- Overlæge Bent Ejlersen

Udvalget for det frivillige arbejde

- Formand, centerleder Connie Yilmaz Jantzen
- Professor Thomas P. Boje
- Lokalforeningsformand Heidi Lorentzen
- Kommunaldirektør Jesper Thyrring Møller
- Patientstøttefrivillig Sara Schou Nielsen
- Frivillig i Stafet for Livet Helle Bjerggaard Johansen
- Lokalforeningsformand Marianne Falch

LEDELSENS REGNSKABSBERETNING 2016

Indledning

Foreningens indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter var i 2016 på 853,6 mio. kr., mens de finansielle poster udviste et overskud på 59,8 mio. kr. De samlede bruttoindtægter er dermed 913,4 mio. kr.

Når der fra de samlede bruttoindtægter fratrækkes udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter på 198,2 mio. kr., udgifter ved de formålsbestemte aktiviteter på 617,7 mio. kr. samt udgifter til administration på 21,1 mio. kr. bliver årets resultat 76,3 mio. kr.

Indsamlingsorganisationernes brancheorganisation ISOBRO har fastsat nye retningslinjer for regnskabsafleggelse for medlemsorganisationerne. Baggrunden for de nye retningslinjer fra ISOBRO er et ønske om at opnå mere transparente og lettere tilgængelige regnskaber fra de forskellige indsamlingsorganisationer. Der er som led i formuleringen af de nye retningslinjer formuleret en række nøgletal, der skal lette sammenligningen mellem forskellige indsamlingsorganisationer. Retningslinjerne har karakter af en brancheanbefaling, og det er frivilligt, hvorvidt den enkelte indsamlingsorganisation ønsker at følge retningslinjerne.

Kræftens Bekæmpelse har fra regnskabsåret 2016 valgt – med enkelte undtagelser – at følge ISOBRO's retningslinjer. Sammenligningstal for 2015 er ligeledes reguleret. Regnskabstal for 2014 og tidligere er ikke reguleret, men følger Kræftens Bekæmpelses gamle regnskabspraksis. Som følge af den ændrede regnskabs-

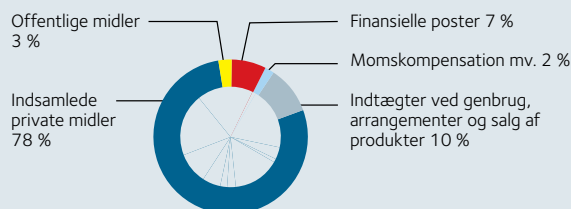
praksis vil resultaterne for 2016 og 2015 ikke være sammenlignelige med tidligere år. Den nye regnskabspraksis er nærmere beskrevet i afsnittet Anvendt regnskabspraksis.

Indtægtsskabende aktiviteter

Resultatet af de indtægtsskabende aktiviteter på 655,4 mio. kr. kan, når det sættes i forhold til de samlede indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter på 853,6 mio. kr., udtrykke den såkaldte Overskudsgrad ved indsamlinger mv. Denne overskudsgrad udtrykker den andel af de indtægtsførte midler, der er tilbage, efter at udgifterne til at frembringe indtægterne er fratrukket. Overskudsgraden er for 2016 på 76,8 % og for 2015 på 77,3 %, hvilket i begge tilfælde vurderes som meget tilfredsstillende.

Nedenfor ses fordelingen af de samlede indtægtsskabende aktiviteter for 2016:

Indtægter 2016

Offentlige midler (note 1) omfatter tilskud fra Tips- og lottomidler og tilskud fra regioner til Kræftrådgivninger. Tilskuddet fra Tips- og lottomidlerne var i 2016 på 18,9 mio. kr. mod 18,6 mio. kr. i 2015. Tilskuddet fra regionerne til Kræftrådgivninger udgjorde 8,6 mio. kr. i 2016 mod 8,5 mio. kr. året før.

Indsamlede private midler (note 2):

Indtægter fra Arv og testamentariske gaver steg i 2016 til 146,6 mio. kr. fra 138,8 mio. kr. i 2015. Stigningen skyldes hovedsageligt, at der i 2016 blev afsluttet to meget store arvesager med et samlet provenu på 22,2 mio. kr., hvilket også betød, at det gennemsnitlige provenu pr. arvesag steg til 559 t.kr. i 2016 fra 520 t.kr. i 2015.

Bidrag fra fonde beløber sig til 5,4 mio. kr. i 2016 og falder derfor med 1,9 mio. kr. i forhold til året før. Faldet er sammensat af et fald i bidrag fra fremmede fonde på 0,9 mio. kr. og et fald i bidrag fra "egne" fonde på 1,0 mio. kr.

Isoleret set er posten **Erhverv** faldet med 1,0 mio. kr. og udgjorde 16,8 mio. kr. i 2016. Faldet kan dog henføres til forskningsgaver, hvor indtægten på 3,0 mio. kr. i forbindelse med kampagnen Mand det Nytter er medtaget under posten Øvrige arrangementer og salg af produkter. Ses de to poster samlet er erhvervsindtægterne øget med 2,1 mio. kr. i 2016, hvilket primært kan henføres til bidrag fra større virksomheder

og fonde. Der indgår også erhvervsindtægter under posterne Landsindsamlinger og Øvrige arrangementer og salg af produkter.

Kræftens Bekæmpelses forskningscenter, oplysningsområdet og Patientstøtte & Lokal Indsats har i 2016 anvendt **Tilskud til konkrete projekter** på i alt 99,8 mio. kr., hvilket er et fald på 0,1 mio. kr. i forhold til 2015.

Indgået medlemskontingent og bidrag fra medlemmer og faste bidragsgivere udgjorde 145,3 mio. kr. i 2016 mod 136,3 mio. kr. i 2015, altså en stigning på 9,0 mio. kr. Hovedparten af stigningen kan henføres til flere private donationer i 2016.

Medlemstallet faldt med 8.379 til 417.324 ultimo 2016, hvilket var over målet på 410.000 medlemmer. Faldet på 8.379 medlemmer blev delvist opvejet af 5.623 faste private støtter, der ikke er medlemmer, ved udgangen af 2016. Det faldende medlemstal skal ses i lyset af, at interessen for impulsive støtteformer vinder frem i disse år.

Omsætningen ved **Lotterier** blev i 2016 på 108,3 mio. kr. mod 116,1 mio. kr. i 2015. Der blev afholdt i alt 11 runder. Efter afholdelse af direkte udgifter relateret til lotterierne på 45,0 mio. kr. i 2015 og 44,7 mio. kr. i 2016 fås nettooverskud på lotterier på 71,1 mio. kr. i 2015 og 63,5 mio. kr. i 2016, hvilket er et fald i overskud på lotterier på 7,6 mio. kr.

Faldet skyldes færre nye spillere, færre faste spillere og et lavere årligt spillebeløb pr. spiller end i 2015. Konkurrencen fra det liberaliserede spillemarked, blandt andet online spil, øges fortsat.

Den årlige **Husstandsindsamling** blev gennemført søndag den 3. april. Indsamlingen indbragte 37,4 mio. kr. i forhold til 36,3 mio. kr. i 2015. Nettoresultatet blev 30,3 mio. kr. mod 29,7 mio. kr. i 2015. Omkring 32.000 danskere var involverede som organisatorer, hjælpere og indsamlere fordelt i alle landets 98 kommuner. Der er kommet flere organisationer til, der må afvikle husstandsindsamling, men Kræftens Bekæmpelse har fortsat den største indsamling af denne art.

Husstandsindsamling	mio kr.	2016	2015
Indtægter		37,4	36,3
Udgifter		7,1	6,6
Nettoresultat		30,3	29,7
Antal indsamlere		32.000	32.000

I samarbejde med TV2 gennemførte Kræftens Bekæmpelse for femte år **Knæk Cancer kampagnen** i uge 43. I 2016 havde kampagnen igen fokus på at skildre en folkesag med temaet Stå Sammen – Det Nyttet. TV2 viste i løbet af ugen en lang række programmer med rørende øjeblikke, historier fra kræftramte og oplysning om kræft. Endvidere bød ugen på mange forskellige aktiviteter, som eksempelvis Knæk Cancer bussens tur rundt i landet. Ugen kulminerede atter med det store indsamlingsshow Knæk Cancer Live på TV2, som blev vist lørdag den 29. oktober.

Knæk Cancer	mio kr.	2016	2015
Bruttoindtægt		156,6	132,2
Overskud Knæk Cancer lotteriet		11,7	13,6
		168,2	145,8
Udgifter		19,0	19,9
Nettoresultat		149,2	125,9

Bruttoindtægterne fra Knæk Cancer 2016 udgjorde 168,2 mio. kr., inkl. overskuddet fra det husstandsdelte Knæk Cancer lotteri, mod 145,8 mio. kr. i 2015. Ud over Knæk Cancer lotteriet stammer indtægterne fra blandt andet sms-lotterier og donationer, samt sponser og donationer fra erhvervslivet. Nettoresultatet fra Knæk Cancer udgjorde 149,2 mio. kr. i 2016 mod 125,9 mio. kr. i 2015. Stigningen på 23,3 mio. kr. kan blandt andet henføres til et højere seertal på TV2 samt en ekstraordinær stor erhvervsdonation under indsamlingsshowet lørdag aften.

Overskuddet fra Knæk Cancer kampagnen 2016 bliver anvendt til følgende indsatser: mio. kr.

Børnecancerfonden	6,0
Forskning i immunsystemets rolle ved kræftbehandling	14,5
Patient og læge fælles om vigtige beslutninger	1,7
Alternativ behandling	2,5
Hvordan kan danskerne opdage symptomer på kræft i tide?	5,0
Unge talentfulde kræftlæger	9,7
Færre bivirkninger, komplikationer og senfølger	20,8
Første røgfri generation i Danmark	7,5
Forskning i hvordan vi forhindrer kræft i at sprede sig	10,0
Unge og alkohol	5,0
Strategiske projekter, Center for Interventionsforskning, SDU	31,5
Nationalt center for Immunterapi	8,0
Bedre overlevelse for kræft – kræver bedre overlevelse for lungekræftpatienter	10,0
Løbende uddelinger til Kræftens Bekæmpelses øvrige arbejde (forskning, forebyggelse og patientstøtte)	17,0

I alt **149,2**

Momskompensation mv. (note 3) Beløbet på i alt 21,5 mio. kr. udgøres af momsrefusion af fællesudgifter på 12,0 mio. kr. samt momskompensation på 9,5 mio. kr.

Indtægter ved genbrug, arrangementer og salg af produkter (note 4):

Kræftens Bekæmpelses 13 **genbrugsforretninger** under navnet IGEN har i 2016 haft et nettoresultat på 7,7 mio. kr. mod 7,8 mio. kr. i 2015, der var et usædvanligt år med store investeringer i varebiler samt en ny forretning.

IGEN	mio. kr.	2016	2015
Indtægter		26,8	25,1
Udgifter		19,1	17,3
Nettoresultat		7,7	7,8

Antal butikker	13	12
Antal frivillige	942	860

Stafet for Livet blev i 2016 udvidet fra 48 til 58 byer, og omkring 75.000 danskere var involveret i forberedelse og afvikling samt som deltagere i stafetterne. Stafetterne fik et samlet resultat på 11,1 mio. kr. mod

11,9 mio. kr. i 2015. Stafetterne har udviklet sig markant og forventes fortsat at gøre det i de kommende år. Der investeres i hjælp til såvel nye som etablerede stafetter. Fra 2016 bliver lønninger til 10 konsulenter medtaget i Stafet for Livet regnskabet. Denne udgift har tidligere været afholdt af afdelingen Frivilligindsats.

Stafet for Livet	mio. kr.	2016	2015
Indtægter		27,3	17,7
Udgifter		16,2	5,8
Nettoresultat		11,1	11,9

Antal deltagere	75.000	63.000
Antal stafetter	58	48

Kræftens Bekæmpelse gennemførte i 2016 en række **indsamlingsaktiviteter**, herunder kampagnen Støt Brysterne, Mand det Nytter, events som Pink Cup golfturnering, Spis & Støt og You Run.

Indsamlet til brystkræft	mio. kr.	2016	2015
Lysørød Lørdag		3,8	3,9
Sponsorater		3,6	4,3
Produktsalg		3,3	2,6
Mediesamarbejde – konkurrencer		1,2	0,6
Donationer		0,5	1,3
Kampagneindtægter i alt		12,4	12,7

Pink Cup golf	2,9	2,7
Private brystkræft donationer	1,3	1,0
Erhvervsmedlemsskaber – Brystkræft	0,6	0,6
Indsamlet til brystkræft i alt	17,2	17,0

Anvendt til brystkræft	mio. kr.	2016	2015
Videnskabelige udvalg			
(KBVU og KBPF)		13,4	11,5
Kræftrådgivninger		10,7	10,2
Knæk Cancer		5,7	8,2
Kræftlinjen		2,2	1,8
Eksterne Bevillinger		0,4	0,3
Patientforeninger		0,3	0,3
Brystkræftgruppen		-	0,7
Anvendt til brystkræft i alt		32,7	33,0

Støt Brysterne kampagnen gav samlet set et nettoresultat på 12,4 mio. kr. i 2016 mod 12,7 mio. kr. i 2015. Udviklingen i 2016 var positivt påvirket af Radio Nova's sms-konkurrencer og effekten af, at danskerne i højere grad har taget Støt Brysterne armbåndet til sig. Der har igen i 2016 været et stigende armbåndssalg, som isoleret set gav et nettoresultat på 2,7 mio. kr. I 2016 kom der generelt færre indtægter fra virksomhedssamarbejder og private donationer, hvilket blandt andet ses af faldende indtægter via hjemmesiden samt eventen Lyserød Lørdag. Eventen Lyserød Lørdag giver både private og virksomheder mulighed for at pynte op med lyserøde balloner og anvende Kræftens Bekæmpelses Lyserød Lørdag logo med henblik på at samle penge ind til kampen mod brystkræft.

Medtages bidrag fra private og virksomheder givet til bekæmpelse af brystkræft uden for kampagnen, samt indtægter fra golfturneringen Pink Cup, udgjorde det samlede nettoresultat til kampen mod brystkræft 17,2 mio. kr. i 2016 mod 17,0 mio. kr. i 2015.

De 17,2 mio. kr., der er specifikt indsamlet til indsatsen mod brystkræft, har suppleret Kræftens Bekæmpelses

øvrig indsats på området. Der er således i 2016 i alt anvendt 32,7 mio. kr. på indsatsen mod brystkræft.

Udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter (note 5):

Direkte udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter udgør i 2016 116,6 mio. kr. mod 103,6 mio. kr. i 2015. Stigningen kan primært henføres til stigning i udgifter til arrangementer og salg af produkter, som stiger fra 14,7 mio. kr. i 2015 til 26,6 mio. kr. i 2016. Stigningen skyldes primært, at der fra 2016 indregnes konsulentslønninger i Stafet for Livet regnskabet. Denne udgift har tidligere været afholdt af afdelingen Frivilligindsats.

Indirekte udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter sammensætter sig af Fundraising & Medlemmer, afdelings- og projektudgifter. Den samlede udgift er steget med 0,7 mio. kr. og udgør 81,6 mio. kr. i 2016. Stigningen kan primært henføres til øgede lokale udgifter.

Udgifter

Udgifter ved formålsbestemte aktiviteter (note 7, 8 og 9):

De samlede udgifter til Forskning, Patientstøtte & Lokal Indsats og Oplysning androg 617,7 mio. kr. i 2016 mod 596,5 mio. kr. i 2015, svarende til en stigning på 21,2 mio. kr.

Stigningen kan primært tilskrives **forskningsudgifterne (note 7)**, som stiger med 25,8 mio. kr. fra 367,1 mio. kr. til 392,9 mio. kr. Stigningen vedrører primært uddeling til Strategiske projekter og Knæk Cancer uddeling, idet disse stiger med 20,6 mio. kr. fra 2015 til 2016.

Drift af egne forskningsafdelinger stiger fra 149,7 mio. kr. i 2015 til 159,6 mio. kr. i 2016. Stigningen på 9,9 mio. kr. relaterer sig til stigning i lønninger og laboratorieudgifter. Eksternt finansierede projekter stiger 2,0 mio. kr.

Sættes de samlede udgifter ved formålsbestemte aktiviteter på 617,7 mio. kr. i forhold til de samlede indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter på 853,6 mio. kr. fås den såkaldte Formålsprocent, der udtrykker den andel af indtægterne, der er gået til de formålsbestemte aktiviteter. Denne procent er for 2016 på 72,4 % og for 2015 på 73,5 %, hvilket vurderes som tilfredsstillende.

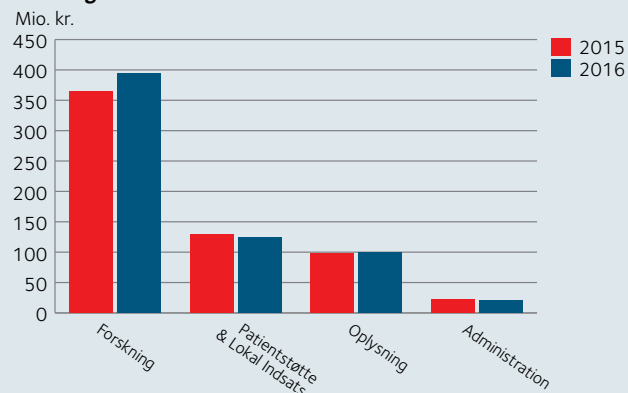
Bevillinger fra de videnskabelige udvalg og hovedbestyrelse udgør 88,9 mio. kr. i 2016 mod 93,3 mio. kr. i 2015 og falder således med 4,4 mio. kr. Faldet skyldes primært, at bevillingerne fra forretningsudvalg og hovedbestyrelse er faldet med 7,5 mio. kr. fra 17,6 mio. kr. i 2015 til 10,1 mio. kr. i 2016, primært som følge af bortfald af en engangsbevilling givet i 2015.

Strategiske projekter på kræftområdet og Knæk Cancer uddelinger beløber sig til 126,8 mio. kr., hvilket er en stigning i forhold til 2015 på 20,6 mio. kr.

Udgifterne til **Patientstøtte & Lokal Indsats (note 8)** udgør 125,5 mio. kr. i 2016 mod 131,8 mio. kr. i 2015 og falder således med 6,3 mio. kr. Faldet kan primært henføres til en nedgang i eksternt finansierede projekter på 7,7 mio. kr.

Udgifterne til **Oplysning (note 9)** stiger med 1,7 mio. kr. til 99,3 mio. kr. i 2016. Stigningen skyldes fordelingen af fællesomkostninger til IT, lokaler og kantine til de forbrugende afdelinger.

Udgifter 2015-2016

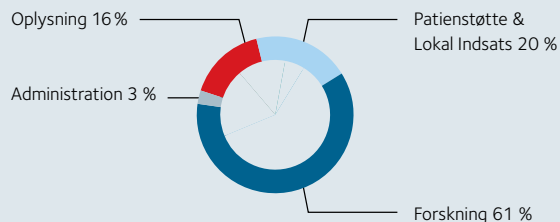
Frivilligindsats lægger rammerne for Kræftens Bekæmpelses frivilligarbejde, herunder kommunikation, uddannelse og udvikling. Desuden er afdelingen ansvarlig for projekterne Husstandsindsamling, Stafet for Livet og genbrugsforretningerne IGEN.

Frivilligindsats har i 2016 brugt 15,2 mio. kr. mod 18,9 mio. kr. året før.

Administrationsudgifterne (note 10) dækker en række fællesfunktioner, såsom bestyrelse, udvalg og direktion. I 2016 udgjorde disse udgifter 21,1 mio. kr., hvilket er 0,7 mio. kr. mindre end i 2015.

Sættes udgifterne til administration på 21,1 mio. kr. i forhold til de samlede indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter, fås den såkaldte Administrationsprocent, der udtrykker den andel af indtægterne, som er gået til administration. For 2016 er administrationsprocenten 2,5 % mod 2,7 % i 2015.

Udgifter 2016

Det bemærkes, at overgangen til ISOBRO's regnskabsprincipper indebærer en ændret beregningsmetode i forhold til administrationsprocenten. Ved den hidtidige praksis blev administrationsprocenten opgjort som de administrative udgifters andel af de samlede udgifter. Efter overgangen til de nye principper opgøres den ved at sammenholde administrationsudgifterne med de samlede indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter. Den nye beregningsmetode fører til en lavere administrationsprocent.

Finansielle poster (note 11) udgør 59,8 mio. kr. i 2016 mod 69,6 mio. kr. i 2015. Det direkte afkast af værdipapirer mv. er i 2016 på 83,0 mio. kr. mod 46,6 mio. kr. i 2015. Stigningen skyldes primært øgede udbytter fra aktier. Realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab udgjorde i 2016 et tab på 23,7 mio. kr. mod en gevinst på 21,4 mio. kr. året før. Resultat af udlejning udviser i 2016 et overskud på 0,5 mio. kr. I 2015 var der et overskud på udlejning på 1,6 mio. kr.

Resultatdisponering

Årets resultat for 2016 er et overskud på 76,3 mio. kr., der disponeres således:

Der har i året været et realiseret kurstab på værdipapirer på 34,7 mio. kr. og en urealiseret kursgevinst på værdipapirer på 11,0 mio. kr. Kursreguleringsfonden dækker det samlede nettotab på -23,7 mio. kr.

Der overføres 28,0 mio. kr. til ejendomsreserven. Overførslen er sammensat af en tilgang på 30,7 mio. kr. som følge af nybyggeri på Strandboulevarden og årets afskrivninger på -2,7 mio. kr.

Knæk Cancer reservationen reguleres med 22,8 mio. kr., svarende til årets Knæk Cancer resultat på 149,2 mio. kr. fratrukket årets uddelinger på 126,4 mio. kr.

Reservationen til strategiske uddelinger reguleres med -17,4 mio. kr., der er sammensat af årets hensættelse på 30,0 mio. kr. og årets uddelinger på -47,4 mio. kr.

Der reserveres 30,0 mio. kr. til Kost, Kræft og Helbred næste Generation (KKHNG), der er en videreførelse af en af Danmarks hidtil største befolkningsundersøgelser. KKHNG omfatter voksne børn og voksne børnebørn til de godt 57.000 deltagere i den oprindelige undersøgelse. KKHNG har været forudsat finansieret gennem tilskud fra eksterne fonde. Reservationen foretages som en sikring af, at dette væsentlige forskningsprojekt kan føres til ende, også i en situation hvor forudsætningen om tilskud fra eksterne fonde måtte bryde.

Der overføres 15,0 mio. kr. til driftsfonden som en pulje til patientforeninger på kræftområdet. Kræftens Bekæmpelse ønsker at styrke samarbejdet

med de forskellige diagnosespecifikke patientforeninger på kræftområdet. Der etableres derfor en pulje til dette formål, idet puljen forudsættes udmøntet løbende over en periode på ti år.

Endeligt overføres der 21,6 mio. kr. til driftsfonden.

Balancen

Som det fremgår af figuren herunder, er Kræftens Bekæmpelses væsentligste aktiv i balancen beholdningen af værdipapirer, der med 1.336,1 mio. kr. udgør 75 % af de samlede aktiver på 1.791,4 mio. kr. Ejendomme udgør 13 % af de samlede aktiver, likvider 6 %, tilgodehavender 5 % og medlems- og lotterisystem under udvikling 1 %.

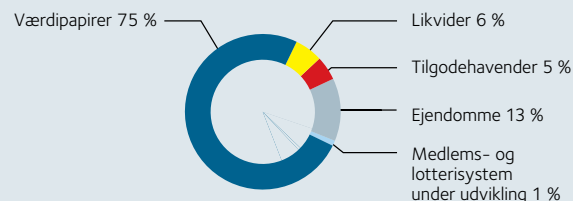
Den store beholdning af værdipapirer skyldes, at det er Kræftens Bekæmpelses politik, at de midler, der indtjenes i det ene år, skal anvendes i det efterfølgende år. Dette medfører, at der bliver en tidsforskydning mellem det tidspunkt, hvor indtægten indgår og udgiften afholdes, hvorved der midlertidigt opsamles midler.

Hertil kommer, at der grundet de succesfulde Knæk Cancer kampagner foreløbigt i årene 2012 – 2016 er indsamlet betydelige beløb, der bevilges til forskning, og hvor udbetalingen sker over en årrække i takt med, at forskningsprojekterne gennemføres. Dette forhold illustreres ved, at posten Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde andrager 412,6 mio. kr. ultimo 2016.

Begge typer af endnu ikke forbrugte midler investeres midlertidigt i værdipapirer for at kunne opnå et bedre afkast til gavn for kræftensagen.

Aktivernes sammensætning

Aktiver i alt 1.791 mio. kr.

Foreningens **Ejendomme, hvor der påhviler livsvarig beboelsesret (note 12)** udgør en bogført værdi på 6,6 mio. kr. i 2016, hvilket er uændret i forhold til 2015.

Materielle anlægsaktiver – Grunde og bygninger (note 12). Foreningen har, som beskrevet i indledningen, i året ændret regnskabspraksis således, at foreningens ejendom på Strandboulevarden 49 indregnes som et aktiv i balancen. Ejendommen er optaget til kostpris og reguleres med årets til- og afgang. Ejendommen er optaget til en kostpris på 268,8 mio. kr., og efter regulering af afskrivninger opnås en regnskabsmæssig værdi på 225,3 mio. kr. pr. 31. december 2016. Ejendomme er ifølge seneste offentlige ejendomsvurdering fra SKAT vurderet til 278,4 mio. kr. i 2013.

Diverse tilgodehavender, forudbetalte udgifter mv. (note 13) falder fra 71,8 mio. kr. til 68,2 mio. kr. i 2016.

Beholdningen af **Værdipapirer (note 14)**, der består af obligationer, aktier og pantebreve, udgør det væsentlig-

ste aktiv i balancen. Beholdningen er steget til 1.336,1 mio. kr. fra 1.266,9 mio. kr. i 2015, hvilket giver en stigning på 69,2 mio. kr. Beløbet sammensætter sig af en stigning i obligationsbeholdningen på 45,5 mio. kr. til 829,7 mio. kr. samt en stigning i aktiebeholdningen på 23,9 mio. kr. til 504,1 mio. kr. og et fald i pantebreve på 0,1 mio. kr.

Kræftens Bekæmpelses investeringsstrategi er at optimere afkastet af foreningens kapital til gavn for de kræftsyge under hensyntagen til at sammensætte en veldiversificeret, langsigtet og forsigtig portefølje. Til implementering af denne strategi samarbejder foreningen med nogle af de mest velrenommerede kapitalforvaltere, som er Nykredit Asset Management, Danske Capital, Nordea Investment Management og PFA Kapitalforvaltning.

Egenkapital (note 15, 16, 17, 18 og 19):

Egenkapitalen er forskellen mellem aktiver og gældsforpligtelser og er således et udtryk for foreningens formue. Egenkapitalen er overordnet opdelt i bundne hhv. disponible midler.

De bundne midler udgøres af ejendomsreserven, mens de disponible midler udgøres af følgende:

- Driftsfond
- Kursreguleringsfond
- Reservation til Knæk Cancer uddeling
- Reservation til strategiske initiativer

Ved udgangen af 2016 er egenkapitalen 1.101,8 mio. kr. mod 1.025,5 ved udgangen af 2015.

Ejendomsreserven udgør 225,3 mio. kr. ved udgangen af 2016 og vedrører værdiregulering af ejendommen på Strandboulevarden 49. Ejendomsreserven er en følge af,

at foreningen fra 2016 har valgt at indregne foreningens ejendom. Da indregningen af ejendommen ikke er et resultat af en realiseret handel, reserveres "indtægten" som en bunden reserve under egenkapitalen, benævnt ejendomsreserve.

Driftsfonden udgør 595,7 mio. kr. ved udgangen af 2016 mod 529,1 mio. kr. ultimo 2015. Stigningen sammensætter sig af overført overskud på 21,6 mio. kr., 30,0 mio. kr. i resultatdisponeret reservation til Kost, Kræft og Helbred næste Generation, og 15,0 mio. kr. i resultatdisponeret pulje til patientforeninger på kræftområdet.

Driftsfonden er disponeret til anvendelse i 2017, idet hovedbestyrelsen har godkendt aktiviteter på 534,8 mio. kr. Herudover er der budgetoverførsler fra 2016 til 2017 på 28,2 mio. kr., som vedrører udskudte og forsinkede aktiviteter samt yderligere reservationer på 45,0 mio. kr. Det betyder, at der for 2017 er disponeret for 12,3 mio. kr. mere, end der er til disposition på driftsfonden.

Kursreguleringsfonden andrager 216,0 mio. kr. ultimo 2016. I forhold til året før er der tale om et fald på 23,7 mio. kr. Faldet sammensætter sig af et realiseret netto kurstab på værdipapirer på 34,7 mio. kr., samt en urealiseret netto kursgevinst på værdipapirer på 11,0 mio. kr.

Reservation til Knæk Cancer uddeling. Ved årets indgang var der en reservation til endnu ikke udelte Knæk Cancer bevillinger på 2,8 mio. kr. Overskuddet på 149,2 mio. kr. på foreningens Knæk Cancer kampagne tillægges, og årets uddelinger på i alt 126,4 mio. kr. fratrækkes. Det betyder, at reservationen til endnu ikke udelte bevillinger, vedrørende Knæk Cancer indsamlingerne, ved udgangen af 2016 er på 26,6 mio. kr.

Reservation til strategiske projekter på kræftområdet udgør ultimo 2016 39,2 mio. kr., hvilket er et fald på 17,5 mio. kr. Faldet sammensætter sig af årets reservation på 30,0 mio. kr. fratrukket årets uddeling på 47,4 mio. kr.

Gæld (note 20 og 21):

Skyldige udgifter mv. udgør ved udgangen af 2016 235,9 mio. kr. mod 218,8 mio. kr. ultimo 2015. Stigningen skyldes primært en stigning i endnu ikke anvendte tilskud fra eksterne bevillingsgivere, som stiger til 132,1 mio. kr. i 2016 mod 120,5 mio. kr. i 2015. Endvidere stiger gælden til kreditorer med 2,0 mio. kr. til 43,0 mio. kr. i 2016.

Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde andrager 412,6 mio. kr. ultimo 2016 mod 389,0 mio. kr. ultimo 2015. Beløbet udgør bevillinger, der er givet til flerårige forskningsprojekter, og som udbetales i takt med projekternes gennemførelse.

Andre forhold

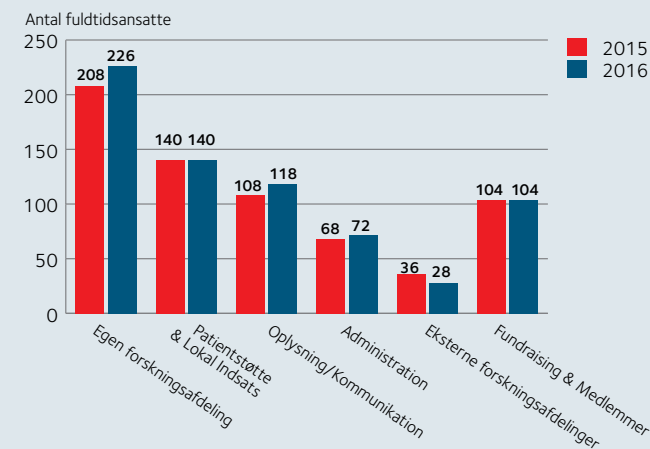
Antal beskæftigede – omregnet til fuldtidsansatte

Ved udgangen af 2016 var der beskæftiget 688 fuldtidsansatte, hvilket er en stigning på 24 fuldtidsansatte sammenlignet med året før.

Til forskning var der i 2016 tilknyttet 254 fuldtidsansatte i egen og eksterne forskningsafdelinger mod 244 året før. Stigningen skyldes tilgang af flere bevillinger og dermed større aktivitet. Der var tilknyttet 140 fuldtidsansatte til Patientstøtte & Lokal Indsats svarende til året før. Endvidere var 118 fuldtidsansatte tilknyttet oplysning og kommunikation mod 108 fuldtidsansatte

Fuldtidsansatte fordelt på hovedaktiviteter

2015: 664 ansatte 2016: 688 ansatte

året før. Stigningen skyldes tilgang af flere bevillinger og dermed større aktivitet. 104 fuldtidsansatte var beskæftiget med indsamlingsvirksomhed, hvilket svarer til året før. Endelig var der beskæftiget 72 fuldtidsansatte i administration mod 68 året før.

Renterisiko/kursrisiko

Den samlede rente- og kursrisiko på aktie- og obligationsbeholdningen udgjorde 74,5 mio. kr. pr. 31. december 2016 mod 70,0 mio. kr. i 2015. Til sammenligning udgjorde kursreguleringsfonden 216,0 mio. kr. pr. 31. december 2016.

De ovenfor anførte rente- og kursrisici er oplyst af kapitalforvalterne, og renterisikoen udtrykker faldet i obligationsbeholdningens kursværdi (kursfølsomhed) ved en rentestigning på 1 procentpoint. Kursrisikoen på aktier er ovenfor baseret på et kursfald på 10 %.

Administration af fonde

Kræftens Bekæmpelse administrerer seks selvstændige fonde, hvor afkastet tilgår Kræftens Bekæmpelse i henhold til fundatsernes bestemmelser. Ultimo 2016 udgjorde disse fondes kapitaler 278,3 mio. kr. mod 281,7 mio. kr. året før. Fondenes afkast, der i 2016 beløb sig til 3,7 mio. kr., indgår i regnskabsposten Indsamlede midler.

I forvaltningsafdelingerne i danske pengeinstitutter administreres et antal legater, som er båndlagt til rentenydelse for legatarer. Kapitalerne kunne ultimo 2015 opgøres til 53,1 mio. kr. Når rentenydelsen ophører, vil kapitalerne helt eller delvist tilgå Kræftens Bekæmpelse.

Forventninger til 2017

Kræftens Bekæmpelse forventer i 2017 en stigning i indtægterne sammenlignet med 2016. Det forventes, at væksten i 2017 primært vil komme fra donationer via nye støtteformer på privatmarkedet samt fra udvikling af nye og eksisterende kampagner og events. Hertil forventes øgede indtægter fra fonde i 2017.

I 2017 vil der fortsat blive fokuseret på at forbedre kommunikationen på de digitale platforme, herunder

på de sociale medier, samt gøre det nemmere og mere interessant for den enkelte bidragsgiver at støtte sagen mod kræft.

I 2017 vil Kræftens Bekæmpelse i højere grad sætte den enkelte bidragsgiver i centrum og tilgodese individuelle ønsker og behov. Derfor vil der i 2017 også ske forbedring af den direkte kommunikation således, at den i højere grad vil blive oplevet målrettet, relevant og interessant for den enkelte bidragsgiver.

Indtægtsniveauet fra det traditionelle lotteri faldt i 2016, hvorfor der i 2017 vil være fokus på, om oplevelsen kan forbedres for vores lotterispillere. I 2017 vil mulighederne for at lancere nye spilleformer, som kan bidrage til indtægtsvækst uden at gå på kompromis med vores høje etiske niveau, blive undersøgt.

I 2017 gennemføres kampagnen Knæk Cancer i samarbejde med TV2 for sjette gang. I 2016 var nettoindtægten rekordhøj og udgjorde 137,5 mio. kr. Det er håbet, at kampagnen vil give et flot resultat igen i 2017.

Kræftens Bekæmpelse forventer, at arveindtægterne bliver knap så høje i 2017, idet arveindtægterne var særligt høje i 2016.

Kræftens Bekæmpelse nyder godt af mange frivillige kræfter. I Frivilligindsats arbejdes for at skabe de bedste rammer for de næsten 45.000 mennesker, som arbejder frivilligt i Kræftens Bekæmpelse. Den frivillige indsats svarede til 872 fuldtidsstillinger i 2016.

Frivilligindsats vil i 2017 fortsætte sin støtte til arbejdet med at gøre det nemmere at være frivillig med særligt fokus på at finde nye måder at engagere frivillige på, øge mangfoldigheden blandt frivillige og styrke forenings-

demokratiet. Blandt andet vil Frivilligindsats lave nye materialer og støtte lokalforeningerne i deres eksterne kommunikation, så det f.eks. bliver lettere at rekruttere nye frivillige til den lokale indsats. Opgaverne skal tilpasses, så de er nemme at gå til, og det står mere klart for de frivillige, at deres indsats gør en forskel.

Frivillig.dk får nyt design, som blandt andet gør det nemmere at bruge frivillig.dk fra mobil og tablet.

Desuden vil Frivilligindsats oprette et frivilligt brugerpanel med henblik på at styrke dialogen mellem ansatte og frivillige og for at give frivillige bedre mulighed for at bidrage til at kvalificere projekter og andre tiltag.

I 2017 forventes det, at 31.000 frivillige vil engagere sig i landsindsamlingen, og at resultatet kommer op på 38 mio. kr. Det forventes også, at ca. 84.000 mennesker vil involvere sig i årets stafetter, og at der her indsamles ca. 32 mio. kr.

IGEN-butikkerne, der har haft 25 års jubilæum i 2016, forventes også at have vokseværk i 2017. En ny butik åbnes og yderligere frivillige vil komme til. Omsætningen forventes desuden at stige fra 27 mio. kr. til over 30 mio. kr.

DIREKTIONENS OG FORRETNINGSUDVALGETS UNDERSKRIFTER

Ledelsepåtegning

Forretningsudvalget og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 for Kræftens Bekæmpelse.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med vedtægternes krav til regnskabsaflæggelsen samt god regnskabsskik.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsregnskabet godkendes hermed.

København, den 23. marts 2017

DIREKTION

Lef Vestergaard Pedersen
administrerende direktør

FORRETNINGSUDVALG

Dorthe Gylling Crüger
formand

Michael Vad
næstformand

Jens Georg Hillingsø

Mette Linnemann

Jørgen Nielsen

Orla Kastrup Kristensen

Lisbeth Winther

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til hovedbestyrelsens medlemmer i Kræftens Bekæmpelse

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for Kræftens Bekæmpelse for regnskabsåret 01.01.2016 - 31.12.2016, der omfatter anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter god regnskabspraksis jf. beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2016 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 01.01.2016 - 31.12.2016 i overensstemmelse med god regnskabspraksis jf. beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt god offentlig revisionspraksis, jf. revisionsinstruks fra Sundheds- og Ældreministeriet. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af foreningen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Hovedbestyrelsens ansvar for årsregnskabet

Hovedbestyrelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med god regnskabspraksis jf. beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis. Hovedbestyrelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som hovedbestyrelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er hovedbestyrelsen ansvarlig for at vurdere foreningens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre hovedbestyrelsen enten har til hensigt at likvidere foreningen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark samt god offentlig revisionspraksis, jf. revisionsinstruks fra Sundheds- og Ældreministeriet, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de

enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt god offentlig revisionspraksis, jf. revisionsinstruks fra Sundheds- og Ældreministeriet, foretager vi faglige vurderinger og oprettholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af foreningens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af hovedbestyrelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som hovedbestyrelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om hovedbestyrelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om

fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om foreningens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at foreningen ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf i overensstemmelse med god regnskabspraksis jf. beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Udtalelse om ledelsens regnskabsberetning

Ledelsen er ansvarlig for ledelsens regnskabsberetning.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsens regnskabsberetning, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsens regnskabsberetning.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsens regnskabsberetning og i den forbindelse overveje, om ledelsens regnskabsberetning er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsens regnskabsberetning indeholder krævede oplysninger i henhold til god regnskabspraksis.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsens regnskabsberetning er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med god offentlig revisionspraksis. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsens regnskabsberetning.

Erklæring i henhold til anden lovgivning og øvrig regulering

Udtalelse om juridisk-kritisk revision og forvaltningsrevision

Hovedbestyrelsen er ansvarlig for, at de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis; og at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsregnskabet.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det, i overensstemmelse med god offentlig revisionspraksis jf.

revisionsinstruks fra Sundheds- og Ældreministeriet, vores ansvar at udvælge relevante emner til såvel juridisk-kritisk revision som forvaltningsrevision. Ved juridisk-kritisk revision efterprøver vi med høj grad af sikkerhed for de udvalgte emner, om de dispositioner, der er omfattet af regnskabsaflæggelsen, er i overensstemmelse med meddelte bevillinger, love og andre forskrifter samt med indgåede aftaler og sædvanlig praksis. Ved forvaltningsrevision vurderer vi med høj grad af sikkerhed, om de undersøgte systemer, processer eller dispositioner understøtter skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler og driften af de aktiviteter, der er omfattet af årsregnskabet.

Hvis vi på grundlag af det udførte arbejde konkluderer, at der er anledning til væsentlige kritiske bemærkninger, skal vi rapportere herom.

Vi har ingen væsentlige kritiske bemærkninger at rapportere i den forbindelse.

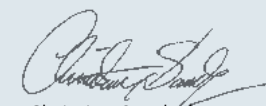
København, den 23.03.2017

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
CVR-nr. 33 96 35 56

Henrik Wellejus
statsautoriseret revisor

Christian Sanderhage
statsautoriseret revisor

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med foreningens vedtægter, ISOBRO's retningslinjer for indsamlingsorganisationers regnskabsaflæggelse, samt god dansk regnskabspraksis.

Ændring i anvendt regnskabspraksis

Den anvendte regnskabspraksis er ændret i forhold til sidste år, da foreningen har valgt, med enkelte undtagelser, at følge ISOBRO's retningslinjer for indsamlingsorganisationers regnskabsaflæggelse.

I nedenstående oversigt kan ses hvordan Kræftens Bekæmpelse anvender ISOBRO's retningslinjer:

Emne	Følger	Følger ikke (delvist)
Opgørelse af administrationsprocent og øvrige nøgletal	x	
Indregning af kursgevinster og -tab i resultatopgørelsen	x	
Resultatdisponering	x	
Lønnotte og oplysning af løn til direktør		x
Indregning af ejendomme og afskrivning herpå	x	
Indregning af maskiner og inventar og afskrivning herpå		(x)
Indregning af varebeholdninger		x
Momskompensation	x	
Udarbejdelse af pengestrømsopgørelse	x	
Regnskabsopstilling	x	
Egenkapitalen og elementerne i egenkapitalen	x	

Med henblik på at følge ISOBRO's retningslinjer har foreningen ændret den anvendte regnskabspraksis på følgende områder:

- Foreningens ejendom på Strandboulevarden 49 indregnes som et aktiv i balancen. Afskrivninger indregnes som en omkostning i resultatopgørelsen og fordeles sammen med de øvrige lokaleudgifter på de forbrugende afdelinger.
- Foreningens realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab indregnes som en finansiel post i resultatopgørelsen i regnskabsåret. De realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab disponeres via resultatdisponeringen.
- Fælles personaleudgifter fordeles til de forbrugende afdelinger i forhold til antal ansatte.
- Administrationsudgifter dækker over de omkostninger, som ikke direkte kan henføres til specifikke aktiviteter.

Sammenligningstal for 2015 er tilpasset den ændrede regnskabspraksis.

Bortset fra ovennævnte områder er årsregnskabet aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Overgangen til ISOBRO's regnskabsprincipper medfører en større egenkapital, idet der sker en indregning af domicilejendommen som en bunden reserve. Ved tilretning af regnskabstallene for 2015 er ejendommen indregnet med en kostpris på 238,1 mio. kr. Fratrækkes akkumulerede afskrivninger på 40,8 mio. kr. er den samlede indregning 197,2 mio. kr. i 2015. Med en tilgang i 2016 på 30,7 mio. kr. og fratrukket afskrivninger på 2,7 mio. kr. er domicilejendommen ved udgangen af 2016 indregnet til i alt 225,3 mio. kr. Beløbet fremgår under posten Ejendomme og et tilsvarende beløb er reserveret under egenkapitalen som ejendomsreserve.

I forhold til resultatopgørelsen er påvirkningen mindre, idet der dog er en effekt af indregning af afskrivninger samt kursgevinster og -tab. Med hensyn til betydningen af indregning af realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab i resultatopgørelsen, havde dette en positiv effekt på resultatet i 2015 på 21,4 mio. kr. omvendt var effekten i 2016 negativ med -23,7 mio. kr.

Endelig indebærer overgangen, at administrationsprocenten ændres væsentligt, idet den kalkuleres på en anden måde.

Generelt om indregning og måling

Aktiver og forpligtelser

Aktiver er værdier ejet af foreningen eller skyldige beløb til foreningen. Det kan være kontanter og bankindeståender, kort- og langfristede værdipapirer, grunde og bygninger, inventar og kontorudstyr mm. Skyldige beløb til foreningen er typisk andre tilgodehavender, hvor betaling først modtages efter balancedagen. Skyldige beløb til foreningen er også bindende tilsagn om tilskud, arv eller gaver, som er modtaget fra tredjemand inden balancedagen, men som først betales efter balancedagen, og betalte omkostninger inden balancedagen, som vedrører perioden efter balancedagen, f.eks. husleje.

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilgå foreningen, og det enkelte aktivs værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser er beløb, som foreningen skylder til andre, f.eks. kreditorer, skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde, feriepengeforpligtelse, skyldig A-skat mv. Forpligtelser indregnes i balancen, når foreningen, som følge af en tidligere begivenhed, har en retlig eller faktisk

forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå foreningen, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der måtte fremkomme inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Indtægter og udgifter

Indtægter er beløb, som har forøget foreningens egenkapital, dvs. værdien af transaktioner, begivenheder og lignende, der har forøget foreningens nettoaktiver. Eksempler på indtægter er donationer i form af arv og gaver, kontingentbetalinger fra medlemmer, diverse finansielle indtægter mv. og tilskud fra offentlige myndigheder.

Udgifter er beløb, som er forbrugt af foreningen og dermed har formindsket foreningens egenkapital, dvs. værdien af transaktioner, begivenheder og lignende, der har formindsket foreningens nettoaktiver. Eksempler på udgifter er løn til medarbejdere og udgifter til formålsbestemte aktiviteter og lignende. I udgifterne indgår også årlige afskrivninger på foreningens materielle anlægsaktiver som bygninger og anlæg.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter som hovedregel i takt med, at de indtjenes, mens udgifter indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Indregningen sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Resultatopgørelse

Indtægter

Foreningens indtægter omfatter kontingenter, donationer i form af arve- og gavebeløb, indsamlinger og lignende, nettoomsætning fra øvrige arrangementer samt omsætning fra salg af varer i genbrugsbutikker og øvrig salg af varer blandt andet på foreningens hjemmeside.

Arv og testamentariske gaver

Arv og testamentariske gaver indtægtsføres, når endelig boopgørelse foreligger, og arven er modtaget, mens modtagne aconto indbetalinger medtages i balancen under posten Aconto arvebeløb til senere opgørelse. Arvebeløb, som afventer et konkret forskningsprojekt, præsenteres som Modtagne endnu ikke anvendte tilskud fra eksterne bevillingsgivere under regnskabsposten Skyldige udgifter mv.

Medlemsbidrag, bidrag fra fonde samt gaver og tilskud

Medlemsbidrag, bidrag fra fonde, gaver og tilskud indtægtsføres på modtagelsestidspunktet. Bidrag fra erhverv, herunder individuelle kontingenter betalt af virksomheder, indtægtsføres på faktureringsstidspunktet.

Modtagne tilskud

Modtagne tilskud til konkrete forskningsprojekter indtægtsføres i takt med at tilskuddene anvendes.

Indsamlinger og lotterier

Indtægter fra indsamlinger og lotterier indregnes i resultatopgørelsen i den periode indsamlingen eller lotteriet vedrører.

Salg af produkter

Indtægter ved salg af produkter mv., herunder også salg fra genbrugsbutikker, indregnes i resultatopgørelsen på faktureringsstidspunktet.

Offentlige tilskud

Offentlige tilskud indtægtsføres, når foreningen har erhvervet ret til beløbet.

Momskompensation mv.

Indtægter ved momskompensation mv. udgøres af indtægter vedrørende momsrefusion af fællesudgifter og momskompensation og indregnes i resultatopgørelsen på modtagelsestidspunktet.

Finansielle poster

Finansielle poster omfatter renteindtægter og -omkostninger, aktieudbytte, udlejningsindtægt, realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab samt øvrige finansielle poster.

Udgifter

Udgifter anvendt til indtægtsskabende aktiviteter

Projektudgifter vedrørende indtægtsskabende aktiviteter udgiftsføres ved afholdelse. Der foretages sædvanlig periodisering af udgifter, så de omfatter det regnskabsår, de vedrører. Udgifterne henføres direkte til de enkelte aktiviteter efter forbrug.

Udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter omfatter direkte og indirekte udgifter vedrørende indsamlingsprojekter.

Udgifter anvendt til formålsbestemte aktiviteter

Udgifter anvendt til formålsbestemte aktiviteter omfatter direkte henførbare omkostninger til gennemførelse af regnskabsårets formålsbestemte aktiviteter i form af:

- Forskning
- Patientstøtte & Lokal Indsats
- Oplysning

Udgifter relateret til disse aktiviteter indregnes i resultatopgørelsen på tidspunktet for deres afholdelse. Udgifterne omfatter blandt andet direkte henførbare lønninger, personaleomkostninger, samt øvrige omkostninger, der er en direkte følge af de udførte aktiviteter.

Bevillinger til et- eller flerårige forskningsprojekter udgiftsføres på bevillingstidspunktet. Bevillinger, der på statutidspunktet endnu ikke er anvendt, optages som gæld under regnskabsposten Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde.

Omkostninger til inventar- og laboratorieudstyr mv. udgiftsføres på anskaffelsestidspunktet.

Administrationsudgifter

Administrationsudgifter er udgifter, der direkte kan henføres til foreningens administrative funktioner. Administrationsudgifter omfatter udgifter til fælles personaleudgifter og HR, økonomi- og formueforvaltning, Hovedbestyrelse, udvalg, direktion, politik og jura, ejendomsforvaltning samt kantine, som ikke er fordelt til de forbrugende afdelinger.

Fællesudgifter til fordeling

Fællesudgifter til kantine, IT, HR og lokaledrift på Strandboulevarden belaster de enkelte aktiviteter efter forbrug. Konkret fordeles fællesudgifter efter m² og antal ansatte.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger foretaget på foreningens bygninger og øvrige anlægsaktiver, fordeles til de forbrugende afdelinger som en del af de fælles lokaleudgifter.

Skat

Kræftens Bekæmpelse er en almenvelgørende forening og er efter selskabsskatteloven fritaget for skatteansættelse.

Balance

Immaterielle anlægsaktiver

Immaterielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsespris og udgifter, som er direkte tilknyttet anskaffelsen. Der foretages lineær afskrivning ved ibrugtagning. Afskrivning baseres på en brugstid på 5 år.

Materielle anlægsaktiver

Bygninger

Materielle anlægsaktiver måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger, og fradrag af forventet restværdi efter afsluttet brugstid.

Kostprisen omfatter anskaffelsespris og udgifter, som er direkte tilknyttet anskaffelsen.

Værdien af ejendommen på Strandboulevarden 49 bindes på foreningens egenkapital som en ejendomsreserve. Der foretages lineære afskrivninger baseret på 50 års brugstid.

Arveudlagte ejendomme, der er bestemt til videresalg, eller hvor der påhviler beboelsesret mv. optages til de oprindelige udlægsværdier, og der foretages ikke afskrivning.

Maskiner og inventar

Anlægsaktiver, som bidrager til indtægtsskabende virksomhed, aktiveres, når de overstiger en anskaffelsesværdi på 2,0 mio. kr. Ved optagelse i regnskabet afskrives aktivet lineært over dets vurderede levetid. Afskrivninger medtages som udgift til indtægtsskabende aktiviteter.

Anlægsaktiver anskaffet til de formålsbestemte aktiviteter straksafskrives i det regnskabsår, hvor de er erhvervet.

ISOBRO's retningslinjer foreskriver, at der aktiveres og afskrives på anlægsaktiver anskaffet til anvendelse også til de formålsbestemte aktiviteter. Her har foreningen valgt at fravige retningslinjerne. Dette begrundes i, at det stort set er umuligt ved anskaffelsen af et aktiv til en særlig indsats at vurdere dette aktivs levetid. Der kan ske udvikling i aktiviteten, som gør, at en anskaffelse hurtigt er forældet eller ikke brugbar mere. Foreningen har derfor valgt af forsigtighedshensyn at udgiftsføre anskaffelsen på erhvervelsestidspunktet, når det drejer sig om anlægsaktiver til formålsbestemte aktiviteter. Dette vurderes ikke at have indflydelse på foreningens økonomiske stilling.

Finansielle anlægsaktiver

Finansielle anlægsaktiver omfatter værdipapirer i form af obligationer, aktier og pantebreve mv.

Børsnoterede obligationer og aktier måles til dagsværdi på balancedagen. Pantebreve mv. måles til en skønnet dagsværdi beregnet ved anvendelse af almindeligt accepterede beregningsmetoder. Realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab posteres som en finansiel indtægt eller omkostning i regnskabsåret.

Beholdningen af værdipapirer giver et afkast, dels i form af renter og udbytter, dels i form af kursgevinster og -tab. For at afskærme de formålsbestemte aktiviteter fra tilfældige kursudsving, konjunkturer og øvrige forhold, som har indvirkning på kursen af værdipapirbeholdningen, opererer Kræftens Bekæmpelse med en kursreguleringsfond, som er en del af foreningens egenkapital. Her indgår værdireguleringer på foreningens værdipapirbeholdning; realiserede såvel som urealiserede værdireguleringer.

Varebeholdninger

ISOBRO's retningslinjer foreskriver at optage varebeholdninger til kostpris. Denne retningslinje har foreningen valgt ikke at følge. Af forsigtighedshensyn bliver varer købt til videresalg udgiftsført på den pågældende indsamlingsaktivitet på erhvervestidspunktet og udgiftsføres således uafhængigt af salgets forløb. Dette vurderes ikke at have indflydelse på foreningens økonomiske stilling.

Tilgodehavender, forudbetalte udgifter mv.

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi, med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

Forudbetalte udgifter omfatter udgifter vedrørende næste regnskabsår.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger består af kontanter og bankindeståender.

Egenkapital

Egenkapital består af en bunden kapital i form af en ejendomsreserve samt en disponibel kapital sammensat af en driftsfond og kursreguleringsfond. I disponibel kapital indgår endvidere reserver, der er disponeret til gennemførelse af særlige formålsbestemte aktiviteter i efterfølgende regnskabsår.

Egenkapitalen består af:

Driftsfonden er midler, som kan anvendes til finansiering af kommende års drift af Kræftens Bekæmpelse.

Kursreguleringsfonden opsamler realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab. Kursreguleringsfonden skal sikre, at kurstab på værdipapirbeholdningen ikke medfører begrænsninger i foreningens planlagte aktivitetsniveau.

Reservation til Knæk Cancer uddeling er midler, som er indsamlet i forbindelse med Knæk Cancer, men som endnu ikke er uddelt. Disse midler skal ikke bruges til den løbende drift af foreningen, hvorfor de er reserveret på en selvstændig linje i egenkapitalen, så de holdes adskilt fra driftsfonden.

Reservation til strategiske initiativer knytter sig til beslutningen om at anvende 30 mio. kr. årligt i de 10 år fra 2010 til 2019 til særlige strategiske indsatsområder. Såfremt der i et givent år bevilges mindre end 30 mio. kr. til strategiske initiativer, reserveres restbeløbet til senere uddeling.

Ejendomsreserve

I forbindelse med at Kræftens Bekæmpelse har valgt at følge ISOBRO's retningslinjer er foreningens ejendom på Strandboulevarden 49 blevet indregnet i regnskabet. Ejendommen har tidligere været værdiansat til nul kr.

Da indregningen af ejendommen ikke er et resultat af en realiseret handel, reserveres "indtægten" som en bunden reserve under egenkapitalen, benævnt ejendomsreserve. Reserven reduceres, hvis ejendommen sælges, udgår, af- eller nedskrives.

Skyldige udgifter mv.

Skyldige udgifter udgøres af gæld til kreditorer, skyldig A-skat mv. Beregnet feriepengeforpligtelse opgøres med udgangspunkt i de indgåede overenskomster og de løbende registreringer.

Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde

Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde udgøres af gæld i form af bevillinger, som tidligere er bevilliget fra de videnskabelige udvalg, forretningsudvalg og hovedbestyrelse, men endnu ikke er udbetalt.

Andre finansielle forpligtelser

Andre finansielle forpligtelser måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Nøgletal

Nøgletal er opgjort i overensstemmelse med anbefalinger fra organisationen ISOBRO. Nøgletal præsenteret i ledelsesberetningen er beregnet således:

Nøgletal	Beregningsformel	Nøgletal udtryk
Overskudsgrad ved indsamlinger mv.	$\frac{\text{Resultat af indtægtsskabende aktivitet} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	Den andel af de i regnskabsperioden indtægtsførte midler, som er tilbage til foreningen efter at direkte henførbare udgifter til frembringelse af indtægterne er fratrukket.
Administrationsprocent	$\frac{\text{Administrationsudgifter og ikke-fordelbare fællesomkostninger} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	Den del af foreningens samlede indtægter, der er medgået til henholdsvis administration og lignende og ikke-fordelbare udgifter.
Formålsprocent	$\frac{\text{Udgifter ved formålsbestemte aktiviteter} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	Den andel af foreningens samlede indtægter, der er medgået til formålsbestemte aktiviteter i regnskabsåret i form af afholdte udgifter direkte henførbare til de pågældende aktiviteter.
Konsolideringsprocent	$\frac{\text{Årets resultat} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	Den del af foreningens samlede indtægter, der er medgået til konsolidering af foreningens formue.
Sikkerhedsmargin	$\frac{\text{Egenkapital} * 100}{\text{Samlede udgifter til indtægtsskabende, formålsbestemte og generelle aktiviteter}}$	I hvor høj grad egenkapitalen ultimo regnskabsåret kan dække foreningens udgifter.
Soliditetsgrad	$\frac{\text{Egenkapital} * 100}{\text{Balance i alt}}$	Foreningens finansielle styrke.

Antal medlemmer

Antal medlemmer er opgjøret som antal registrerede medlemmer, der har betalt medlemskontingent for en periode, der løber henover balancedagen eller påbegynder dagen efter balancedagen.

Antal ansatte

Gennemsnitligt antal ansatte er beregnet baseret på det samlede indbetalte ATP-bidrag i regnskabsåret for danske medarbejdere (ATP-metoden) tillagt beregnet antal medarbejdere aflønnet i udlandet baseret på registrerede aflønnede timer. Frivillige medarbejdere indgår ikke i tallet.

Lønnoter

Lønnoten viser den samlede udbetalte løn til foreningens ansatte, som den opgøres i foreningens lønsystem. Løn til foreningens administrerende direktør oplyses ikke særskilt, da det er foreningens grundlæggende princip ikke at oplyse løn på individuelle personer.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsens formål er at give information om foreningens pengestrømme for regnskabsåret og etablere forbindelse mellem resultatopgørelsen og balancen. Pengestrømsopgørelsen er opdelt i driftsaktiviteter og investeringer og viser, hvor pengene kommer fra, hvordan de anvendes, og hvad den skabte likviditet fra driften, bliver anbragt i.

Pengestrømmene opgøres som pengestrømme fra driften og pengestrømme fra ændring i balanceposterne. F.eks. vil en stigning i gæld og skyldige omkostninger være et udtryk for sparet træk på likvider, hvorfor denne stigning anses som pengestrøm ind. Tilsvarende vil et fald i et tilgodehavende være udtryk for netto indbetaling fra kunder, hvorfor dette også anses som en pengestrøm ind.

Fem år i hovedtal

Hoved- og nøgletal ¹⁾	(1.000 kr.)	Oprindelig regnskabspraksis			ISOBRO regnskabspraksis	
		2012	2013	2014	2015	2016
Resultatopgørelse						
Offentlige midler		35.641	26.879	26.529	27.119	27.563
Indsamlede private midler		572.834	608.570	619.420	684.606	716.182
Momskompensation mv.		-	-	-	23.906	21.542
Indtægter ved egen virksomhed		44.753	43.581	50.552	75.938	88.315
Finansielle poster		11.182	14.427	28.802	69.586	59.753
Bruttoindtægter		664.410	693.457	725.303	881.155	913.355
Udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter		-68.294	-70.563	-76.902	-184.545	-198.225
Nettoindtægter i alt		596.116	622.894	648.401	696.610	715.130
Forskning		278.587	302.324	404.120	367.068	392.882
Patientstøtte & Lokal Indsats		130.954	129.004	138.267	131.767	125.499
Oplysning		103.955	94.992	94.197	97.637	99.298
Udgifter ved formålsbestemte aktiviteter		513.496	526.320	636.584	596.472	617.679
Administrationsudgifter		35.483	37.711	39.622	21.820	21.125
Forbedring af bygninger og tekniske investeringer mv.		20.088	28.822	31.033	-	-
Udgifter i alt		569.067	592.853	707.239	618.292	638.804
Til anvendelse i efterfølgende år		27.049	30.041	-58.838	78.318	76.326

¹⁾ Hoved- og nøgletal for 2015 og 2016 er udarbejdet efter ISOBRO's regnskabspraksis. 2012-2014 er efter oprindelige regnskabsprincipper og kan således ikke direkte sammenlignes med 2015- og 2016-regnskabstal.

Hoved- og nøgletal	(1.000 kr.)	Oprindelig regnskabspraksis			ISOBRO regnskabspraksis	
		2012	2013	2014	2015	2016
Balance						
Øvrige anlægsaktiver mm.		992	979	-	-	13.522
Ejendomme		164.940	8.071	8.071	203.804	231.849
Anlægsaktiver i alt		165.932	9.050	8.071	203.804	245.371
Diverse tilgodehavender, forudbetalte udgifter mv.		83.395	92.316	74.950	71.833	68.177
Mellemregning med fonde mm.		21.585	31.640	26.586	26.115	26.254
Værdipapirer		677.220	833.154	1.226.474	1.266.851	1.336.052
Likvide beholdninger		160.151	321.763	85.936	117.028	115.576
Omsætningsaktiver i alt		942.351	1.278.873	1.413.946	1.481.827	1.546.059
Aktiver i alt		1.108.283	1.287.923	1.422.017	1.685.631	1.791.430
Bunden egenkapital		64.000	-	-	197.236	225.281
Fri egenkapital		608.661	807.596	818.150	828.263	876.544
Egenkapital i alt		672.661	807.596	818.150	1.025.499	1.101.825
Skyldige udgifter mv.		207.237	184.494	204.255	218.832	235.894
Mellemregning med fonde mm.		7.427	1.097	-	-	-
Aconto arveløb til senere opgørelse		25.600	40.710	22.146	52.340	41.122
Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde		195.358	254.026	377.466	388.960	412.589
Gæld i alt		435.622	480.327	603.867	660.132	689.605
Passiver i alt		1.108.283	1.287.923	1.422.017	1.685.631	1.791.430

Fem år i hovedtal

	Oprindelig regnskabspraksis			ISOBRO regnskabspraksis	
	2012	2013	2014	2015	2016
Resultatopgørelse i %					
Fordeling af ordinære indtægter i %					
Offentlige midler	5,4	3,9	3,7	3,1	3,0
Indsamlede private midler	86,2	87,8	85,4	77,7	78,4
Momskompensation mv.	-	-	-	2,7	2,4
Indtægter ved genbrug, arrangementer og salg af produkter	6,7	6,3	7,0	8,6	9,7
Finansielle poster	1,7	2,1	4,0	7,9	6,5
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Fordeling af udgifter i %					
Forskning	49,0	51,0	57,1	59,4	61,5
Patientstøtte & Lokal Indsats	23,0	21,8	19,6	21,3	19,6
Oplysning	18,3	16,0	13,3	15,8	15,5
Administrationsudgifter	6,2	6,4	5,6	3,5	3,3
Forbedring af bygninger og tekniske investeringer mv.	3,5	4,9	4,4	-	-
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Udvalgte nøgletal ¹⁾	(1.000 kr.)	Oprindelig regnskabspraksis			ISOBRO regnskabspraksis	
		2012	2013	2014	2015	2016
Antal ansatte omregnet til årsværk		652	619	648	664	688
Medlemsantal		466.215	455.194	431.482	425.703	417.324
Indgået medlemskontingent mv.		120.575	121.848	126.262	136.295	145.305
Bidrag pr. medlem i kr.		259	268	293	320	348
Arveindtægter		149.379	139.483	143.466	138.781	146.582
Antal afsluttede arvesager		272	252	260	267	262
Provenu pr. arvesag		554	552	520	520	559
Antal indsamlere ved husstandsindsamling		31.000	31.000	31.000	32.000	32.000
Overskud ved husstandsindsamling		25.670	28.752	29.958	29.723	30.326
Overskud pr. indsamler i kr.		828	927	966	929	948
Overskud ved lotterier		67.540	68.289	69.442	71.060	63.538
Overskud ved Knæk Cancer		91.317	128.953	135.380	112.262	137.552
Stafet for Livet		3.216	5.535	9.781	11.913	11.147
Antal stafetter		16	25	37	48	58
Antal deltagere		12.400	21.000	39.100	63.000	75.000
IGEN		4.361	6.225	4.998	7.754	7.659
Antal butikker		11	11	12	12	13
Antal frivillige		672	722	830	860	942
Offentlige tilskud		35.641	26.879	26.529	27.119	27.563

¹⁾ Hoved- og nøgletal for 2015 og 2016 er udarbejdet efter ISOBRO's regnskabspraksis. 2012-2014 er efter oprindelige regnskabsprincipper og kan således ikke direkte sammenlignes med 2015- og 2016-regnskabstal.

Udvalgte nøgletal	Formel	2015	2016
Overskudsgrad ved indsamlinger mv. Andel af de indtægtsførte midler, som er tilbage efter omkostninger til frembringelse af indtægterne er fratrukket.	$\frac{\text{Resultat af indtægtsskabende aktivitet} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	77,3%	76,8%
Administrationsprocent Andelen af foreningens indtægter som er gået til administration.	$\frac{\text{Administrationsudgifter} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	2,7%	2,5%
Formålsprocent Andel af indtægter som er gået til formålsbestemte aktiviteter.	$\frac{\text{Udgifter ved formålsbestemte aktiviteter} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	73,5%	72,4%
Konsolideringsprocent Andel af indtægterne som er gået til konsolidering af foreningens formue.	$\frac{\text{Årets resultat} * 100}{\text{Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter}}$	9,7%	8,9%
Sikkerhedsmargin Udtrykker i hvor høj grad egenkapitalen ultimo regnskabsåret kan dække omkostningerne.	$\frac{\text{Egenkapital} * 100}{\text{Samlede udgifter til indtægtsskabende, formålsbestemte og generelle aktiviteter}}$	127,7%	131,6%
Soliditetsgrad Udtrykker foreningens finansielle styrke.	$\frac{\text{Egenkapital} * 100}{\text{Balance i alt}}$	60,8%	61,5%

Resultatopgørelse

(1.000 kr.)

	Note	2016	2015
Indtægtsskabende aktiviteter			
Offentlige midler	1	27.563	27.119
Indsamlede private midler	2	716.182	684.606
Momskompensation mv.	3	21.542	23.906
Indtægter ved genbrug, arrangementer og salg af produkter	4	88.315	75.938
Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter i alt		853.602	811.569
Udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter	5	-198.225	-184.545
Resultat af indtægtsskabende aktiviteter	6	655.377	627.024
Forskning	7	-392.882	-367.068
Patientstøtte & Lokal Indsats	8	-125.499	-131.767
Oplysning	9	-99.298	-97.637
Udgifter ved formålsbestemte aktiviteter		-617.679	-596.472
Resultat efter formålsbestemte aktiviteter		37.698	30.552
Administrationsudgifter	10	-21.125	-21.820
Resultat før finansielle poster		16.573	8.732
Finansielle poster	11	59.753	69.586
Årets resultat		76.326	78.318
Forslag til resultatdisponering			
Overført til kursreguleringsfonden		-23.683	21.387
Overført til ejendomsreserven		28.045	49.865
Regulering Knæk Cancer reservation		22.815	-
Regulering reservation til strategiske uddelinger		-17.416	-
<i>Overført til driftsfonden:</i>			
Reservation til Kost, Kræft og Helbred næste Generation		30.000	-
Reservation til pulje til patientforeninger på kræftområdet		15.000	-
Overført til driftsfonden, rest		21.565	7.066
Disponeret i alt		76.326	78.318

Balance pr. 31.12.2016

(1.000 kr.)	Note	2016	2015
Aktiver			
Medlems- og lotterisystem under udvikling		13.522	-
Immaterielle anlægsaktiver		13.522	-
Ejendomme	12	231.849	203.804
Materielle anlægsaktiver		231.849	203.804
Anlægsaktiver i alt		245.371	203.804
Diverse tilgodehavender, forudbetalte udgifter mv.	13	68.177	71.833
Mellemregning med fonde		26.254	26.115
Tilgodehavender		94.431	97.948
Værdipapirer	14	1.336.052	1.266.851
Likvide beholdninger		115.576	117.028
Værdipapirer og likvider		1.451.628	1.383.879
Omsætningsaktiver i alt		1.546.059	1.481.827
Aktiver i alt		1.791.430	1.685.631

Balance

(1.000 kr.)

	Note	2016	2015
Passiver			
Ejendomsreserve	15	225.281	197.236
Bundne midler		225.281	197.236
Driftsfond	16	595.682	529.117
Kursreguleringsfond	17	215.985	239.668
Reservation til Knæk Cancer uddeling	18	25.641	2.826
Reservation til strategiske projekter på kræftområdet	19	39.236	56.652
Disponible midler		876.544	828.263
Egenkapital i alt		1.101.825	1.025.499
Skyldige udgifter mv.	20	235.894	218.832
Aconto arveløb til senere opgørelse		41.122	52.340
Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde	21	412.589	388.960
Gæld i alt		689.605	660.132
Passiver i alt		1.791.430	1.685.631

Pengestrømsopgørelse

(1.000 kr.)	2016	2015
Pengestrøm fra driften		
Resultat af indtægtsskabende aktiviteter	655.377	627.195
Fald i tilgodehavender	3.517	3.588
Stigning i skyldige udgifter	17.062	14.577
Stigning til skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde	23.629	11.494
Tillagt afskrivninger	2.688	2.381
Udgifter ved formålsbestemte aktiviteter og administration	-638.804	-616.082
Fald i aconto arvebeløb til senere opgørelse	-11.218	30.194
Pengestrømme fra formålsbestemte driftsaktiviteter	52.251	73.347
Realiserede afkast på finansielle poster	83.436	48.199
Realiseret kurstab på værdipapirer	-34.646	17.932
Regulering reservation til feriepenge	-	-18.340
Realiserede kursgevinster og -tab mv.	48.790	47.791
I alt pengestrøm fra driften	101.041	121.138
Pengestrøm fra investeringer		
Pengestrøm til investering i mødecenter på Strandboulevarden 49	-30.733	-54.627
Afgang af arveaflagt bygning	-	1.503
Stigning i værdipapirer mm.	-58.238	-36.922
Stigning i software under udvikling	-13.522	-
Pengestrømme fra investeringer	-102.493	-90.046
Årets pengestrøm	-1.452	31.092
Likvide beholdninger 01.01	117.028	85.936
Likvide beholdninger 31.12	115.576	117.028

Noter til årsregnskab 2016

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 1		
Indsamlede offentlige midler		
Tips- og lottomidler	18.942	18.617
Tilskud fra regioner til Kræftrådgivninger	8.621	8.502
Indsamlede offentlige midler i alt	27.563	27.119
 NOTE 2		
Indsamlede private midler		
Arv og testamentariske gaver	146.582	138.781
Bidrag fra fonde	5.449	7.304
Erhverv	16.821	17.774
Tilskud til konkrete projekter	99.762	99.892
Medlemskontingenter og bidrag fra medlemmer og private bidragydere	145.305	136.295
Lotterier ¹⁾	108.251	116.054
Landsindsamlingen/Husstandsindsamlingen	37.416	36.328
Knæk Cancer	156.596	132.178
Indsamlede private midler i alt	716.182	684.606

¹⁾ Knæk Cancer lotteriet indgår med en nettoindtægt på 11,7 mio. kr. Der er i 2016 udbetalt 23,0 mio. kr. i gevinster og gevinstafgifter.

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 3		
Momskompensation mv.		
Momsrefusion af fællesudgifter	12.025	13.094
Momskompensation	9.517	10.812
Momskompensation mv. i alt	21.542	23.906
NOTE 4		
Indtægter ved genbrug, arrangementer og salg af produkter		
Genbrugsbutikker	26.809	25.142
Øvrige arrangementer og salg af produkter	61.506	50.796
Indtægter ved genbrug, arrangementer og salg af produkter i alt	88.315	75.938
NOTE 5		
Udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter		
Fundraising & Medlemmer, afdelings- og projektudgifter:		
<i>Direkte udgifter</i>		
Direkte udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter	116.610	103.619
Direkte udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter i alt	116.610	103.619
<i>Indirekte udgifter</i>		
Drift af afdeling	26.750	25.142
Projektudgifter (medlemspleje, analyser, udvikling af nye spil samt vedligeholdelse af eksisterende spil)	54.865	55.784
Indirekte udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter i alt	81.615	80.926
Udgifter ved indtægtsskabende aktiviteter i alt	198.225	184.545

(1.000 kr.)	Brutto- indtægter 2016	Direkte udgifter 2016	Netto- indtægter 2016	Brutto- indtægter 2015	Direkte udgifter 2015	Netto- indtægter 2015
NOTE 6						
Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter						
Offentlige tilskud	27.563	-	27.563	27.119	-	27.119
Arv og testamentariske gaver	146.582	-	146.582	138.781	-	138.781
Bidrag fra fonde	5.449	13	5.436	7.304	-	7.304
Erhverv	16.821	-	16.821	17.774	-	17.774
Eksterne tilskud til konkrete projekter	99.762	-	99.762	99.892	-	99.892
Medlemskontingenter og lignende	145.305	-	145.305	136.295	-	136.295
Lotteriindtægter	108.251	44.713	63.538	116.054	44.994	71.060
Landsindsamlingen/Husstandsindsamlingen	37.416	7.090	30.326	36.328	6.605	29.723
Knæk Cancer	156.596	19.044	137.552	132.178	19.916	112.262
Genbrugsbutikker	26.809	19.150	7.659	25.142	17.388	7.754
Momskompensation	21.542	-	21.542	23.906	-	23.906
Øvrige arrangementer og salg af produkter	61.506	26.599	34.907	50.796	14.716	36.080
Indtægter ved indtægtsskabende aktiviteter i alt	853.602	116.610	736.993	811.569	103.619	707.950

(1.000 kr.)		2016	2015
NOTE 6A			
Resultat af indtægtsskabende aktiviteter			
Bruttoindtægter		853.602	811.569
Direkte udgifter		-116.610	-103.619
Indirekte udgifter		-81.615	-80.926
Resultat af indtægtsskabende aktiviteter i alt		655.377	627.024

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 7		
Forskning		
Center for Kræftforskning	98.984	91.058
Eksternt finansierede projekter	60.638	58.625
Drift af egne forskningsafdelinger i alt	159.622	149.683
Forskningsbevillingsadministration	2.338	2.045
Lægefaglig rådgivningsenhed	1.872	3.092
Dokumentation & Kvalitet	13.313	12.780
Bevillinger fra Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg (note 7 A)	75.390	71.592
Bevillinger fra Forretningsudvalg og Hovedbestyrelse (note 7 B)	10.115	17.596
Bevillinger fra Kræftens Bekæmpelses Psykosociale Forskningsudvalg	3.429	4.101
Bevillinger i alt	88.934	93.289
Strategiske projekter på kræftområdet og Knæk Cancer, uddelinger (note 7 C)	126.803	106.179
Forskning i alt	392.882	367.068

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 7A		
Bevillinger fra Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg		
Projektbevillinger, eksterne forskere (inkl. postdocstipendier)	61.890	59.682
Projektbevillinger, egne forskere (inkl. postdocstipendier)	11.150	10.417
Skolarstipendier	4.070	3.910
Rejsebevillinger	847	832
Bevillinger i alt	77.957	74.841
Reguleringer af bevillinger	-2.567	-3.249
Bevillinger fra Kræftens Bekæmpelses Videnskabelige Udvalg i alt	75.390	71.592
NOTE 7B		
Bevillinger fra forretningsudvalg og hovedbestyrelse		
CARD centeret	4	4.996
TMM Københavns Universitet	700	1.400
Bevillinger fra Direktionsrammen	3.182	2.278
Bevillinger til øvrige projekter mv.	804	4.410
Tilskud til forskeres deltagelse i kongresser mv.	1.117	905
Kontingent Danske Patienter	1.229	1.202
Nordisk Cancer Union	2.244	1.784
Afdrag til Fællesfonden vedrørende Hejmdal	466	452
Forskning, vandskade	369	169
Bevillinger fra forretningsudvalg og hovedbestyrelse i alt	10.115	17.596

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 7C		
Strategiske projekter på kræftområdet og Knæk Cancer, uddelinger		
Strategiske projekter på kræftområdet		
Strategiske satsninger – Symptom og diagnose	15.000	
Strategiske projekter, Center for Interventionsforskning, SDU	31.491	
Rehabilitering, strategisk palliation	925	3.024
Strategiske projekter på kræftområdet i alt	47.416	3.024
Knæk Cancer uddelinger		
Styrkelse af kræftramte børn og voksne		5.000
Forskning i partikelterapi		10.000
Klinisk kræftforskning		16.000
Børnecancerfonden	6.000	6.000
Patientens stemme		14.130
Hvordan rammer vi kræft på nye måder		9.000
Hvorfor spreder kræft sig		6.080
Patientnær kræftforskning		19.048
Oplysning og forebyggelse		15.000
Ungeindsats		397
Senfølger hos børn og voksne - forskning i kliniske interventioner		2.500
Forskning i bivirkninger ved HPV-vaccination	933	
Patient og læge fælles om vigtige beslutninger	1.655	
Forskning der kan medvirke til at reducere bivirkninger	20.760	
Forskning i immunsystemets rolle ved kræftbehandling	14.500	
Unge talentfulde kræftforskere	9.700	
Hvordan vi forhindrer kræft i at sprede sig	9.967	
Unge og alkohol	5.000	
Hvordan kan danskerne opdage symptomer på kræft i tide	5.000	
Første røgfri generation i Danmark	7.500	
Rest fra lukkede bevillinger	-1.628	
Knæk Cancer uddelinger i alt	79.387	103.155
Strategiske projekter på kræftområdet og Knæk Cancer, uddelinger i alt ¹⁾	126.803	106.179

¹⁾ Herudover er der løbende uddelinger til foreningens formålsbestemte aktiviteter på 17,0 mio. kr.

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 8		
Patientstøtte & Lokal Indsats		
Kræftrådgivninger	57.136	56.135
Lokal indsats	16.344	16.517
Patientstøtte & Lokal Indsats, landsdækkende	19.529	19.330
Kræftlinjen	10.856	9.468
Projekter og øvrige aktiviteter	7.768	8.271
Patientlegater	4.746	5.301
Patientforeninger	2.602	2.567
	118.981	117.589
Eksternt finansierede projekter	6.518	14.178
Patientstøtte & Lokal Indsats i alt	125.499	131.767
NOTE 9		
Oplysning		
Forebyggelse & Oplysning	29.501	29.150
Kommunikation	23.128	22.156
Frivilligindsats	15.167	18.856
Generel information via lotterier	2.402	2.402
	70.198	72.564
Eksternt finansierede projekter	29.100	25.073
Oplysning i alt	99.298	97.637

(1.000 kr.)		2016	2015
NOTE 10			
Administrationsudgifter			
Økonomi- og formueforvaltning		11.627	10.697
Hovedbestyrelse, udvalg, direktion, politik og jura		9.498	8.933
Øvrige administrationsudgifter		-	2.190
Administrationsudgifter i alt		21.125	21.820

(1.000 kr.)	Indtægter	Udgifter	2016	2015
NOTE 11				
Finansielle poster				
Huslejeindtægt	2.024	1.516	508	3.097
Udgifter ved drift af udlejningsejendomme	-	55	-55	-1.528
Resultat af udlejning	2.024	1.571	453	1.569
Bankrenter	12	94	-82	-186
Obligationsrenter	16.874	2.613	14.261	17.953
Aktieudbytte	68.218	-	68.218	28.267
Øvrige indtægter mv.	635	49	586	596
Direkte afkast af værdipapirer i alt	85.739	2.756	82.983	46.630
Realiserede kursgevinster og -tab	-	34.646	-34.646	17.932
Urealiserede kursgevinster og -tab	10.963	-	10.963	3.455
Kursgevinster og -tab i alt	10.963	34.646	-23.683	21.387
Finansielle poster i alt	98.726	38.973	59.753	69.586

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 12		
Arveudlagte ejendomme, hvor der påhviler beboelsesrettigheder mv.		
Saldo 01.01	6.568	8.071
Tilgang i året	-	-
Afgang i året	-	-1.503
Regnskabsmæssig værdi 31.12.	6.568	6.568
Ejendomsvurdering 2016: 8.170 t.kr.		
Materielle anlægsaktiver - Grunde og bygninger		
Kostpris 01.01	238.066	185.820
Tilgang	30.733	52.246
Afgang	-	-
Kostpris 31.12	268.799	238.066
Af- og nedskrivninger 01.01	40.830	38.449
Årets afskrivninger	2.688	2.381
Af- og nedskrivninger 31.12	43.518	40.830
Regnskabsmæssig værdi 31.12.	225.281	197.236
Ejendomme i alt	231.849	203.804

Ejendomme er ifølge seneste offentlige ejendomsvurdering vurderet til 278.404 t.kr. i 2013.

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 13		
Diverse tilgodehavender, forudbetalte udgifter mv.		
Tilgodehavender og forudbetalte udgifter	58.751	62.776
Deposita vedrørende lejemål	8.436	7.413
Periodiserede obligationsrenter	990	1.644
Diverse tilgodehavender, forudbetalte udgifter mv. i alt	68.177	71.833
NOTE 14		
Værdipapirer		
Obligationer	829.628	784.159
Aktier	504.088	480.211
Pantebreve mv.	2.336	2.481
Værdipapirer i alt	1.336.052	1.266.851
NOTE 15		
Ejendomsreserve		
Ejendomsreserve 01.01	197.236	147.371
Tilgang i året	30.733	52.246
Afgang i året	-	-
Årets afskrivninger	-2.688	-2.381
Ejendomsreserve 31.12	225.281	197.236

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 16		
Driftsfond		
Saldo 01.01	529.117	545.212
Overført resultat	21.565	7.066
Reservation til Kost, Kræft og Helbred næste Generation	30.000	-
Pulje til patientforeninger på kræftområdet	15.000	-
Reservation til skyldige feriepenge	-	-18.340
Regulering af Reservation til Knæk Cancer	-	22.155
Regulering af Reservation til strategiske projekter på kræftområdet	-	-26.976
Saldo 31.12	595.682	529.117
Driftsfonden er disponeret således		
<i>Godkendt udgiftsbudget for 2017/2016:</i>		
Forskning	188.595	189.239
Strategiske midler	30.000	30.000
Patientstøtte & Lokal Indsats	113.205	111.541
Oplysning	63.600	60.862
Administration og fælles personaleudgifter	52.801	50.669
Disponeret til bygge- og anlægsarbejder	5.750	5.750
Disponeret til IT-projekter og øvrig udvikling	-	18.000
	453.951	466.061
Fundraising & Medlemmer, udgiftsbudget	80.875	80.501
<i>Godkendt udgiftsbudget i alt:</i>	534.826	546.562
<i>Yderligere reservationer:</i>		
Reservation til Kost, Kræft og Helbred næste Generation	30.000	-
Pulje til patientforeninger på kræftområdet	15.000	-
Udskudte aktiviteter fra budget 2016 til 2017 (2015 til 2016)	28.177	53.606
Budget og reservationer i alt	608.003	600.168
Disponeret, ikke dækket af driftsfond	-12.321	-71.051
	595.682	529.117

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 17		
Kursreguleringsfond		
Saldo 01.01	239.668	218.281
Værdiregulering	-23.683	21.387
Saldo 31.12	215.985	239.668

(1.000 kr.)	2016				2015
NOTE 17A	Obligationer	Aktier	Øvrige værdi- papirer	I alt	
Kursreguleringsfond reguleringer					
Realiseret kursgevinst/tab	869	-35.493	-22	-34.646	17.932
Urealiseret kursgevinst/tab	14.135	-3.975	803	10.963	3.455
Kursreguleringsfond reguleringer i alt	15.004	-39.468	781	-23.683	21.387

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 18		
Reservation til Knæk Cancer uddeling		
Saldo 01.01	2.826	24.981
Uddelt i året til særlige projekter (note 7 C)	-79.387	-103.155
Bundet til strategiske projekter på kræftområdet	-30.000	-30.000
Løbende uddelt i året til foreningens formålsbestemte aktiviteter	-17.000	-14.871
Knæk Cancer resultat	149.202	125.871
Saldo 31.12	25.641	2.826
NOTE 19		
Reservation til strategiske projekter på kræftområdet		
Saldo 01.01	56.652	29.676
Hensat i året	30.000	30.000
Uddelt i året (note 7 C)	-47.416	-3.024
Saldo 31.12	39.236	56.652
NOTE 20		
Skyldige udgifter mv.		
Modtagne, endnu ikke anvendte tilskud fra eksterne bevillingsgivere	132.060	120.524
Beregnet feriepengeforpligtelse	53.771	51.547
Kreditorer	43.001	40.956
Deposita og forudbetalt husleje	623	631
Skyldig A-skat mv.	6.439	5.174
Skyldige udgifter mv. i alt	235.894	218.832

(1.000 kr.)	2016	2015
NOTE 21		
Skyldige bevillinger til videnskabeligt arbejde		
Saldo 01.01	388.960	377.466
Bevilget i året fra de videnskabelige udvalg, forretningsudvalg og hovedbestyrelse (note 7)	215.737	199.461
Udbetalt i året	-192.108	-187.967
Saldo 31.12.2016 til anvendelse i 2017 og senere	412.589	388.960
NOTE 21A		
Bevillinger er givet til anvendelse på følgende institutioner		
Herlev Hospital	18.197	16.777
Københavns Universitet	60.260	63.347
Kræftens Bekæmpelse	86.136	98.644
Odense Universitetshospital	12.845	10.339
Rigshospitalet	48.056	48.866
Syddansk Universitet	61.045	36.848
Aarhus Universitet	27.077	16.119
Aarhus Universitetshospital	61.637	63.697
Øvrige institutioner	37.336	34.323
Bevillinger i alt	412.589	388.960

(1.000 kr.)	2016	2015
(Noter, hvortil der ikke henvises i regnskabet)		
Det samlede beløb til personalelønninger mv. fordeler sig således		
Lønninger	316.495	297.782
Bidrag til pensionsformål	50.722	46.982
Andel af udgifter til social sikring	2.191	1.367
I alt ¹⁾	369.408	346.131

¹⁾ Der er ikke udbetalt vederlag til præsidium, hovedbestyrelse og forretningsudvalg.

Gennemsnitligt antal beskæftigede – omregnet til fuldtidsansatte	688	664
---	------------	------------

(1.000 kr.)	Brutto- indtægt	Direkte udgifter	2016	2015
(Noter, hvortil der ikke henvises i regnskabet)				
Indsamlingsregnskaber efter "Indsamlingsloven" ¹⁾				
Støt Brysterne	13.882	2.718	11.164	12.098
Mand det Nytter	4.306	3.506	800	590
TrædTil	437	199	238	1.312
Golf	4.052	443	3.609	3.490
Børn, Unge og Kræft	4.391	452	3.939	2.701
You Run / Betternow	505	60	445	722
Spis og Støt	736	97	639	368
Lykketrold	375	25	350	132
Landsindsamling	37.416	7.090	30.326	29.723
Knæk Cancer	80.286	10.794	69.492	55.037
Øvrige mindre events	399	7	392	664
Indsamlingsregnskab i alt	146.785	25.391	121.394	106.837

¹⁾ Ovenstående indsamlinger er foretaget i overensstemmelse med Lov nr. 511 af 26. maj 2014 samt bekendtgørelse nr. 820 af 27. juni 2014 om indsamlinger mv.

Patientforeninger

Stomiforeningen COPA

Formand

Henning Granslev
Jyllandsgade 41
4100 Ringsted
Tlf. 57 67 35 25
sekretariatet@copa.dk

DALYFO

Dansk Lymfødeme Forening

Lise Petersen
Arent Hansens Vej 3
Smidstrup
3250 Gilleleje
Tlf. 70 22 22 10
info@dalyfo.dk

Dansk Landsforening for Hals- og Mund- huleopererede – DLHM

Strandboulevarden 49, 4
2100 København Ø
Tlf. 35 25 74 24 /
35 26 40 45
dlff@dlff.dk

Dansk Myelomatoseforening

Kaja Schmidt
Sønderkær 285
7190 Billund
Tlf. 4046 1634
formand@myelomatose.dk

Dansk Nyrecancer Forening – Danyca

Lennart Jønsson
Tlf. 40 55 01 50
lennart@actapartners.com

Patientforeningen DBO

Dansk Brystkræft
Organisation
Tlf. 22 40 44 57
Eva Bundesen
eva.bundesen@
brystkraeft.dk eller
dbo@brystkraeft.dk

LYLE – Patientforening for Lymfekræft og Leukæmi

Rita O. Christensen
Tlf. 27 83 59 35
rita@lyle.dk
formand@lyle.dk
Sekretariatet
v/Villy O. Christensen
Banetoften 26
4700 Næstved
Tlf. 27 58 85 16
sekretariat@lyle.dk

KIU - Kræft I Underlivet

Birthe Lemley (formand)
Vikingevej 11
3630 Jægerspris
Tlf. 40 87 28 09
blemley@vip.cybercity.dk

PROPA

Prostatakræftforeningen
Sekretariat:
Prostatakræftforeningen
PROPA
Jernbanegade 23 B
4000 Roskilde
Tlf. 33 12 78 28
sekretariat@propa.dk

Foreningen Cancerramte Børn

Jan Johnsen
Karlsunde Strandvej 56
2690 Karlsunde
Tlf. 20 30 09 05
fcb@mail.dk

Patientforeningen Lungekræft

Lisbeth Søbæk Hansen
(formand)
Møllehaven 8
4040 Jyllinge
Tlf. 40 16 23 35
lisbeth@lungekraeft.com
info@lungekraeft.com

Blærekraftforeningen

Børge Tamsmark
Hostrups Have 30, 5 tv.
1954 Frederiksberg C
Tlf. 25 86 92 74
btamsmark@gmail.com

Foreningen for kræftbehandlede med senfølger - Senfølgergruppen

Marianne Nord Hansen
marinord@icloud.com
Tlf. 40 44 78 48
Post: Gunvor Djurhuus
Vesterkærsvvej 5
2650 Hvidovre
senfoelgergruppen.dk@
godmail.dk

Proof of Life

bestyrelse@proofoflife.dk

Landsforeningen Bryd Grænser /

Ida Holbek
Tlf. 48 17 17 99
viviann.lennartz@outlook.dk
c/o Kræftrådgivningen i
Viborg
info@brydgraenser.
cancer.dk

Hjernetumor- Foreningen

Karen Risgaard
Rebildparken 69
9220 Aalborg Ø
Tlf. 81 91 92 08
formand@
hjerteturmorforeningen.dk

Foreningen Netpa Danmark

Lars Birk
Sømarksvej 14
2900 Hellerup
Tlf. 51 20 33 02
larsbirk@al-partners.dk
info@netpa.dk

Patientforeningen Modermærkekræft

Torben Alstrup-Nielsen
Tlf. 40 44 65 01
alstrup@alstrup.lt

Tarmkræftforeningen

Jette Lyngholm (formand)
Tlf. 40 31 84 18
tarmkraeft@hotmail.com

Netværk

Netværk for patienter med hals- og mundhulekræft

Niels Jessen
c/o Center for Kræft
og Sundhed
Nørre Alle 45
2200 København N
Tlf. 48 17 59 64
HalsMundCancer@
hotmail.com

Pancreascancer Danmark

Poul Ejby Rasmussen
Sejrgade 5, 4 tv.
2100 København Ø
pancreaspatient@
gmail.com

Netværk for Kræftbehandling i Udlandet

Nina Lykke
Kronprinsensgade 9
5000 Odense
Tlf. 26 70 49 37

Ung Kræft

– et netværk for unge
med kræft
Koordinator Stine Legarth
Tlf. 35 25 74 72
legarth@cancer.dk

Kræftrådgivninger

LANDSDÆKKENDE

Kræftlinjen
Kræftens Bekæmpelses
gratis telefonrådgivning
Tlf. 80 30 10 30

Åbningstider:
Mandag-fredag
kl. 9.00-21.00

Lørdag og søndag
kl. 12.00-17.00
Lukket på helligdage

Online-rådgivning

Du kan chatte med
Kræftlinjens
rådgivere på
www.cancer.dk/chat

Kræftens Bekæmpelses Brevkasse

I Brevkassen kan du få
svar på dine spørgsmål om
kræft og livet med kræft.
www.cancer.dk/brevkasse

Cancerforum

Kræftens Bekæmpelses
online mødested for
patienter og pårørende
www.cancerforum.dk

App - Liv Med Kræft

'Liv Med Kræft' er
Kræftens Bekæmpelses
app til kræftpatienter og
pårørende. Hent appen
gratis i App Store eller
Google Play butikken,
eller sms KBAPP til 1277.
Det koster alm. sms- og
dataatøst.

REGION HOVEDSTADEN

Kræftrådgivningen
Østergade 14, 1.
3400 Hillerød
Tlf. 70 20 26 58
hillerod@cancer.dk

Kræftrådgivningen
Center for Kræft og
Sundhed København
Nørre Allé 45
2200 København N
Tlf. 82 20 58 05
koebenhavn@cancer.dk

Kræftrådgivningen
Bornholms Hospital
Medicinsk center
Ullasvej 8
3700 Rønne
Tlf. 38 67 10 31

Mandag-fredag
kl. 11.30-12.00 (telefonisk)

Kræftrådgivningen
Nørgaardsvej 10
2800 Lyngby
Tlf. 70 20 26 55
lyngby@cancer.dk

REGION SJÆLLAND

Kræftrådgivningen
Hasselvænget 5
4300 Holbæk
Tlf. 70 20 26 48

Kræftrådgivningen
Ringstedgade 71
4700 Næstved
Tlf. 70 20 26 46
naestved@cancer.dk

Kræftrådgivningen
Gormsvej 15
4000 Roskilde
Tlf. 70 20 26 48
roskilde@cancer.dk

Kræftrådgivningen

FrivilligCenter Lolland
Sdr. Boulevard 82, stuen
4930 Maribo
Tlf. 70 20 26 46
naestved@cancer.dk

Kræftrådgivningen
i lægehuset
Søndre Allé 43 B
4600 Køge
Tidsbestilling og
information på
tlf. 70 20 26 48

Kræftrådgivning
og Netværkscafe i
Sundhedscenter Odsherred
Sygehusvej 5, 1.th.
4500 Nykøbing Sj.
holbaek@cancer.dk

Kræftrådgivningen
Nykøbing F.
c/o: Dansk Folkehjælp
Brovejen 4
4800 Nykøbing Falster
Åben hver mandag
Tlf. 70 20 26 46
naestved@cancer.dk

Kræftrådgivning i Kalundborg

Infobutikken
Lindegade 3
4400 Kalundborg
Tidsbestilling og
information på
tlf. 70 20 26 48

REGION NORDJYLLAND

Kræftrådgivningen
Steenstrupsvej 1
9000 Aalborg
Tlf. 70 20 26 85
aalborg@cancer.dk

Kræftrådgivning
Bistrupvej 3, 1. sal
9800 Hjørring
Tlf. 70 20 26 85
Post sendes til:
Kræftens Bekæmpelse,
Stenstrupsvej 1,
9000 Aalborg
aalborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivningen i
Frederikshavn**
De Frivilliges Hus
Danmarksvej 12
9900 Frederikshavn
Tlf. 70 20 26 85
aalborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivning på
Dragsbækcentret**
Simons Bakke 37, Thisted
7700 Thisted
Tlf. 70 20 26 85
aalborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

Kræftrådgivning på Mors
Sundhedscenter Limfjorden
Strandparken 48, 2. sal
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 70 20 26 85
aalborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

Kræftrådgivning i Aars,
Biblioteket
Søndergade 24
9600 Aars
Tlf. 70 20 26 85
aalborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

REGION MIDTJYLLAND

Kræftrådgivningen
Nørgaards Allé 10
7400 Herning
Tlf. 70 20 26 63
herning@cancer.dk

Kræftrådgivningen
Toldboden 1, 2. sal
8800 Viborg
Tlf. 70 20 26 69
viborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivningen
Hejmdal –
Kræftpatienternes hus**
Peter Sabroes Gade 1
8000 Århus C
Tlf. 70 20 26 89
aarhus@cancer.dk

**Kræftrådgivning i
Sundhedscenter Skive**
Resenvej 15
7800 Skive
Tlf. 70 20 26 69
viborg@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivning i
Sundhedscenter Vest**
Kirkegade 3
6880 Tarm
Tlf. 70 20 26 63
herning@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivning i
Sundhedscentret**
Sygehusvej 7
8660 Skanderborg
Tlf. 87 94 78 92
Tidsbestilling nødvendig

Kræftrådgivning i Randers
Sundhedscenter
Biografgade 3
8900 Randers C
Tlf. 70 20 26 89
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivningen
Frivilligcenter Holstebro
Kultur & Frivillighuset**
Nygade 22
7500 Holstebro
Tlf. 70 20 26 63
herning@cancer.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivning
i Sundhedshuset**
Toldbodgade 29-31
8600 Silkeborg
Tlf. 89 70 13 47
kræftforloeb@silkeborg.dk
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivning i
Frivilligcenter Odder**
Pakhuset, Banegårdsgade 5
8300 Odder
Tlf. 23 37 33 41
2. tirsdag hver måned
kl. 18.00-21.00
aarhus@cancer.dk

**Kræftrådgivning i Sund
By butikken i Horsens**
Åboulevard 52
8700 Horsens
Tlf. 76 29 36 75
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivningen
i Tirstrup**
i Træning & Sundhed
Århusvej 35
8400 Ebeltoft
Tlf. 30 63 27 04
(kl. 08.30-13.00)
Tidsbestilling nødvendig

**Kræftrådgivningen
i Grenå**
Sundhedsskolen i
sundhedshuset
Sygehusvej 6, 8500 Grenå
Tlf. 30 63 27 04
(kl. 08.30-13.00)
Tidsbestilling nødvendig

REGION SYDDANMARK

Kræftrådgivningen
Jyllandsgade 30
6700 Esbjerg
Tlf. 70 20 26 71
esbjerg@cancer.dk
Tirsdag-onsdag
kl.10.00-15.00
Torsdag kl. 10.00-18.00
Mandag og fredag efter
aftale

Kræftrådgivningen
Klørvænget 18B
5000 Odense C
Tlf. 70 20 26 87
odense@cancer.dk

**Kræftrådgivningen
Kræftpatienternes hus**
Beriderbakken 9
7100 Vejle
Tlf. 70 20 26 86
vejle@cancer.dk

Kræftrådgivningen
Nørreport 4, 1.
6200 Aabenraa
Tlf. 70 20 26 72
aabenraa@cancer.dk

**Frivilligrådgivningen
i Svendborg**
Brogade 35 (i gården)
5700 Svendborg
cancer-svbg@hotmail.com
Tlf. 23 98 06 95
Tirsdage kl. 10.00-12.00
Torsdage kl. 17.00-19.00

**Kræftrådgivning
i Kolding**
Sundhedscenter Kolding
Skovvangen 2
6000 Kolding
sundhedsfremme@kolding.dk
Tlf. 79 79 60 00
Mandag kl. 9.00-13.00
Tidsbestilling nødvendig

Årsrapporten kan bestilles hos
Kræftens Bekæmpelse på 35 25 75 40
eller hentes på www.cancer.dk/regnskaber
Engelsk version findes på
www.cancer.dk/regnskaber

Kræftens Bekæmpelse
Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Telefon 35 25 75 00
www.cancer.dk
CVR 55 62 90 13

